

Янголи і демони
Ден Браун

Всесвітньовідомого фахівця з релігійної символіки Роберта Ленгдона терміново викликають до Швейцарії, щоб дослідити загадковий знак, випалений на грудях по-звірячому вбитого фізика. Він робить приголомшливе відкриття: це справа рук давнього ворога Церкви – таємної організації ілюмінатів. Крім того, у Ватикані закладено надпотужну бомбу, яку має знайти саме Ленгдон разом із чарівною жінкою-науковцем Вітторією Ветрою. На них чекає шалена пригода: йдучи слідом безжального вбивці, збирати трупи, видиратися на собори, спускатися в підземелля, щоб знайти нарешті лігво ілюмінатів і врятувати Святий Престол.

Ден Браун

Янголи і демони

Присвячую Блайт

Любий читачу

Дякую за те, що завдяки тобі «Код да Вінчі» став таким гучним бестселером. Книжка, яку ти тримаєш у руках, – це передісторія «Коду да Вінчі». У ній описані пригоди Роберта Ленгдона у Ватикані, що трапилися за рік до його доленосних відвідин Лувру.

У романі «Янголи і демони» я вперше створив образ Роберта Ленгдона з його невинною пристрастю до мистецтва, символів, кодів, таємних товариств і сірої зони між добром і злом. Сподіваюся, загадки в «Янголах і демонах» будуть для тебе такими ж захопливими, як приховані коди в картинах да Вінчі. Крім мистецтва, у цій книжці на тебе чекають численні головоломки, маловідомі історичні факти, сенсації й несподівані повороти сюжету.

Щиро надіюсь, що ти читатимеш мій перший роман про Роберта Ленгдона з такою ж насолодою, з якою я його писав.

З найтеплішими побажаннями

Довідка

У найбільшій у світі науково-дослідній установі - Швейцарському центрі ядерних досліджень (ЦЕРН[1 - Conseil Europeen pour la Recherche Nucleaire (фр.). (Тут ідалі прим. перекл.)]) - недавно було створено перші частинки антиматерії. Антиматерія ідентична з матерією за винятком того, що складається з частинок, чиї електричні заряди протилежні зарядам частинок звичайної матерії.

Антиматерія - найпотужніше з усіх відомих людині джерел енергії. Вона вивільняє енергію зі стовідсотковою ефективністю (коефіцієнт корисної дії ядерного поділу - півтора відсотка). Антиматерія не забруднює й не опромінює довкілля, і лише кілька грамів її могли б жити енергією місто Нью-Йорк цілу добу.

Проте є одне «але»...

Антиматерія дуже нестабільна. Вона вибухає від контакту з чим завгодно... навіть із повітрям. Один грам антиматерії містить стільки ж енергії, скільки й двадцятикілотонна атомна бомба - така, яку скинули на Хіросіму.

Донедавна антиматерію створювали тільки в дуже малих кількостях (по кілька атомів одночасно). Однак із новим сповільнювачем антипротонів ЦЕРН зробив якісний прорив у цій сфері - новий пристрій обіцяє продукувати антиматерію у значно більших обсягах.

Тривожить одне: невідомо, чи ця надзвичайно нестабільна субстанція врятує світ, чи за її допомогою буде створено найсмертоносна зброя у світі?

Примітка автора

Усі твори мистецтва, надгробки, підземні ходи й архітектурні споруди в Римі, що згадані в цій книжці, насправді існують, їхнє місцеперебування теж відповідає дійсності. Їх і сьогодні можна побачити у зазначених місцях.

Братство ілюмінатів теж не вигадане.

Пролог

Фізик Леонардо Ветра почув запах паленого м'яса і зрозумів, що це горить його власне тіло. Із жахом дивився він на темну постать, що нависла над ним.

– Чого вам треба?

– La chiave! – відповів різкий голос. – Пароль!

– Але... я не...

Нападник сильніше притиснув білий розпечений предмет Ветрі до грудей. Зашкварчала, обвуглюючись, шкіра.

– Пароля немає! – скрикнув Ветра, корчачись від несамоовитого болю. Він відчув, що впадає в забуття.

Незнайомець ледь помітно посміхнувся.

– Ne avevo paura. Цього я й боявся.

Ветра з усіх сил намагався не зомліти, але свідомість невблаганно огортала темрява. Втішало одне: нападник у жодному разі не дістане того, по що прийшов. Однак за мить той витягнув ножа й підніс його Ветрі до обличчя. Лезо блиснуло перед самими очима.

– На милість Бога! – закричав Ветра. Але було запізно.

1

Із вершечка великої піраміди в Гізі до нього сміється й гукає якась молода жінка.

– Роберте, швидше! Я так і знала, що треба було пошукати собі молодшого чоловіка! – Її усмішка зачаровує.

Він намагається не відставати, але ноги немов налиті свинцем.

– Зачекай, – благає він. – Будь ласка...

Він видирається нагору, в очах темніє. У вухах дзвенить. Я мушу її наздогнати! Знову підводить голову, але жінки уже немає. На її місці стоїть і дивиться на нього, презирливо скрививши губи, якийсь дідуган із гнилими зубами. Не тямлячи себе з горя, він кричить страшним криком, що безліч разів відлунює в пустелі.

Здрігнувшись, Роберт Ленгдон прокинувся. На тумбочці біля ліжка дзвонив телефон. Збентежений, він узяв слухавку.

– Алло?

– Мені потрібний Роберт Ленгдон, – сказав чоловічий голос.

Ленгдон сів на ліжку і спробував зібратися з думками.

– Я і є... Роберт Ленгдон. – Він глянув на цифровий годинник, що світився в темряві. 5:18.

– Мені треба негайно з вами зустрітись.

– А хто ви?

– Мене звати Максиміліан Колер. Я фізик, спеціалізуюся на елементарних частинках.

– Хто? – Ленгдон не міг нічого второпати. – Ви впевнені, що я саме той Ленгдон, який вам потрібний?

– Ви професор релігійної символіки в Гарвардському університеті. Ви написали три книжки на цю тему і...

– Вам відомо, яка зараз година?

– Пробачте. Я мушу щось вам показати. Це не телефонна розмова.

Ленгдон мимоволі застогнав. Таке вже траплялося не раз. Хочеш писати книжки про релігійну символіку – мусиш бути готовий до дзвінків від усяких фанатів, які вимагають, аби ти тлумачив знаки, що їх посилає ім Господь. Минулого місяця якась стриптизерка з Оклахоми пообіцяла Ленгдонові найкращий у світі секс, якщо він прилетить до неї й підтвердить автентичність хреста, який дивом проступив на її постелі. «Талсівська плащаниця»[2 – Талса – місто в штаті Оклахома.], хай їй грець, подумав було Ленгдон.

– Звідки ви взяли мій телефон? – Ленгдон намагався говорити ввічливо, попри невідповідну годину.

– З Інтернету. На сайті, де можна замовити вашу книжку.

Ленгдон наморщив чоло. Він був на сто відсотків упевнений, що на тому сайті немає номера його домашнього телефону. Незнайомець явно бреше.

– Мені треба з вами зустрітись, – наполягав той. – Я добре заплачу.

Ленгдон почав втрачати рівновагу.

– Перепрошую, але я справді...

– Якщо ви вилетите негайно, то будете в мене до...

– Нікуди я не полечу! П'ята година ранку! – Ленгдон жбурнув слухавку і впав назад у ліжку. Заплющив очі, намагаючись знову заснути. Марно. У пам'ять міцно вкарбувався щойно бачений сон. Неохоче він одягнув халат і спустився вниз.

Роберт Ленгдон бродив босоніж по своєму порожньому вікторіанському будинку в Масачуссетсі, стискаючи в руках традиційний засіб від безсоння – горнятко гарячого «Несквіку». Світло квітневого місяця лилося у вікна в глибоких нішах й утворювало на східних килимах чудернацькі візерунки. Колеги Ленгдона часто жартували, що його помешкання більше нагадує антропологічний музей, аніж людське житло. Полиці були заставлені релігійними пам'ятками з усього світу: екуаба з Гани, золотий хрест з Іспанії, ідол з островів Кіклади в Егейському морі і навіть рідкісний плетений бокус молодого воїна з Борнео, символ вічної юності.

Ленгдон сів на мідну скриню східного гуру і, насолоджуючись теплом шоколадного напою, раптом побачив своє відображення у вікні. Обличчя витягнуте й бліде... наче в привида. Підстаркуватий привид, похмуро подумав він, укотре усвідомивши, що його юна душа живе в смертній оболонці.

Сорокап'ятирічний Ленгдон не був красенем у класичному розумінні, але мав те, що колеги-жінки називали «шармом науковця»: срібні пасма в густому темному волоссі, проникливі сині очі, заворожливий низький голос і щирі безтурботну посмішку спортсмена-аматора. У школі й коледжі Ленгдон захоплювався стрибками у воду і дотепер перебував у чудовій фізичній формі, яку старанно підтримував, долаючи щодня п'ятдесят разів довжину університетського басейну.

Друзі завжди вважали Ленгдона трохи загадковим чоловіком, що загубився десь між століттями. У вихідні його можна було застати зі студентами в університетському дворі у джинсах, він розмовляв із ними чи то про комп'ютерну графіку, чи про історію релігії. Його також можна було побачити на фотографіях у поважних мистецьких часописах у твідовому піджаку й жилеті з малюнком пейслі на відкритті якоїсь музейної виставки, куди його запросили виступити з лекцією.

Ленгдон був строгим викладачем і неухильно вимагав дисципліни, однак завжди першим підтримував те, що сам називав «забутим мистецтвом доброї невинної забави». Із фанатичним завзяттям він пропагував активний відпочинок, чим завоював собі глибоку довіру серед студентів. Прізвисько Дельфін йому дали водночас і за добродушність, і за легендарну здатність під час гри у водне поло пірнути глибоко, до самого дна, й обійти цілу команду суперника.

Ленгдон самотньо сидів у порожньому будинку і розсіяно дивився в темряву, аж раптом тишу знову порушив дзвінок – тепер факсу. Сердитися він не мав сили, тож тільки втомлено хмикнув.

Божі люди, подумав. Дві тисячі років чекають на свого месію і ні на мить не втрачають надії.

Відніс до кухні порожнє горня і неквапно пішов до кабінету, обшитого дубовими панелями. Зітхнувши, відірвав отриманий факс і подивився на нього.

Раптом йому стало млясо.

На папері був зображений труп. Із жертви зірвали весь одяг і скрутили шию так, що було видно тільки потилицю. На грудях чорніло тавро. Одне-єдине слово... Це слово Ленгдон знав дуже добре. Надто добре. У німому заціпенінні дивився він на химерний напис.

– Ілюмінати, – вимовив, запинаючись. Серце шалено калатало. Не може бути...

Дуже повільно, наче не наважуючись побачити те, що на нього чекає, Ленгдон повернув факс на сто вісімдесят градусів. Подивився на слово знову.

Йому перехопило подих. Він не міг отямитись. Насилу вірячи власним очам, він обернув факс іще раз, знову прочитав витавруване слово, тоді ще раз...

– Ілюмінати, – прошепотів.

Приголомшений, Ленгдон упав на стілець. Якусь мить він сидів, геть ошелешений. Тоді погляд його випадково натрапив на червоний індикатор, що блимав на факсовому апараті. Той, хто надіслав цей факс, був і досі на лінії... хотів з ним розмовляти. Ленгдон довго дивився на червону лампочку.

Тоді тремтячою рукою взяв слухавку.

2

– Ну що, тепер ви готові мене вислухати? – запитав той самий чоловічий голос.

– Готовий, чорт забирай. Ви можете пояснити, що це все означає?

– Я намагався це зробити. – Голос звучав жорстко й незворушно. – Я фізик. Керівник науково-дослідного центру. У нас сталося вбивство. Труп ви бачили.

– Як ви мене знайшли? – Ленгдон силився зосередитись. З голови не йшло зображення на факсі.

– Я ж уже вам сказав. Через Інтернет. Через сайт вашої книжки «Мистецтво ілюмінатів».

Ленгдон намагався зібратись із думками. У широких літературних колах ця книжка була майже невідома, зате її досить жваво обговорювали в Інтернеті. І все одно щось тут не клеїлось.

- На цьому сайті немає контактної інформації, - знайшовся нарешті Ленгдон. - Я в цьому впевнений.

- У мене в лабораторії працюють люди, які досконало вміють витягати з всесвітньої павутини потрібну інформацію.

- Схоже, ваша лабораторія знає про мережу дуже багато, - скептично зауважив Ленгдон.

- Аякже, адже це ми її винайшли. - Щось у голосі співрозмовника переконало Ленгдона, що він не жартує. - Мені треба з вами зустрітися, - наполягав той. - Це не телефонна розмова. Від Бостона до нашої лабораторії лише година льоту.

Ленгдон стояв у напівтемряві кабінету й розглядав факс, який досі тримав у руці. Це зображення мало для нього величезне значення. Можливо, воно стане епіграфічною знахідкою століття, яка підтвердить результати десяти років його наукової праці.

- Це терміново, - не відступався співрозмовник.

Ленгдон не відводив очей від тавра на грудях убитого. Ілюмінати, перечитував він знову і знову. Його наукові пошуки завжди ґрунтувалися на символічних відповідниках викопних останків - старовинних документах і давніх віруваннях - але це фото було сьогоденням. Сучасністю. Ленгдон почувався палеонтологом, що сам на сам зіткнувся з живим динозавром.

- Я наважився вислати по вас літак, - сказав голос. - Він буде в Бостоні за двадцять хвилин.

У Ленгдона пересохло в горлі. Година льоту...

- Пробачте мою самовпевненість, - вів далі співрозмовник, - але ви мені потрібні тут.

Ленгдон знову подивився на факс - живе підтвердження давнього міфу. Про наслідки страшно було й подумати. Він розсіяно глянув у вікно. Крізь гілля беріз на подвір'ї просочувалися перші промені світанку, але знайома картина за вікном тепер мала якийсь інакший вигляд. Ленгдона охопило дивне змішане відчуття страху й радісного збудження, і він зрозумів, що вибору в нього немає.

- Ваша взяла, - здався він. - Кажіть, де шукати ваш літак.

За тисячі миль від будинку Ленгдона відбувалась інша розмова. Двоє чоловіків сиділи в темній кам'яній келії, як у Середньовіччі.

- Benvenuto! - сказав один із них владним тоном. Він сидів у темному куті, майже невидимий. - Усе пройшло добре?

- Sì, - відказав інший. - Perfettamente. - Голос його звучав різко.

- І ні в кого не виникне сумнівів, хто за це відповідальний?

- Ні в кого.

- Чудово. Ти приніс те, що я просив?

Чорні як смола очі вбивці блиснули. Він поставив на стіл важкий електронний прилад.

- Молодець. - Чоловік, що сидів у тіні, здавався задоволеним.

- Служити братству для мене честь, - відказав убивця.

- Скоро розпочнеться другий етап. Відпочинь трохи. Сьогодні до півночі ми змінимо світ.

4

«Сааб 900S» Роберта Ленгдона вилетів із тунелю Келлагана й опинився на східному боці бостонського порту, неподалік від аеропорту Логана. Згідно з наданими йому вказівками, Ленгдон знайшов вулицю Авіейшн-роуд і звернув ліворуч за колишнім офісом авіакомпанії «Істерн ейрлайнз». Ярдів за триста попереду у світанковій імлі виднівся ангар. На ньому фарбою було виведено велику цифру «4». Ленгдон заїхав на стоянку і вийшов з авта.

Із-за ангара з'явився кругловидий чоловік у синьому однострої.

- Роберт Ленгдон? - привітно гукнув він із незнайомим акцентом.

- Так, це я, - відізвався Ленгдон, замикаючи авто.

- Ви дуже вчасно. Я щойно приземлився. Прошу йти за мною.

Ідучи за пілотом уздовж ангара, Ленгдон занервував. Він не звик до загадкових телефонних дзвінків і таємних зустрічей із незнайомцями. Не знаючи, що на нього чекає, він убрався так, як зазвичай одягався в університет, - бавовняні штани, светр із гольфом і твідовий піджак. Із голови не йшов факс, який тепер лежав у кишені піджака. Він і досі не міг остаточно повірити в реальність того, що було на ньому зображено.

Пілот, здається, відчув стривоженість Ленгдона.

- Сподіваюся, сер, літати для вас не проблема?

– У жодному разі, – відказав Ленгдон. Труп з тавром на грудях – оце для мене проблема. А літати – це дурниця.

Зайшовши за ріг, вони опинилися на початку злітної смуги.

Побачивши літальний апарат, що стояв на майданчику перед ангаром, Ленгдон уляк на місці.

– Ми що, полетимо на цьому?

Пілот широко всміхнувся.

– Подобається?

Ленгдон дивився кілька секунд, нічого не розуміючи.

– Подобається? – перепитав нарешті. – Це що за чортівня?

Літальний апарат, що постав перед ними, був величезний. Він трохи нагадував космічний корабель, от тільки ніс мав абсолютно плаский, наче зрізаний. Незвичний літак, що стояв на початку злітної смуги, більше скидався на велетенський клин. Ленгдонові на мить здалося, що він бачить сон. На вигляд цей засіб був не більше придатний для польотів, ніж якийсь «б'юік». Крил у нього практично не було – лише два коротенькі стабілізатори на задній частині фюзеляжу. Над ними стриміли ще два кілі. Усе решта – суцільний корпус, завдовжки приблизно двісті футів, без жодних ілюмінаторів.

– Двісті п'ятдесят тисяч кілограмів з повною заправкою, – гордо повідомив пілот, наче батько, що нахваляється своїм новонародженим сином. – Працює на рідкому водні. Корпус із титана з карбідокремнієвим волокном. Співвідношення тяги й ваги – 20:1. У більшості реактивних літаків це лише 7:1. Директорові, мабуть, нетерпиливиться з вами зустрітись. Зазвичай він не висилає по своїх гостей цього велетня.

– Ця штука літає? – здивувався Ленгдон.

– Ще й як! – усміхнувся пілот. Він підвів Ленгдона ближче до літака. – На вигляд страшнувато, згоден, але краще вже тепер звикати до цих літаків. Років через п'ять тільки вони й залишаться – швидкісний цивільний авіатранспорт. Наша лабораторія придбала такий літак одна з перших.

Схоже, ваша лабораторія не бідує, подумав Ленгдон.

– Це прототип «Боінга Х-33», – вів далі пілот, – але є й десяток інших моделей – наприклад, «Національний Аерокосмічний літак»; росіяни мають «Скремджет», британці – «ГОТОЛ». Майбутнє за ними, потрібно лише трохи часу, щоб вони стали доступними для загального користування. Зі звичайними реактивними літаками можете попрощатися.

Ленгдон боязко подивився вгору на літак майбутнього.

- Я б краще летів на звичайному.

Пілот показав рукою на трап.

- Сюди, будь ласка, містере Ленгдон. Обережно, не спіткніться.

За кілька хвилин Ленгдон уже сидів у порожньому салоні. Пілот усадив його в передньому ряду, сам застібнув йому пасок безпеки і зник у носовій частині літака.

Дивовижно, але салон був майже такий самий, як у звичайному пасажирському літаку, тільки без ілюмінаторів, через що Ленгдон почувався дуже незатишно. Усе життя він страждав від легкої форми клаустрофобії – наслідок одного випадку в дитинстві, – позбутися якої так і не зміг.

Відраза до замкненого простору аж ніяк не позначалася на здоров'ї Ленгдона, але часто виводила його з рівноваги. Виявлялася вона у дрібницях. Він не любив спортивних ігор у закритому приміщенні, як-от рекетбол чи сквош, й охоче виклав кругленьку суму за свій просторий вікторіанський будинок із височенними стелями, хоч університет міг забезпечити його значно дешевшим житлом. Ленгдонові часто спадало на думку, що потяг до мистецтва виник у нього в юності від любові до величезних музейних залів.

Десь під ногами запрацювали двигуни, і корпус літака затремтів. Ленгдон нервово ковтнув і застиг в очікуванні. Він відчув, як літак зрушив з місця. Над головою неголосно зазвучала музика у стилі кантрі.

Двічі пікнув телефон на стіні. Ленгдон узяв слухавку.

- Алло?

- Як чуєтеся, містере Ленгдон?

- Препаскудно.

- Розслабтеся. За годину будемо на місці.

- А де це «на місці»? – поцікавився Ленгдон, усвідомивши, що гадки не має, куди його везуть.

- У Женеві, – відповів пілот, і двигуни заревіли. – Наша лабораторія в Женеві.

- Женева, – повторив Ленгдон, трохи заспокоєний. – На півночі штату Нью-Йорк. У мене там живуть родичі, біля озера Сенека. Я й не знав, що в Женеві є фізична лабораторія.

Пілот розсміявся.

- Не та Женева, що в штаті Нью-Йорк, містере Ленгдон. Женева у Швейцарії.

Зміст останніх слів пілота дійшов до Ленгдона не відразу.

– У Швейцарії?! – серце шалено закалатало. – Ви, здається, сказали, що ми летітимемо лише годину?!

– Так і є, містере Ленгдон, – зі сміхом відповів пілот. – Цей літак летить зі швидкістю п'ятнадцять махів.

5

Убивця маневрував поміж натовпом на людній вулиці європейського міста. Це був дужий чолов'яга. Смаглявий і дивовижно спритний. М'язи в нього й досі були напружені після недавньої важливої зустрічі.

Усе пройшло добре, казав він собі. Хоч працедавець так і не відкрив йому свого обличчя, убивця вважав за честь бути в його товаристві. Невже від їхнього першого контакту проминуло лише п'ятнадцять днів? Убивця досі пам'ятав кожне слово з тієї телефонної розмови...

– Мене звуть Янус, – відрекомендувався незнайомець. – Ми з тобою майже побратими. У нас спільний ворог. Я чув, твої послуги можна купити.

– Залежить, кого ви представляєте, – відповів убивця.

Незнайомець сказав:

– Це ви так жартуєте?

– Бачу, ти про нас чув.

– Звичайно. Про це братство ходять легенди.

– То чому ж ти мені не віриш?

– Усім відомо, що браття давно відійшли в небуття.

– Це наша тактика. Найнебезпечніший ворог – той, кого не бояться.

Убивця не дуже вірив.

– Ви хочете сказати, братство існує донині?

– Саме так, тільки тепер воно в іще глибшому підпіллі. Ми можемо проникнути куди завгодно... навіть у священну фортецю нашого найзаклятішого ворога.

– Це неможливо. Вони недосяжні.

– У нас довгі руки.

- Таких довгих рук не має ніхто.

- Дуже скоро ти пересвідчишся. Світ от-от побачить неспростовний доказ могутності братства. Очевидний акт зради.

- Що ви зробили?

Співрозмовник розповів.

Убивця був вражений.

- Не може бути!

Наступного дня новина з'явилася в газетах у всьому світі. Убивця повірив.

За п'ятнадцять днів його віра зміцніла так, що не залишилося й тіні сумніву. Братство живе, тріумфував він. Сьогодні вони вийдуть із підпілля й відкриють світові свою силу.

Із зловісним блиском у чорних очах убивця протискався крізь натовп по вулицях. Одне з найпотаємніших і найстрашніших товариств на землі звернулося до нього по послугу. Вони зробили правильний вибір, подумав він. Його вміння берегти таємниці поступалося хіба що вмінню вбивати.

Наразі він служив ім бездоганно. Убив, кого належало, й привіз Янусові потрібний предмет. Тепер Янус має застосувати весь свій вплив і доправити цей предмет у належне місце.

Доправити...

Цікаво, застановлявся убивця, як Янус упорається з таким неймовірним завданням? Очевидно, він має спільника всередині. Влада братства, схоже, й справді безмежна.

Янус, думав убивця. Зрозуміло, що це кодове ім'я. У кого він його запозичив - у дволикого римського бога... чи в супутника Сатурна? Хоча - яка різниця... Янус мав величезну владу. Він однозначно це довів.

Убивця йшов і уявляв, як із неба йому всміхаються предки. Адже сьогодні він продовжує їхню справу - бореться з тим самим ворогом, з яким вони воювали багато віків, починаючи з одинадцятого століття... коли орди хрестоносців уперше ринули на його землю; вони гвалтували й убивали його співвітчизників, називаючи нечестивцями, оскверняли їхні храми й богів.

Щоб дати відсіч загарбникам, його предки створили невеличку, однак грізну армію, бійці якої незабаром стали відомі всюди як захисники. Ці вправні воїни мандрували країною, безжально вбиваючи усякого ворога, що траплявся їм на шляху. Вони прославилися не лише жорстокими вбивствами, а ще й тим, що святкували свої перемоги, поринаючи в наркотичний дурман. Перевагу вони надавали одному потужному засобу, який називали гашишем.

Слава про них множилась, і незабаром цих нещадних убивць почали називати одним-єдиним словом - гашишин - дослівно «шанувальник гашишу». Слово гашишин стало синонімом смерті майже в кожній мові на землі. Його вживають

дотепер, воно є в сучасній англійській мові... але, як і саме мистецтво вбивати, набуло з часом нової форми.

Сьогодні воно звучить як асасин – найманий убивця.

6

Через шістдесят чотири хвилини Роберт Ленгдон, якого трохи нудило від польоту, зійшов з трапа на залиту сонцем злітну смугу, недовіжливо роззираючись. Свіжий вітерець тріпотів у лацканах твідового піджака. Чудово було знову опинитися на відкритому просторі. Примружившись, він розглядав укриту буйною зеленню долину і засніжені гірські вершини, що обступали їх з усіх боків.

Я бачу сон, казав він собі. Щомиті я можу прокинутись.

– Ласкаво просимо до Швейцарії, – голосно сказав пілот, намагаючись перекричати ревіння двигунів X-33, що поступово стихали.

Ленгдон подивився на годинник. 7:07.

– Ви перетнули шість часових поясів, – нагадав пілот. – Тут уже початок другої.

Ленгдон перевів годинник.

– Як чуєтеся?

Він потер живіт.

– Так, наче наївся пенопласту.

Пілот кивнув.

– Висотна хвороба. Ми піднімалися на шістдесят тисяч футів. На такій висоті вага зменшується на тридцять відсотків. Вам пощастило, що летіти треба було недалеко. От якби ми прямували до Токіо, то довелося б піднятися набагато вище – на сотню миль. Від цього справді вивертає кишки.

Ленгдон вимучено кивнув і погодився, що йому пощастило. Загалом, політ був достатньо буденний. Якщо не зважати на шалене прискорення під час злету, від якого ламало кістки, то все інше було здебільшого таким, як звично, – час до часу незначна турбулентність, зміна тиску під час набирання висоти... Ніщо не свідчило, що вони мчать крізь простір із приголомшливою швидкістю одинадцять тисяч миль за годину.

По злітній смузі до літака вже бігло кілька техніків. Пілот повів Ленгдона до чорного «пежо», що стояв на автостоянці позаду диспетчерської вежі. За кілька хвилин вони вже мчали по шосе, що простягалося через долину. Попереду бовваніла купка будівель. Рівнини за вікном тільки мигтіли.

Ленгдон збентежено дивився, як стрілка спідометра сягнула ста сімдесяти кілометрів на годину – понад сто миль. Цей хлопець просто помішаний на швидкості, подумав він.

– До лабораторії – п'ять кілометрів, – повідомив пілот. – Доїдемо за дві хвилини.

Ленгдон марно намагався знайти пасок безпеки. Чи не краще доїхати за три, але живими?

– Любите Рібу? – запитав пілот, вставляючи в магнітофон касету.

«Страшно залишитися самотньою...» – заспівав жіночий голос.

Нічого страшного, розсіяно думав Ленгдон. Колеги-жінки часто підсміювалися з нього, кажучи, що колекція музейних цінностей, яку він зібрав під своїм дахом, – це лише відверта спроба заповнити тоскную порожнечу будинку. Насправді ж цей будинок, наполягали вони, дуже виграв би від присутності жінки. Ленгдон завжди віджартовувався, нагадуючи, що вже має три великі кохання в житті – символіку, водне поло і парубоцьке життя. Останнє означало свободу, завдяки якій він міг подорожувати світом, спати скільки завгодно, хоч і до обіду, і насолоджуватися спокійними вечорами вдома з бренді та хорошою книжкою.

– У нас тут ціле містечко, – сказав пілот, відвертаючи Ленгдона від його роздумів. – Не тільки лабораторії. Супермаркети, лікарня, навіть кінотеатр.

Ленгдон машинально кивнув і подивився на комплекс сучасних будівель, що розлягався попереду.

– До речі, – додав пілот, – наша машина – найбільша у світі.

– Справді? – Ленгдон уважно подивився навколо.

– Так ви її не побачите, – усміхнувся пілот. Вона під землею на глибині шести поверхів.

Ленгдон не встиг більше нічого запитати. Пілот без попередження натиснув на гальма, й авто різко зупинилося перед броньованою будкою охоронця.

Ленгдон побачив попереду знак: SECURITE. ARR?TEZ[3 – Служба безпеки. Зупиніться (фр.).]. Раптом усвідомивши, де він, Ленгдон запанікував.

– О Господи! Я ж не взяв із собою паспорта!

– Він вам не потрібний, – заспокоїв його пілот. – Ми маємо постійну домовленість зі швейцарським урядом.

Приголомшений, Ленгдон дивився, як його водій дає охоронцеві своє посвідчення. Той протягнув його через електронний ідентифікаційний пристрій. Загорілася зелена лампочка.

- Ім'я пасажира?

- Роберт Ленгдон, - відповів водій.

- Хто його запросив?

- Директор.

Охоронець звів брови. Відвернувся й подивився спочатку в комп'ютерний роздрук, тоді на екран комп'ютера. За кілька секунд знову підійшов до віконця.

- Приемного перебування в Швейцарії, містере Ленгдон.

Авто знову рвонуло вперед і на швидкості проїхало ще ярдів зо двісті широким колом, що вело до головного входу в лабораторію. Попереду з'явилась ультрасучасна прямокутна будівля зі сталі й скла. Незвичний дизайн, завдяки якому ця споруда здавалася легкою й прозорою, справив враження на Ленгдона. Він завжди був небайдужий до архітектури.

- Скляний собор, - пояснив його супутник.

- Церква?

- Та ні, ну що ви! Чого-чого, а церкви в нас немає. Єдина релігія, яку тут сповідують, - це фізика. Можете згадувати все ім'я Господа скільки завгодно, - зі сміхом додав пілот, - не опоганюйте лишень кварків і мезонів.

Пілот розвернув авто й зупинив просто перед входом до скляної будівлі. Ленгдон сидів геть спантеличений. Кварки й мезони? Жодного паспортного контролю? Літак, що летить зі швидкістю п'ятнадцять махів? Хто вони, у біса, ці люди? Відповідь була викарбувана на гранітній плиті перед входом:

(CERN)

Conseil Europeen pour la

Recherche Nucleaire

- Ядерні дослідження? - перепитав Ленгдон, хоч і був певний, що правильно переклав назву.

Водій не відповів: нахилившись уперед, він зосереджено крутив регулятори магнітофона.

- Ви приїхали. Директор зустріне вас тут, біля входу.

Ленгдон побачив, що з будинку виїжджає якийсь чоловік в інвалідному кріслі. На вигляд йому було років шістдесят. Кістлявий, геть лисий, з жорстким підборіддям. Він був одягнений у білий халат, ноги в парадних

туфлях твердо впиралися в підніжку крісла. Навіть на відстані його очі здавалися холодними – наче два сірі камінці.

– Це він? – запитав Ленгдон.

Водій підвів голову.

– Оце так! – Він повернувся до Ленгдона з похмурою посмішкою. – Про вовка промовка...

Не знаючи, чого й чекати, Ленгдон вийшов з авта.

Чоловік в інвалідному кріслі заспішив Ленгдонові назустріч і простягнув холодну вогку руку.

– Містер Ленгдон? Це я вам телефонував. Мене звуть Максиміліан Колер.

7

Генерального директора ЦЕРНу Максиміліана Колера за спиною називали Королем. Такий титул пояснювався передусім страхом, а не поклонінням перед особою, яка правила своїми володіннями з трону на колесах. Мало хто був знайомий з ним особисто, зате всі в ЦЕРНі знали страшну історію про те, як він став калікою, і ніхто не докоряв йому за жорсткість... так само, як і за фанатичну відданість чистій науці.

Пробувши в товаристві Колера лише кілька хвилин, Ленгдон відчув, що директор – людина стримана, яка нікого близько до себе не підпускає. Інвалідне крісло з електродвигуном безшумно котилося до головного входу, і Ленгдон, щоб не відставати, мусив майже бігти за ним. Він іще зроду не бачив такого крісла – устаткованого купою електронних приладів, включно з багатоканальним телефоном, системою пошукового виклику, комп'ютерним екраном і навіть невеличкою переносною відеокамерою. Такий собі мобільний командний пункт короля Колера.

Услід за директором Ленгдон увійшов крізь автоматичні двері до просторого холу ЦЕРНу.

Скляний собор, згадав Ленгдон, подивившись угору.

У саяві пообіднього сонця скляна стеля мерехтіла блакиттю, створюючи атмосферу суворої величі; сонячні промені заломлювались і креслили в повітрі геометрично правильні візерунки. Мармурова підлога й стіни, оздоблені білим кахлем, були змережані нерівними тінями. Повітря здавалося неймовірно чистим. Ленгдон побачив кількох науковців, кожен поспішав у своїх справах. Кроки дзвінко відлунювали в просторому приміщенні.

– Прошу сюди, містере Ленгдон. – Голос директора лунав рівно, майже штучно. Чітка й правильна вимова дуже пасувала до його жорсткого обличчя. Колер закашлявся, витер рот білою хустинкою і пильно подивився на Ленгдона.

своїми холодними сірими очима. – Покваптеся, будь ласка. – Інвалідне крісло швидко покотилося мармуровою підлогою.

Ленгдон поспішив за ним повз безліч коридорів, що відгалужувалися від центрального холу. У кожному відбувався якийсь рух. Побачивши Колера, науковці здивовано витріщалися і з цікавістю розглядали Ленгдона, ніби застановляючись, кого це директор удостоює такої честі.

– Мені соромно зізнатися, – спробував зав'язати розмову Ленгдон, – але я ніколи раніше не чув про ЦЕРН.

– Не дивно, – сухо відказав Колер. – Більшість американців не визнають за Європою першості в наукових дослідженнях. Для них ми просто оригінальний торговельний район – дивне уявлення, якщо зважати на національність таких людей, як Айнштейн, Галілей чи Ньютон.

Ленгдон не знав, як на це реагувати. Він витяг із кишені факс.

– Цей чоловік на фотографії – чи не могли б ви...

– Прошу вас! – Колер жестом його зупинив. – Не тут. Ми якраз до нього йдемо. – Він простягнув руку. – Дайте-но краще це мені.

Ленгдон віддав факс і пішов далі мовчки.

Колер різко звернув ліворуч і в'їхав до широкого коридору, де на стінах красувалося безліч похвальних грамот і дипломів. Відразу біля входу в очі впадала одна особливо велика бронзова табличка. Ленгдон сповільнив крок, щоб прочитати напис:

PRIX ARS ELECTRONICA

за інновацію в галузі культури в еру електроніки присуджена Тімові Бернерсу Лі та Європейському центру ядерних досліджень за винахід

ВСЕСВІТНЬОЇ ПАВУТИНИ

Ще ж треба, подумав Ленгдон, цей чоловік і справді не жартував. Ленгдон завжди думав, що всесвітню павутину винайшли в Америці. Щоправда, його знайомство з мережею обмежувалося візитами на сайт власної книжки та ще нечастими віртуальними екскурсіями в Лувр чи музей Прадо на старенькому «Макінтоші».

– Всесвітня павутина, – Колер знову закашлявся і приклав до вуст хустинку, – народилася тут як локальна мережа. Завдяки їй науковці з різних відділів змогли обмінюватися результатами щоденної праці. А світ традиційно думає, що всесвітню павутину винайшли в Америці.

– То чому ж ви не відкриєте світові очі? – поцікавився Ленгдон.

Колер байдуже знизав плечима.

– Чи варто здійснювати галас через таке дрібне непорозуміння? ЦЕРН – це набагато більше, ніж глобальна комп’ютерна мережа. Наші науковці творять чудеса чи не щодня.

Ленгдон запитально подивився на Колера.

– Чудеса? – Це слово безумовно не належало до лексики гарвардських професорів природничих наук. Чудеса вони залишали богословам.

– Чому так скептично? – здивувався Колер. – Я думав, ви займаєтеся релігійними символами. І не вірите в чудеса?

– Щодо чудес я не маю чіткої позиції, – відповів Ленгдон. Особливо щодо тих, що відбуваються в наукових лабораторіях.

– Можливо, я вжив не те слово. Я просто намагався говорити вашою мовою.

– Моею мовою? – Ленгдонові раптом стало неприємно. – Мені шкода вас розчаровувати, сер, але я вивчаю релігійну символіку – я науковець, а не священник.

Колер різко загальмував і повернувся, його погляд пом’якшав.

– Ну звісно! Як я міг мислити так примітивно? Справді, щоб досліджувати симптоми раку, не конче самому хворіти на нього.

Ленгдон ніколи не чув цієї ідеї саме в такому формулюванні.

Вони рушили далі. Колер задоволено кивнув.

– Думаю, ми з вами чудово порозуміємося, містере Ленгдон.

Ленгдон чомусь не був у цьому впевнений.

З якоїсь миті Ленгдон почув десь попереду глухий гуркіт. Із кожним кроком він гучнішав, відлунюючи у стінах. Гуркіт начебто долинав із протилежного кінця коридору.

– Що це? – нарешті не витримав Ленгдон, змушений майже кричати. Йому здавалося, що вони наближаються до діючого вулкана.

– Камера вільного падіння, – коротко відповів Колер, нічого більше не пояснюючи.

Ленгдон вирішив не допитуватися. Він утомився, а Максиміліан Колер, схоже, зовсім не прагнув виявляти гостинність. Ленгдон нагадав собі, для чого прибув сюди. Ілюмінати. Десь у цьому величезному будинку лежить труп... із тавром, заради якого він щойно подолав три тисячі миль.

Наприкінці коридору гуркіт перетворився на оглушливе ревіння, підлога під ногами вібрала. Вони повернули за ріг, і праворуч з’явилась оглядова

галерея. Чотири вікна з грубим склом в округлій стіні нагадували ілюмінатори в субмарині. Ленгдон зупинився і зазирнув в одне з вікон.

Професорові Роберту Ленгдону доводилося бачити в житті всілякі дивні речі, але такої дивовижі він іще не бачив ніколи. Він навіть кілька разів змигнув, щоб упевнитися, що це не галюцинація. Він дивився у величезну круглу шахту. Там, наче в невагомості, висіли в повітрі люди. Троє. Один помахав йому рукою і зробив у повітрі сальто.

О Боже, подумав він. Я потрапив до країни Оз.

Дно шахти затягувала дрібна сітка. Крізь отвори в сітці виднівся велетенський пропелер, що обертався з шаленою швидкістю.

– Камера вільного падіння, – пояснив Колер, зупинившись біля Ленгдона. – Те саме, що затяжні стрибки з парашутом, тільки в закритому приміщенні. Для зняття стресу. Це вертикальна аеродинамічна труба.

Уражений, Ленгдон не міг відвести погляду від трьох літунів. Одна з них – доволі огрядна жіночка – підлетіла до вікна. Хоч її хлистали потужні струмені повітря, вона широко всміхнулася й показала Ленгдонові двома руками «це чудово!». Той слабо усміхнувся у відповідь і повторив її жест, застановляючись, чи знає вона, що це – давній фалічний символ чоловічої сили.

Ця товстенька жіночка, зауважив Ленгдон, єдина з трьох мала щось на кшталт мініатюрного парашута. Клаптик тканини, що тріпотів над нею, здавався іграшковим.

– Навіщо їй цей парашутик? – поцікавився Ленгдон. – Він має не більше ярда в діаметрі.

– Опір, – пояснив Колер, – зменшує її аеродинаміку, щоб потік повітря міг її підняти. – Він знову рушив по коридору. – Один квадратний ярд поперечної поверхні сповільнює падіння тіла майже на двадцять відсотків.

Ленгдон розсіяно кивнув.

Він і гадки не мав, що ще до ранку в одній країні, розташованій за сотні миль від Швейцарії, ця інформація врятує йому життя.

Коли Колер і Ленгдон вийшли через інші двері з головної будівлі ЦЕРНу на яскраве швейцарське сонце, Ленгдонові на мить здалося, що він перенісся на батьківщину. Картина, що постала перед ним, дуже нагадувала кампус якогось із найпрестижніших університетів у Новій Англії.

Зелений схил збігав до широкої рівнини, де на прямокутних галявинах поміж охайними гуртожитками купками росли клени. Вимощеними стежками діловито

крокували особи з ученим виглядом і книжками в руках. Схожості з університетським кампусом додавали двоє довговолосих гіпі, які кидали один одному фрізбі під звуки Четвертої симфонії Малера, що линули з вікна гуртожитку.

– Це наші гуртожитки, – пояснив Колер, виїхавши на стежку, що вела до будинків. – У нас працює понад три тисячі фізиків. ЦЕРН зібрав під своїм дахом понад половину всіх фахівців з елементарних частинок у світі – це найсвітліші розуми планети. Німці, японці, італійці, голландці – усіх не перелічити. Наші фізики представляють понад п'ятсот університетів і шістдесят національностей.

Ленгдон був вражений.

– Як же вони спілкуються?

– Англійською, звичайно. Це універсальна мова науки.

Ленгдон завжди думав, що універсальна мова науки – це математика, але надто втопився, щоб сперечатися. Він слухняно йшов стежкою за Колером.

Десь на півдорозі назустріч їм пробіг молодий чоловік у футболці з написом: NO GUT, NO GLORY!

Спантеличений, Ленгдон подивився йому вслід.

– Gut?[4 – Нутрощі, кишки (англ.).]

– Теорія Великого Об'єднання[5 – Grand Unification Theory (англ.).], – насмішкувато відповів Колер. – Теорія всього.

– Зрозуміло, – сказав Ленгдон, насправді нічого не розуміючи.

– Ви маєте хоч якесь уявлення про фізику елементарних частинок, містере Ленгдон?

Ленгдон знизав плечима.

– Я маю уявлення про фізику загалом – падіння тіл і таке інше. – Тривале захоплення стрибками у воду сповнило його глибоким благоговінням перед силою тяжіння і прискоренням вільного падіння. – Фізика елементарних частинок – це наука про атоми, правда?

Колер похитав головою.

– Порівняно з тим, чим ми займаємося, атоми здаються планетами. Нас цікавить ядро атома, яке в десять тисяч разів менше від нього самого. – Він знову закашлявся, цього разу сильніше. – Чоловіки й жінки, що працюють у ЦЕРНі, шукають відповідей на одвічні запитання, які турбували людство з найдавніших часів. Звідки ми взялися? З чого створені?

– І що, відповіді на ці запитання можна знайти у фізичній лабораторії?

– Вас це дивує?

- Звичайно. Мені здається, що це питання духовного плану.

- Містере Ленгдон, усі питання колись були духовного плану. З давніх-давен людство зверталось до духовності й релігії, щоб заповнити ті прогалини, яких не могла пояснити наука. Схід і захід сонця колись приписували Геліосу і його вогненній колісниці. Землетруси й цунамі вважали гнівом Посейдона. Сьогодні наука довела, що ці боги були фальшивими ідолами. І незабаром доведе, що такими є всі боги. Наука вже дала відповіді майже на всі запитання, які тільки можуть цікавити людину. Залишилося декілька, щоправда, найскладніших. Звідки ми взялися? Що тут робимо? У чому сенс життя і всесвіту?

Ленгдон був вражений.

- І що, на ці запитання ЦЕРН намагається знайти відповіді?

- Уточнення: ми не намагаємося, а знаходимо відповіді на ці запитання.

Ленгдон замовк, і вони продовжили свій шлях поміж гуртожитків. Над головами в них плавно пролетіло фрізбі і впало просто перед ногами. Колер, наче не помітивши, попрямував далі.

Ззаду хтось загукав:

- S'il vous pl?it!

Ленгдон озирнувся. Йому махав сивий літній чоловік у футболці з довгими рукавами і написом COLLEGE PARIS. Ленгдон підняв фрізбі і спритно метнув назад. Чоловік спіймав його на палець, кілька разів крутонув і так само вправно перекинув через плече партнерові.

- Merci! - крикнув він Ленгдонові.

- Вітаю! - сказав Колер, коли той його наздогнав. - Ви щойно перекинулися фрізбі з нобелівським лауреатом Жоржем Шарпаком, винахідником багатопровідної пропорційної камери.

Ленгдон кивнув. Як же мені пощастило!

За три хвилини Ленгдон і Колер прийшли до місця призначення - великого охайного гуртожитку, обсаженого осиками. Порівняно з іншими гуртожитками, цей здавався просто розкішним. На кам'яній плиті перед фасадом було вирізьблено: КОРПУС С.

Вигадлива назва, подумав Ленгдон.

Однак, попри примітивну назву, з архітектурного погляду корпус С Ленгдонові сподобався - він мав консервативний і надійний вигляд. Фасад із червоної цегли, ошатна балюстрада, з боків - два симетричні ряди скульптур. Ідучи кам'яною стежкою до входу, Ленгдон і Колер проминули

ворота, утворені двома мармуровими колонами. До однієї з них хтось приліпив записку:

ЦЯ КОЛОНА ІОНІЧНА

Це що – графіті по-швейцарськи? – з гумором подумав Ленгдон і, придивившись до колони, хмикнув.

– Приємно побачити, що навіть найвидатніші фізики іноді помиляються.

Колер озирнувся.

– Ви про що?

– Той, хто це написав, помилився. Ця колона не іонічна. Іонічні колони мають однаковий діаметр по всій висоті. Ця ж догори звужується. Вона дорична – грецький аналог. Багато хто так помиляється.

Колер не усміхнувся.

– Автор цієї записки хотів пожартувати, містере Ленгдон. Він мав на увазі, що ця колона містить іони[6 – Англійською «іонний» та «іонічний» звучить однаково – Ionic.] – частинки з електричним зарядом. Вони є в більшості об'єктів.

Ленгдон іще раз подивився на колону і тихо застогнав.

Усе ще сердячись на себе за ляпсус, Ленгдон вийшов із ліфта на найвищому поверсі корпусу С і попрямував услід за Колером ошатним коридором. Інтер'єр виявився несподіваним – у традиційному французькому колоніальному стилі: темно-червона канапа, порцелянова ваза на підлозі, на стінах – дерев'яні панелі з химерним різьбленням.

– Ми намагаємося створити для наших науковців максимальний комфорт, – пояснив Колер.

Це очевидно, подумав Ленгдон.

– Отже, той чоловік із факсу – він жив тут? Це був один із ваших найцінніших працівників?

– Саме так, – відповів Колер. – Сьогодні вранці він не з'явився на зустріч зі мною і не відповідав на виклики по пейджеру. Тож я прийшов сюди сам і знайшов його у вітальні мертвим.

Ленгдонові раптом стало лячно, коли він усвідомив, що от-от побачить покійника. Він ніколи особливо не вирізнявся міцними нервами. Цю слабкість він виявив у собі ще в студентські роки, коли якимось на лекції викладач

розповів, що Леонардо да Вінчі вивчав будову людського тіла на трупах, які викопував із землі, щоб ретельно дослідити м'язи.

Колер попрямував у дальній кінець коридору. Там були одні-єдині двері.

– Пентхауз, як кажуть у вас. – Він витер хустинкою піт із чола.

На дубових дверях висіла табличка з написом:

ЛЕОНАРДО ВЕТРА

– Леонардо Ветра, – прочитав уголос Колер. – Наступного тижня йому б виповнилося п'ятдесят вісім. Це був один із найвидатніших науковців нашої доби. Його смерть – непоправна втрата для науки.

На якусь мить Ленгдонові здалося, що на жорсткому обличчі Колера промайнуло якесь людське почуття. Але воно зникло так само швидко, як і з'явилось. Колер витягнув з кишені велику зв'язку ключів і почав перебирати їх, шукаючи потрібний.

Ленгдонові прийшла до голови несподівана думка. Будинок здавався зовсім порожнім. Це було дивно, якщо зважати на те, що вони майже прибули на місце злочину.

– А де всі? – запитав він.

– У лабораторіях, зрозуміло, – відповів Колер, знайшовши нарешті ключ.

– Я маю на увазі поліцію, – пояснив Ленгдон. – Вони що, вже поїхали?

Рука з ключем завмерла на півдорозі до замка.

– Поліцію?

Ленгдон подивився Колерові у вічі.

– Так, поліцію. Ви прислали мені факс із фотографією убитого. Ви що, не викликали поліції?

– Ні.

– Що?

Сірі очі Колера пожорсткішали.

– Не все так просто, містере Ленгдон.

Ленгдона охопила тривога.

– Але... про це, безумовно, повідомили ще когось!

– Так. Прийомну дочку Леонардо. Вона теж фізик, працює у нас в ЦЕРНі. Вони мали спільну лабораторію і працювали разом. Цього тижня міс Ветра була у відрядженні. Я сповістив її про смерть батька, і вона вже іде сюди.

– Але ж скоєно убивство...

– Формальне розслідування, – сказав Колер твердим голосом, – буде проведено. Однак воно, найімовірніше, розпочнеться з обшуку лабораторії Леонардо Ветри, а вони з дочкою не пускали туди сторонніх. Тому з розслідуванням доведеться зачекати до приїзду міс Ветри. Думаю, це найменше, що я можу зробити зі свого боку на знак поваги до неї.

Колер повернув ключ у замку.

Двері відчинилися, з кімнати зі свистом вирвалася хвиля крижаного повітря і вдарила Ленгдонові в обличчя. Від несподіванки він відсахнувся.

За порогом був чужий світ. Помешкання оповив густий білий туман. Він клубочився довкола меблів і застилав кімнату молочною імлою.

– Що це за... – запинаючись, вимовив Ленгдон.

– Фреон, – коротко пояснив Колер. – Я охолодив кімнату, щоб зберегти тіло.

Ленгдон машинально застебнув піджак, щоб не змерзнути. Я в країні Оз, подумав він. Але я забув чарівні капці.

9

Труп лежав на підлозі й мав жахливий вигляд. Покійний Леонардо Ветра лежав на спині, голий, і його шкіра набула синювато-сірого відтінку. Шийні хребці в місці перелому стирчали назовні, а голова була повністю скручена назад. Притиснутого до підлоги обличчя видно не було. Убитий лежав у замерзлій калюжі власної сечі, волосся довкола зіщулених геніталій укрилося памороззю.

Стримуючи раптову нудоту, Ленгдон перевів погляд на груди покійного. Хоч він уже безліч разів розглядав цю симетричну рану на фотографії, яку одержав факсом, у дійсності тавро справляло набагато сильніше враження. Випалені на тілі літери були дивовижно чіткі... і бездоганно складалися в страшний символ.

Ленгдон не міг зрозуміти, від чого його так трясє: від дикого холоду чи від усвідомлення всього значення того, що він зараз бачить.

Він обійшов тіло й прочитав слово з іншого боку, щоб зайвий раз пересвідчитися в дивовижній симетрії тавра. Серце калатало. Тепер, коли він бачив цей символ так близько, він здавався ще незбагненнішим.

– Містере Ленгдон? – покликав Колер.

Ленгдон його не чув. Він перенісся в інший світ... у власний світ, у свою стихію, світ, де зіштовхувалися історія, міфи й факти... і від цього почувся впевненіше. Думка запрацювала.

– Містере Ленгдон? – Колер запитально дивився на нього.

Ленгдон не підвів голови. Він уже повністю опанував себе й зосередився.

– Що вам відомо на цей момент?

– Тільки те, що є на вашому сайті. Іл'юмінати означає «просвітлені». Так називалося одне давнє братство.

Ленгдон кивнув:

– Ви чули цю назву колись раніше?

– Ніколи. Уперше я її побачив на грудях містера Ветри.

– І спробували знайти якусь інформацію в Інтернеті?

– Так.

– І, поза сумнівом, знайшли сотні посилань?

– Тисячі, – уточнив Колер. – Однак на вашому сайті були посилання на Гарвард, Оксфорд, на одне солідне видавництво, а також був перелік публікацій на цю тему. Як науковець, я розумію, що цінність інформації зумовлюється її джерелом. Ви видалися мені гідним довіри.

Ленгдон усе ще не відводив погляду від трупа.

Колер змовк. Тепер він тільки дивився на Ленгдона, чекаючи, що той проллє якесь світло на загадкове вбивство.

Ленгдон підвів голову і роззирнувся в замороженому помешканні.

– А ми не могли б порозмовляти в якомусь теплішому місці?

– Тут теж нормально. – Колерові холод начебто зовсім не дошкуляв. – Поговорімо тут.

Ленгдон наморщив чоло. Історія іл'юмінатів була аж ніяк не проста. Я тут задубію, доки щось поясню. Він іще раз подивився на тавро, і йому знову стало моторошно.

Хоч про емблему ілюмінатів було написано чимало, жодний науковець так ніколи її й не бачив. У старовинних документах цей символ називали амбіграмою – від латинського кореня *ambi*, який означає «обидва». Амбіграма прочитується в обох напрямках. Символи-амбіграми не така вже й рідкість – це, наприклад, свастика, інь і ян, зірка Давида, простий хрест, однак те, що амбіграму можна зробити зі слова, здавалось абсолютно неймовірним. Сучасні символи довший час намагалися написати слово «ілюмінати» так, щоб воно було повністю симетричним, але всі їхні зусилля виявилися марними. І тому більшість науковців дійшли висновку, що цей символ – просто черговий міф.

– То хто ж такі ці ілюмінати? – допитувався Колер.

Справді, подумав Ленгдон, хто вони такі? І почав розповідати.

– Із давніх-давен наука й релігія ворогували між собою, – почав Ленгдон. – Учених, які відверто висловлювали свої погляди, таких як Джордано Бруно...

– Убивали, – перервав його Колер. – За оприлюднення наукових відкриттів їх знищувала Церква. Релігія завжди переслідувала науку.

– Так. Проте у шістнадцятому столітті група мешканців Рима вирішила дати Церкві відсіч. Деякі найученіші мужі Італії – фізики, математики, астрономи – почали таємно зустрічатися й обмінюватися думками про хибність учення Церкви. Вони боялися, що монополія Церкви на «істину» загрожує науковому просвітленню в усьому світі. Так вони заснували перший у світі науковий центр і назвали себе «просвітленими».

– Тобто ілюмінатами.

– Саме так, – підтвердив Ленгдон. – Це були найвидатніші голови Європи... щиро віддані пошукові науковій істини.

Колер мовчав.

– Звичайно, ілюмінатів жорстоко переслідувала католицька церква. Тільки завдяки суворій конспірації ці науковці залишалися в безпеці. Чутки про ілюмінатів поширилися в академічних колах, і до братства почали вступати науковці з усієї Європи. Вони організовували зустрічі в Римі в потаємному лігві, яке називали храмом Просвітлення.

Колер закашлявся і засовався в кріслі.

– Багато хто з ілюмінатів, – вів далі Ленгдон, – поривався боротися проти тиранії Церкви насильницькими методами, але найавторитетніший серед них відмовив їх від цього. Це був один із найзнаменитіших науковців в історії людства.

Ленгдон був певний, що Колер здогадається, про кого йде мова. Навіть далекі від науки люди чули про цього злочасного астронома, якого Церква посадила під домашній арешт і мало не стратила, коли він заявив, що центром Сонячної системи є не Земля, а Сонце. Хоч його докази були

неспростовні, астронома суворо покарали за те, що він посмів припустити, що Бог розташував людство не в центрі всесвіту, а десь-інде.

– Його звали Галілео Галілей, – сказав Ленгдон.

Колер підвів голову.

– Галілей?

– Так. Галілей був ілюмінатом. І водночас ревним католиком. Він намагався пом'якшити ставлення Церкви до науки, наполягаючи, що наука не тільки не підриває віри в Бога, а й, навпаки, зміцнює її. Якимось він написав, що, спостерігаючи в телескоп за рухом планет, чує в небесній музиці голос Бога. Він доводив, що наука й релігія – не вороги, а радше союзники; це дві різні мови, що розповідають ту саму історію – про симетрію й рівновагу... про рай і пекло, про ніч і день, про спеку й холод, про Бога й Сатану. І наука, й релігія мають в основі створену Богом симетрію... вічне протистояння світла й тьми. – Ленгдон замовк, притупцюючи на місці, щоб зігрітися.

Колер мовчки дивився на нього.

– На жаль, – додав Ленгдон, – Церква аж ніяк не прагнула об'єднувати науку з релігією.

– Ще б пак! – перервав його Колер. – Адже таке об'єднання спростувало б тезу Церкви про те, що лише через неї людина може зрозуміти Бога. Тож церковники звинуватили Галілея в ересі і засудили до довічного домашнього арешту. Історію науки я знаю, містере Ленгдон. Але все це відбулося багато століть тому. Як воно стосується Леонардо Ветри?

Питання на мільйон доларів. Ленгдон перейшов до фактів.

– Арешт Галілея збував ілюмінатів. Вони припустилися кількох помилок, і Церква викрила чотирьох членів братства. Їх схопили й допитували. Однак ці вчені нічого не розповіли... навіть під тортурами.

– Їх катували?

Ленгдон кивнув:

– Розпеченим залізом. Випалили кожному на грудях хрест.

Зіниці Колера розширились, він тривожно глянув на понівечене тіло Ветри.

– Тоді цих учених жорстоко стратили, а їхні тіла кинули на вулицях Рима як застереження всім охочим приєднатися до братства. Церква підступалася до братства щораз ближче, і решта ілюмінатів були змушені залишити Італію. – Ленгдон зробив паузу, щоб підкреслити важливість наступних слів. Він подивився Колерові просто у вічі. – Ілюмінати пішли в глибоке підпілля й почали змішуватися з іншими вигнанцями, що рятувалися від католицьких чисток, – містиками, алхіміками, окультистами, мусульманами, юдеями. Із часом лави ілюмінатів поповнилися новими членами. Виникли нові ілюмінати. Темні ілюмінати. Запеклі вороги християнства. Вони стали дуже могутніми,

ретельно конспірувалися, запровадили таємні обряди й заприсяглися колись помститися католицькій церкві. Їхня влада зросла настільки, що Церква оголосила їх найнебезпечнішою антихристиянською силою на землі. Ватикан назвав це братство Шайтаном.

– Шайтаном?

– Це з ісламу. Означає «противник»... противник Бога. Церква взяла цю назву з ісламу, бо вважала мову мусульман брудною. – Ленгдон повагався. – Від цього слова походить англійське слово... Сатана. – У Колера на обличчі промайнула тривога. – Містере Колер, – жорстко сказав Ленгдон, – я не знаю ні як це тавро з'явилося на грудях покійного... ні чому воно там з'явилося... але зараз ви бачите перед собою давно втрачений символ найстарішого й наймогутнішого в світі культу Сатани.

10

Провулок був вузький і безлюдний. Убивця йшов швидким кроком, чорні очі горіли нетерпінням. Наближаючись до місця призначення, він згадав прощальні слова Януса. Скоро розпочнеться другий етап. Відпочинь трохи.

Убивця посміхнувся. Він не спав усю ніч, однак про сон і не думав. Сон – це для слабких. Він же, як і його предки, воїн. Його співвітчизники ніколи не спали після того, як розпочиналася битва. Ця битва, поза сумнівом, розпочалася, і йому надали честь пролити першу кров. Тепер він має дві години, щоб відсвяткувати першу перемогу, перш ніж повернутися до роботи.

Спати? Є набагато кращі способи відпочити...

Смак до земних утіх він успадкував від предків. Вони захоплювалися гашишем, а от він любив насолоду іншого типу. Він пишався своїм тілом – цим відлагодженим, смертоносним механізмом – і не хотів, на відміну від прашурів, труїти його наркотиками. Він пристрастився до чогось здоровішого й ефективнішого, ніж наркотики...

Відчуваючи, як усередині наростає знайоме збудження, убивця пришвидшив ходу. Зупинився перед нічим не примітними дверима й подзвонив. Крізь вічко у дверях його зміряла пара карих очей. Двері широко відчинилися.

– Ласкаво прошу, – привітала його елегантно одягнена жінка.

Вона провела його до вишуканої вітальні з м'яким освітленням. У повітрі чувся легкий аромат дорогих парфумів і мускусу.

– Як тільки визначитеся, подзвоніть. – Жінка дала йому альбом із фотографіями й зникла.

Убивця всміхнувся.

Сів на розкішну канапу і, поклавши альбом на коліна, відчув, як його охоплює хіть. Хоч на його вітчизні не святкують Різдва, він подумав, що так само, мабуть, відчувається дитина, коли бачить перед собою гору різдвяних подарунків і збирається подивитися, що за дива сховані там під обгортками. Він розгорнув альбом і почав розглядати фотографії. Вони уособлювали найсміливіші сексуальні фантазії...

Маріса. Італійська богиня. Гаряча й пристрасна. Молода Софі Лорен.

Сашіко. Японська гейша. Гнучка й м'яка. Винятково вправна.

Канара. Розкішна чорношкіра красуня. Мускуліста. Екзотична.

Він уважно переглянув увесь альбом двічі і зробив вибір. Тоді натиснув кнопку на столику поруч із канапою. За хвилину з'явилася та сама жінка, що привела його сюди. Він показав їй фотографію. Вона всміхнулася.

– Ходімо.

Коли фінансові питання були залагоджені, жінка подзвонила по телефону і, вичекавши кілька хвилин, повела його крученими мармуровими сходами нагору до розкішного холу.

– Золоті двері в самому кінці, – сказала вона. – У вас вишуканий смак.

Аякже, подумав він. Я ж експерт.

Убивця крався коридором нечутно, наче пантера на запах довгожданої здобичі. Наблизившись до дверей, усміхнувся. Вони були прочинені – ніби запрошували його досередини. Він штовхнув двері, й ті безшумно відчинилися.

Побачивши обраницю, він зрозумів, що не помилився. Усе було саме так, як він просив... Вона лежала на спині, гола, руки прив'язані до бильця оксамитовими мотузками.

Він підійшов і провів сматлявим пальцем по ніжному перламутровому животі. Вчора я убив, подумав він. Ти мій приз.

11

– Сатани? – Колер витер рот і неспокійно засовався. – Це символ культу Сатани?

Ленгдон ходив сюди-туди по кімнаті, щоб не змерзнути.

– Ілюмінати були сатаністами. Але не в сучасному розумінні цього слова.

Він швидко пояснив, що, хоч більшість людей уявляє сатаністів як одержимих недоумків, що поклоняються дияволу, первинно сатаністами називали

освічених людей, які виступали проти Церкви. Шайтан. Чутки про чорну магію й приношення в жертву тварин, про пентаграми й темні ритуали сатаністів були всього-на-всього брехнею, яку поширювала Церква, щоб очорнити своїх недругів. Проте з часом інші противники Церкви, що прагнули перевершити ілюмінатів, повірили в ці вигадки й самі втілили їх у життя. Так народився сучасний сатанізм.

– Усе це історія, – різко обірвав його Колер. – Я хочу знати, як цей символ опинився тут.

Ленгдон глибоко вдихнув повітря.

– Цей символ створив у шістнадцятому столітті невідомий художник-ілюмінат на знак пошани до Галілея, який обожнював симетрію. Він став чимось на кшталт таємного логотипа ілюмінатів. Братство тримало його в таємниці, начебто збираючись відкрити тільки тоді, коли стане достатньо могутнім, щоб вийти з підпілля й досягнути кінцевої мети.

– То цей символ означає, що ілюмінати збираються вийти з підпілля? – стривожився Колер.

– Ні, – Ленгдон наморщив чоло, – це неможливо. В історії ілюмінатів є ще один етап, про який я не встиг розповісти.

– Просвітіть мене. – Прохання Колера пролунало як наказ.

Ленгдон потер долоні, перебираючи подумки сотні документів стосовно ілюмінатів, що він читав або написав сам.

– Ілюмінатам насилу вдалося вижити, – пояснив він. – Залишивши Рим, вони мандрували Європою, шукаючи безпечного місця, де б можна було відновити діяльність. Їх прихистило інше таємне товариство – братство заможних баварських мулярів, які називали себе масонами.

– Масони? – Колер був вражений.

Ленгдон кивнув, зовсім не дивуючись, що Колер чув про цю організацію. Сьогодні у світі налічується понад п'ять мільйонів масонів: половина мешкає в Сполучених Штатах і понад півмільйона – в Європі.

– Ви що, хочете сказати, що масони – теж сатаністи? – недовірливо запитав Колер.

– У жодному разі. Масони постраждали від власного добросердя. У вісімнадцятому столітті, давши притулок науковцям, яких переслідувала Церква, масони мимоволі стали для ілюмінатів прикриттям. Ілюмінати зміцніли й поступово перебрали владу в масонських ложах. Мало-помалу вони відновили в середовищі масонів своє наукове братство – утворилося щось на кшталт таємного товариства всередині іншого таємного товариства. А тоді ілюмінати скористалися зв'язками між масонськими ложами в усьому світі й поступово розширили свій вплив. – Ленгдон глибоко вдихнув холодного туману і продовжив: – Головним завданням ілюмінатів було знищення католицизму. Братство вважало, що хибна догма, яку насаджує Церква, – найбільше зло для людства. Якщо Церква й надалі пропагуватиме релігійні міфи як неспростовну

істину, боялися вони, науковий прогрес застопориться і людство буде приречене на невігластво й безглузді «священні» війни.

– Дуже схоже на те, що ми бачимо сьогодні.

Ленгдон спохмурнів. Колер мав рацію. Релігійні війни тривають дотепер. Мій Бог кращий за твого. Здається, так було в усі часи: чим більше правовірних – тим більше людських жертв.

– Продовжуйте, – сказав Колер.

Ленгдон зібрався з думками й заговорив знову:

– Ілюмінати зміцнили позиції в Європі й почали зазіхати на Америку, де багато лідерів були масонами, наприклад Джордж Вашингтон чи Бен Франклін – чесні побожні люди, які й гадки не мали про те, що масони перебувають під серйозним впливом ілюмінатів. Через масонські ложі ілюмінати проникали всюди й допомагали створювати банки, університети та підприємства – з думкою про свою кінцеву мету. – Ленгдон на мить замовк. – Створення єдиної глобальної світської держави – Нового світового ладу.

Колер уважно слухав.

– Нового світового ладу, – повторив Ленгдон, – який би ґрунтувався на науковому просвітленні. Вони назвали цю ідею «доктриною Люцифера». Церква каже, що Люцифер – це ім'я диявола, братство ж заявило, що має на увазі буквальне значення цього слова. Люцифер перекладається з латини як «той, що дарує світло». Або ж «ілюмінат».

Колер зітхнув і сказав дуже серйозно:

– Сідайте, будь ласка, містере Ленгдон.

Ленгдон невпевнено сів на вкритий памороззю стілець.

Колер на своєму кріслі присунувся ближче.

– Не впевнений, що зрозумів усе з того, що ви розповіли. Але знаю одне: Леонардо Ветра був одним із найцінніших працівників ЦЕРНу. Крім того, він був моїм другом. Ви мусите допомогти мені знайти ілюмінатів.

Ленгдон не знав, що й казати. Він що, жартує?

– Знайти ілюмінатів? Боюся, сер, це неможливо.

Колер звів брови.

– Що ви хочете сказати? Ви не...

– Містере Колер, – Ленгдон нахилився ближче, не впевнений, як краще пояснити Колерові те, що має на увазі. – Я не закінчив розповіді. Попри будь-що, дуже малоймовірно, що це тавро – справа рук ілюмінатів. За останні півстоліття не виявлялося жодних ознак їх існування, і науковці здебільшого погоджуються, що ілюмінати вже давно відійшли в небуття.

Запала мовчанка. Колер втупився в туман зі змішаним виразом здивування і гніву.

– Як ви можете стверджувати, що клятого братства не існує, якщо на грудях цього чоловіка випалена його емблема?!

Над цим питанням Ленгдон ламав голову весь ранок. Поява амбіграми ілюмінатів була загадкою. Символоги в усьому світі будуть приголомшені. Утім, як науковець Ленгдон розумів, що тавро, по суті, нічого не доводить про самих ілюмінатів.

– Символи, – сказав він, – аж ніяк не підтверджують існування своїх первинних творців.

– Що ви маєте на увазі?

– Я маю на увазі те, що, коли організації з певною ідеологією, на зразок ілюмінатів, перестають існувати, їхні символи залишаються... і їх переймають інші товариства. Таке трапляється доволі часто. Нацисти запозичили свастику в індусів, християни взяли хрест у єгиптян...

– Коли я сьогодні вранці вніс слово «ілюмінати» в комп'ютер, – різко перервав його Колер, – пошукова система видала тисячі посилань. Очевидно, багато хто вважає, що це братство існує дотепер.

– Авжеж, поціновувачі сенсацій, – фиркнув Ленгдон. Його завжди дратували безглузді гіпотези про існування таємних організацій, що циркулюють у сучасній поп-культурі. Засоби масової інформації просто жити не можуть без сенсацій, і самозвані «експерти з таємних культів» досі заробляють на ажіотажі довкола кінця тисячоліття й байках про те, що ілюмінати живі-здорові й успішно будують Новий світовий лад. Не так давно газета «Нью-Йорк таймс» приписала до масонів величезну кількість відомих людей: сера Артура Конан Дойля, герцога Кентського, Пітера Селлерса, Ірвінга Берліна, принца Філіпа, Луї Армстронга, а також безліч сучасних промислових магнатів і банкірів.

Колер гнівно показав на тіло Ветри.

– А що ви скажете на це? Може, поціновувачі сенсацій не такі вже й далекі від істини?

– Я усвідомлюю, який це все має вигляд, – Ленгдон намагався говорити якомога дипломатичніше. – Однак мені здається вірогіднішим те, що якась інша організація заволоділа емблемою ілюмінатів і використовує її задля власних цілей.

– Яких цілей? Чого вони хотіли домогтися цим убивством?

Гарне запитання, подумав Ленгдон. Він не уявляв, де можна було відкопати емблему ілюмінатів через чотириста років.

– Можу сказати лише одне: якби навіть ілюмінати існували дотепер – а я практично впевнений, що їх не існує, – то вони нізащо не вбивали Леонардо Ветри.

– Чому так?

– Можливо, ілюмінати й прагнули ліквідувати християнство, але для цього вони використовували передусім політичні й фінансові ресурси і ніколи не вдавалися до терористичних актів. Крім того, ілюмінати дуже чітко розрізняли своїх ворогів. До людей науки вони ставилися з найглибшою пошаною і нізащо не відібрали б життя в колеги-науковця такого, як Леонардо Ветра.

Погляд Колера ще більше похолоднішав.

– Мабуть, я забув вам сказати, що Леонардо Ветра не був звичайним ученим.

– Містере Колер, – терпляче мовив Ленгдон, – у мене немає жодних сумнівів, що Леонардо Ветра був блискучим науковцем, але це не змінє того факту...

Раптом Колер, нічого не сказавши, розвернув своє крісло й швидко поїхав геть із кімнати, залишаючи за собою клуби збуреного туману.

На милість Бога, подумки застогнав Ленгдон і поспішив за ним. Колер чекав у невеличкому алькові в кінці коридору.

– Це кабінет Леонардо, – сказав він, показавши на двері. – Можливо, коли ви його оглянете, то зміните думку. – Колер іще щось пробурчав, тоді ринувся вперед, і двері безшумно розсунулися.

Ленгдон зазирнув досередини, і в нього мороз пішов по шкірі. Матір Божа, мимоволі вихопилося в нього.

12

В іншій країні молодий охоронець терпляче сидів перед довгим рядом моніторів. Він дивився на безперервну вервечку зображень – їх передавали сотні бездротових відеокамер, розкиданих по величезному комплексу.

Парадний хол.

Кабінет.

Величезна кухня.

Картинки змінювали одна одну, й охоронець з усіх сил намагався не втратити пильності. Його зміна вже закінчувалася, однак він не розслаблявся.

Служба – це справа честі. Колись він одержить належне.

Він на мить замріявся, аж раптом на одному з екранів з'явилося щось дивне. Інстинктивно він натиснув кнопку на панелі керування. Картинка застигла.

Стривожений, він нахилився ближче до монітора. Напис свідчив, що це зображення передає камера номер вісімдесят шість, яка мала б стежити за одним із коридорів.

Однак на екрані він бачив зовсім не коридор.

13

Ленгдон дивився в кабінет Ветри у повній розгубленості.

– Що це все означає? – Хоч із дверей приємно повіяло теплом, переступаючи поріг, він тремтів, наче з холоду.

Колер нічого не відповів і в'їхав слідом.

Ленгдон розглядав кабінет, нічого не розуміючи. Такої дикої суміші символів він іще не бачив зроду. На дальній стіні висіло величезне дерев'яне розп'яття. Ленгдон визначив, що виготовлене воно в Іспанії приблизно в чотирнадцятому столітті. Над розп'яттям зі стелі звисала металічна модель Сонячної системи. Ліворуч був портрет Діви Марії, написаний олійними фарбами, поряд із ним – періодична система хімічних елементів. На бічній стіні між двома іншими мідними розп'яттями висів плакат з Альбертом Айнштайном і його відомим висловом: «ГОСПОДЬ БОГ НЕ ГРАЄ В КОСТІ».

Спантеличений, Ленгдон підійшов ближче. На робочому столі Ветри лежала Біблія в шкіряній палітурці, пластикова модель атома і мініатюрна копія статуї Мойсея роботи Мікеланджело.

Дивне поєднання, що й казати, подумав Ленгдон. У кабінеті було тепло, однак від незвичного інтер'єру його знову пройняв мандраж. Було відчуття, що тут зішлись в сутичці два титани філософії... неприродно сплелися дві протилежні сили. Він глянув на корінці книжок, що стояли на полиці:

«Божа частинка»

«Тао фізики»

«Бог: лише факти»

На одному з книготримачів була вигравірувана цитата:

СПРАВЖНЯ НАУКА ЗА КОЖНИМИ ДВЕРИМА ВІЯВЛЯЄ БОГА

ПАПА ПІЙ XII

– Леонардо був католицьким священиком, – сказав Колер.

Ленгдон повернувся до нього.

– Священиком? Здається, ви казали, він був фізиком.

– Він був і тим, і іншим. В історії траплялися випадки, коли людина присвячувала себе водночас і науці, і релігії. Леонардо був одним із таких. Він вважав фізику «Божим законом природи» і казав, що в будові всесвіту всюди відчутна рука Бога. Він сподівався за допомогою науки переконати тих, хто вагається, в існуванні Бога. Себе він називав теофізиком.

Теофізиком? Для Ленгдона це прозвучало як оксиморон.

– У фізиці елементарних частинок, – вів далі Колер, – останнім часом було зроблено низку приголомшливих відкриттів... відкриттів, які мають духовний вимір. Леонардо був автором багатьох із них.

Ленгдон, усе ще не оговтавшись у незвичному кабінеті, здивовано подивився на директора ЦЕРНу.

– Духовність і фізика? – Усе свідоме життя Ленгдон вивчав історію релігії, і якщо в цій сфері була якась постійна теза, то це те, що наука й релігія – як олія й вода... непримиренні вороги, які ніколи не зійдуться.

– Ветра був в авангарді досліджень у фізиці елементарних частинок, – пояснив Колер. – Він почав поєднувати науку й релігію... доводячи, що вони доповнюють одна одну найнесподіванішим способом. Він назвав цей напрям новою фізикою. – Колер узяв із полиці якусь книжку і простягнув Ленгдонові.

«Бог, чудеса і нова фізика», прочитав Ленгдон на обкладинці. Автор – Леонардо Ветра.

– Це вузька галузь, – сказав Колер, – але вона дає нові відповіді на деякі старі запитання – про походження всесвіту і про сили, що зв'язують усіх нас. Леонардо вірив, що його наукова праця може повернути мільйони до значно духовнішого життя. Торік він переконливо довів існування певної енергії, яка всіх нас об'єднує. Фактично він продемонстрував, що всі ми фізично пов'язані... що молекули у вашому тілі переплетені з моїми... що всіх нас пронизує одна сила.

Ленгдонові все це не вкладалося в голову. І сила Бога всіх нас об'єднає.

– Невже містер Ветра справді спромігся продемонструвати зв'язок між частинками?

– Він навів неспростовні докази. Нещодавно «Сайнтифік американ» опублікував статтю, автор якої називає нову фізику прямішим шляхом до Бога за саму релігію.

Ці слова влучили в ціль. Раптом Ленгдон згадав про антирелігійність ілюмінатів і змусив себе на мить уявити неможливе. Якби ілюмінати й справді існували дотепер, то чи могли б вони убити Леонардо, аби не допустити поширення його поглядів на релігію? Ленгдон швидко відігнав цю думку. Дурниці! Ілюмінатів давно немає! Це знають усі науковці!

– Ветра мав чимало ворогів серед наукової громади, – знову заговорив Колер. – Навіть тут, у ЦЕРНі. Його недолюбливали поборники чистоти науки. Вони вважали, що використання аналітичної фізики для захисту релігійних принципів – це зрада науки.

– А хіба сучасні науковці не ставляться до Церкви дещо толерантніше?

Колер презирливо фиркнув.

– З якої б це рації? Так, Церква більше не спалює учених на вогнищі, але, якщо вам здається, що вона залишила науку в спокої, запитайте себе, чому в половині шкіл у вашій країні не дозволено викладати теорію еволюції. Запитайте себе, чому Американська спілка християн – найзапекліший противник наукового прогресу у світі. Жорстока битва між наукою й релігією триває дотепер, містере Ленгдон. Вона лише перенеслася з відкритих майданів до залів засідань, от і все.

Ленгдон знав, що Колер каже правду. Тільки минулого тижня в Гарварді студенти факультету богослов'я влаштували демонстрацію біля кафедри біології на знак протесту проти експериментів із застосуванням генної інженерії, що є частиною магістерської програми. Керівник кафедри біології, відомий орнітолог Річард Аароніан, на захист своєї навчальної програми вивісив з вікна кабінету величезний плакат із зображенням християнського символу – риби, якій, утім, прималювали чотири маленькі лапки на честь виходу на сушу африканської дводишної риби. Під рибою замість слова «Ісус» великими літерами було виведено «ДАРВІН!».

Раптом щось різко запищало. Ленгдон здригнувся. Колер витягнув з футляра пейджер і прочитав повідомлення.

– Чудово! Дочка Леонардо за мить буде на гелікоптерному майданчику. Зустрінемо її там. Думаю, краще їй не йти сюди й не бачити батька в такому вигляді.

Ленгдон погодився. Звичайно, це було б надто жорстоко.

– Я попрошу міс Ветру розповісти про той проект, над яким вони працювали разом із батьком... можливо, це щось прояснить.

– Ви гадаєте, що Ветру вбили через його роботу?

– Цілком можливо. Леонардо казав мені, що працює над чимось грандіозним. І більше – ані слова. Він тримав цей проект у великій таємниці. Мав окрему лабораторію і просив, щоб йому дозволили працювати там на самоті. Я охоче

пішов йому назустріч, адже він був непересічним науковцем. Останнім часом на його експерименти йшла величезна кількість електроенергії, але я нічого не розпитував. – Колер розвернувся й поїхав до дверей. – Перш ніж ми звідси підемо, я мушу сказати вам ще дещо.

Ленгдон не був певний, що хоче це чути.

– Убивця викрав у Ветри одну річ.

– Яку?

– Ідіть за мною.

Директор рушив назад до вітальні, наповненої крижаним туманом. Ленгдон пішов за ним, не знаючи, чого й сподіватися. Колер під'їхав майже впритул до тіла Ветри й зупинився. Жестом підкликав Ленгдона. Той неохоче підійшов, пересилючи приступ нудоти від запаху замерзлої сечі вбитого.

– Подивіться на його обличчя, – сказав Колер.

Подивитися на обличчя? – здивувався Ленгдон. – Ви, здається, сказали, що убивця щось украв.

Повагавшись, Ленгдон став навколішки. Він спробував поглянути на обличчя Ветри, але в того голова була скручена на сто вісімдесят градусів, а обличчя – притиснуте до килима.

Колер ціною неймовірних зусиль спромігся нахилитися й обережно повернути замерзлу голову Ветри. Почувся голосний хрускіт, і з'явилося спотворене стражданням обличчя вбитого. Колер потримав його так якось мить.

– О Боже милосердний! – скрикнув Ленгдон і з жахом відсахнувся. Обличчя Ветри було все закривавлене. З нього на Ленгдона дивилося одне-єдине згасле око. Друга очна яма була пошматована й порожня. – Вони що – вкрали його око?!

14

Ленгдон вийшов з корпусу С на свіже повітря неймовірно щасливий опинитися подалі від помешкання Ветри. Сонце допомогло відволіктися від жахливого образу порожньої очної ями, що міцно вкарбувався в пам'ять.

– Сюди, будь ласка. – Колер звернув на стежку, що круто йшла вгору. Інвалідне крісло з електродвигуном набирало швидкість без жодних зусиль. – Міс Ветра буде тут з хвилини на хвилину.

Ленгдон наддавав ходи, щоб не відставати.

– Ну що, – запитав Колер, – ви й досі не переконалися, що це справа рук ілюмінатів?

Ленгдон уже не знав, що й думати. Релігійні погляди Ветри, безумовно, насторожували, однак він не міг змусити себе відкинути численні наукові факти. І до того ж це око...

– Я й далі вважаю, – рішуче сказав Ленгдон, – що ілюмінати не причетні до цього вбивства. Викрадене око – зайвий доказ.

– Що?

– Безглузда жорстокість дуже... не в традиціях ілюмінатів, – пояснив Ленгдон. – Фахівці, що знаються на культах, кажуть, що калічити жертв задля розваги властиво передусім недосвідченим маргінальним сектам – усіляким фанатам, що стихійно коять насильство. Ілюмінати ж завжди діяли надзвичайно виважено.

– Виважено? Із хірургічною точністю вирізати людині око – це що ж, не виважено?

– Не зрозуміло, який у цьому сенс! Це не слугує ніякій вищій меті.

Інвалідне крісло різко зупинилося на вершині пагорба. Колер повернувся.

– Повірте, містере Ленгдон, це око справді слугує вищій меті... набагато вищій меті.

Ідучи через зелений пагорб, чоловіки почули з заходу стрекотіння гелікоптера. За мить з'явився й він сам – пролетів над долиною, зробив віраж і завис над злітно-посадковим майданчиком, позначеним на траві.

Ленгдон розсіяно спостерігав за гелікоптером, застановляючись, чи повноцінний нічний сон допоміг би йому впорядкувати думки, що кружляли, наче лопаті гвинта гелікоптера. Він не був у цьому впевнений.

Шасі торкнулося землі. Пілот вистрибнув з кабіни й почав викладати багаж: вовняні спортивні костюми, пластикові сумки, балони зі стиснутим повітрям і ящики з чимось, схожим на найсучасніше обладнання для підводного плавання.

Ленгдон був спантеличений.

– Це все спорядження міс Ветри? – прокричав він Колерові через ревіння двигунів.

Той кивнув і теж прокричав у відповідь:

– Вона проводила біологічні дослідження у Балеарському морі.

– Але ви ж, здається, казали, що вона фізик!

– Так і є. Точніше, вона біофізик. Вивчає взаємозв'язок між різними біологічними системами. Її праця тісно пов'язана з батьковими

дослідженнями в галузі фізики елементарних частинок. Нещодавно, спостерігаючи за допомогою атомарно синхронізованих камер за зграйкою тунців, вона спростувала одну з фундаментальних теорій Айнштейна.

Ленгдон пильно подивився на Колера, намагаючись зрозуміти, чи той не жартує. Айнштейн і тунці? Він уже почав підозрювати, що космічний літак X-33 випадково закинув його на якусь іншу планету.

За хвилину з гелікоптера вийшла Вітторія Ветра, і Роберт Ленгдон зрозумів, що сьогодні його чекає сюрприз за сюрпризом. Жінка в шортах кольору хакі й білій майці аж ніяк не скидалася на того занудного науковця, якого він очікував побачити. Висока, тоненька й граційна, вона мала смагляву шкіру й довге чорне волосся, яке розвівав вітер від гвинта гелікоптера. Обличчя явно італійське – не прекрасне в класичному розумінні, зате з виразними земними рисами; навіть за двадцять ярдів здавалося, що воно випромінює щире тепло. Від вітру одяг обліпив її тіло, підкреслюючи тоненьку талію і маленькі тугі груди.

– Міс Ветра – жінка величезної сили духу, – зауважив Колер, наче відчувши захоплення Ленгдона. – Вона по кілька місяців поспіль працює в небезпечних екосистемах. Крім того, вона суворий вегетаріанець і місцевий гуру з хатха-йоги.

Хатха-йога? – здивувався Ленгдон. Давнє буддистське мистецтво медитації через розтягування м'язів – дивне захоплення для фізика й доньки католицького священика.

Вітторія швидко наближалася до них. Було видно, що вона недавно плакала, у глибоких чорних очах застигло почуття, якого Ленгдон не зміг визначити. Проте йшла вона впевнено й енергійно. Сильні гарні ноги з рівною здоровою засмагою свідчили про тривале перебування на щедрому середземноморському сонці.

– Вітторіє, – звернувся до неї Колер. – Мої найщиріші співчуття. Це величезна втрата для науки... для всіх нас у ЦЕРНі.

Вітторія вдячно кивнула.

– Уже з'ясували, хто це зробив? – Голос у неї був приємний, глибокий.

– Ще ні. Працюємо над цим.

Вона повернулася до Ленгдона і простягнула йому гарну тонку руку.

– Мене звуть Вітторія Ветра. Ви, я так розумію, з Інтерполу?

Ленгдон обережно потис її руку, на мить потонувши в очах, повних сліз.

– Роберт Ленгдон. – Він не знав, що ще додати.

– Містер Ленгдон не з поліції, – пояснив Колер. – Він експерт зі Сполучених Штатів. Прилетів, щоб допомогти нам з'ясувати, хто винен у тому, що сталося.

– А де ж поліція? – розгубилася Вітторія. Колер видихнув повітря і нічого не відповів. – Де тіло? – рішуче запитала Вітторія.

– Ним займаються.

Ця невинна брехня здивувала Ленгдона.

– Я хочу його бачити!

– Вітторіє, твого батька вбили... вбили по-звірячому. Хіба не краще тобі запам'ятати його таким, яким він був за життя? – спробував переконати її Колер.

Вітторія зібралася було відповісти, але раптом неподалік хтось загукав:

– Гей, Вітторіє! З поверненням додому!

Вона озирнулася. Від майданчика для гелікоптерів їй радісно махали руками кілька науковців.

– Спростувала ще якусь теорію Айнштейна? – крикнув один із них.

– Ото вже татусь, мабуть, тобою пишається! – додав інший.

Вітторія незграбно помахала їм у відповідь, а тоді подивилася на Колера, нічого не розуміючи.

– Як – ніхто ще не знає?

– Я вирішив, що обережність – понад усе.

– Ви не сказали колегам, що мого батька вбили? – Тепер здивування в її голосі змінилося гнівом.

Тон Колера вмить став суворим.

– Ти, мабуть, забула, Вітторіє Ветра, що, як тільки я заявлю в поліцію про вбивство твого батька, у ЦЕРНі почнеться розслідування. Включно з ретельним обшуком його лабораторії. Твій батько волів тримати останній проект у таємниці, і я ставився до цього з розумінням. Мені він сказав лише дві речі. По-перше, що в наступні десять років цей проект може принести ЦЕРНу ліцензійних контрактів на мільйони франків. А по-друге, що його зарано оприлюднювати, бо технології ще недосконалі, а отже, небезпечні. Саме з цих міркувань я б не хотів, щоб у його лабораторії нищили сторонні люди й або викрали результати його праці, або постраждали під час обшуку, а ЦЕРН зробили б винним. Я чітко висловився?

Вітторія мовчки дивилася на нього. Ленгдон відчув, що вона змушена погодитися з логікою Колера.

– Перш ніж звертатися до поліції, – вів далі Колер, – я мушу знати, над чим ви вдвох працювали. Прошу, заведи нас до вашої лабораторії.

– Лабораторія тут ні до чого, – сказала Вітторія. – Ніхто не знав, що ми з батьком робимо. Його вбивство ніяк не може бути пов’язане з цим проектом.

Колер хрипло видихнув.

– Факти свідчать про інше.

– Факти? Які факти?

Ленгдон теж хотів би це знати.

Колер знову приклав до вуст хустинку.

– Мусиш просто повірити мені на слово.

З того, як Вітторія на нього подивилась, стало зрозуміло, що вона не вірить.

15

Ленгдон мовчки йшов за Вітторією й Колером назад до головної будівлі ЦЕРНу, звідки розпочався його незвичний візит. Вітторія рухалася плавно й упевнено, неначе олімпійська чемпіонка зі стрибків у воду. Ленгдон подумав, що ця гнучкість і самоконтроль – результат постійних занять йогою. Він чув, як вона повільно й зосереджено дихає, ніби намагаючись упоратись зі своїм горем.

Ленгдонові хотілося щось їй сказати, якимось розрадити. Йому теж колись довелося відчувати гірку порожнечу від несподіваної втрати батька. Найбільше він запам’ятав похорон – сірий і дощовий. Це сталося через два дні після його дванадцятих уродин. У будинку було повно батькових товаришів у сірих костюмах. Усі вони надто сильно потискали його дитячу руку і весь час щось бурмотіли – найчастіше він чув слова «серцевий» і «стрес». Мати жартувала крізь сльози, що завжди могла стежити за фондовим ринком, просто тримаючи батькову руку... слухаючи його пульс.

Якось, коли батько був іще живий, Ленгдон почув, як мама благала його «зупинитися й нюхати троянди». Того року Ленгдон купив батькові на Різдво маленьку скляну троянду. Нічого гарнішого він іще в житті не бачив... Особливо коли на неї потрапляло сонце – тоді квітка спалахувала веселкою кольорів.

– Яка чудова! – сказав батько, розгорнувши обгортку, і поцілував Роберта в чоло. – Знайдімо для неї безпечне місце. – І обережно поставив троянду на високу полицю, усю в пилюці, у найтемнішому куті вітальні. Через кілька днів Ленгдон присунув стілець, зняв троянду і відніс назад до крамниці. Батько так і не зауважив, що вона зникла.

Дзвінок ліфта повернув Ленгдона до реальності. Вітторія з Колером зайшли досередини. Ленгдон тупцював перед відчиненими дверима.

– Щось негаразд? – запитав Колер не так з турботою, як з нетерпінням.

– Та ні, усе гаразд, – відказав Ленгдон, змушуючи себе зробити крок у бік тісної кабіни. Він їздив ліфтом тільки тоді, коли це було абсолютно необхідно. А загалом надавав перевагу сходам, де значно більше простору.

– Лабораторія доктора Ветри під землею, – пояснив Колер.

Чудово, подумав Ленгдон, переступаючи поріг ліфта. З глибини шахти потягнуло крижаним холодом. Двері зачинилися, і ліфт ковзнув униз.

– Шість поверхів, – повідомив Колер без жодних емоцій, наче робот.

Ленгдон на мить уявив темну порожню шахту в них під ногами. Він наказав собі не думати про неї та спробував зосередитися на табло, де висвітлювалися номери поверхів. Дивно, на ньому було тільки дві зупинки: ПЕРШИЙ ПОВЕРХ і ВАК.

– А що таке ВАК? – поцікавився Ленгдон, намагаючись говорити спокійно.

– Великий адронний колайдер, – відповів Колер. – Прискорювач частинок.

Прискорювач частинок? Цей термін Ленгдонові був знайомий. Уперше він почув його якось на вечері з колегами на кампусі в Кембриджі. Їхній друг-фізик Боб Бравнелл одного разу з'явився несамовитий від люті.

– Негідники його зарубали! – з порога випалив Бравнелл.

– Зарубали?! Кого?! – сторопіли всі.

– НСК!

– Що?

– Будівництво надпровідного суперколайдера!

Хтось знизав плечима.

– Я й не знав, що Гарвард щось таке буде.

– Та не Гарвард! – роздратовано заперечив Бравнелл. – Сполучені Штати! Це мав бути найпотужніший у світі прискорювач частинок! Один з найграндіозніших наукових проєктів століття! Вклали вже два мільярди доларів, і ось тобі маєш! Сенат закриває проєкт! Чорт би забрав усіх цих затурканих лобістів!

Трохи вгамувавшись, Бравнелл розповів, що прискорювач частинок – це велика замкнена кругла труба, у якій розганяють субатомні частинки. Усередині вмонтовані магніти, які часто вмикаються й вимикаються, «підганяючи» частинки вперед і вперед, доки ті не досягають величезної швидкості. Максимально прискорені частинки мчать трубою зі швидкістю понад 180 000 миль на секунду.

- Але ж це майже швидкість світла! - вигукнув хтось із професорів.

- Саме так, - похмуро підтвердив Бравнелл. Далі він пояснив, що, розганяючи дві частинки в протилежних напрямках, а тоді зіштовхуючи, науковці розбивають їх на складові й мигцем «бачать» найфундаментальніші компоненти природи.

- Без прискорювачів частинок, - заявив Бравнелл, - у науки нема майбутнього. Зіштовхування частинок - це ключ до розуміння будови всесвіту.

Гарвардський поет - спокійний чоловік на ім'я Чарлз Претт - слухав Бравнелла доволі скептично.

- Здається мені, - сказав він, - що це якийсь неандертальський підхід до науки... Те саме, що трощити один об інший два годинники, щоб подивитися, як вони всередині працюють.

Бравнелл кинув виделку і вибіг геть.

Отже, у ЦЕРНі є прискорювач частинок, думав Ленгдон, ідучи в ліфті. Кругла труба, у якій частинки розбиваються на друзки. Цікаво, чому вони сховали його під землею?

Коли ліфт нарешті зупинився, Ленгдон був страшенно щасливий знову відчутти під ногами твердий ґрунт. Однак щойно двері розсунулися, від його щастя не залишилося й сліду. Роберт Ленгдон знову опинився в зовсім чужому світі.

Коридор в обох напрямках простягався в безмежність. Це був широченний тунель із голими бетонними стінами, у якому легко б умістився багатотонний трейлер. Там, де вони стояли, горіло яскраве світло, але вже за кілька кроків і праворуч, і ліворуч коридор поглинала чорна пітьма. Вологість, яка віяла з темряви, неприємно нагадувала, що вони перебувають глибоко під землею. Ленгдон майже фізично відчував тяжіння землі й каміння, що нависало у нього над головою. На якусь мить він знову став дев'ятирічним хлопчиком... Темрява тягла його назад... до тих жакливих п'яти годин, які він провів у гнітючій чорноті... Спогад про них досі не давав йому спокійно жити. Він стиснув кулаки і змусив себе викинути його з голови.

Вітторія мовчки вийшла з ліфта і впевнено рушила в темряву, залишивши їх позаду. Там, де вона йшла, на стелі автоматично вмикалися лампи денного світла. Ленгдонові стало моторошно. Здавалося, що тунель живий... і знає про кожний її наступний крок. Вони з Колером пішли за нею, тримаючись на деякій відстані. За ними лампи автоматично гасли.

- Цей прискорювач частинок, - упівголоса запитав Ленгдон, - він десь тут, у цьому тунелі?

- Та ось він, - Колер показав ліворуч на гладеньку хромовану трубу, що тяглася вздовж внутрішньої стіни тунелю.

– Оце прискорювач частинок? – Ленгдон здивовано витріщився на трубу. Він уявляв його зовсім інакшим. Труба здавалася ідеально прямою. Вона мала близько трьох футів у діаметрі й тяглася горизонтально по всій видимій довжині тунелю. Більше схоже на якусь надсучасну каналізацію, подумав Ленгдон. – Я думав, прискорювачі частинок мають форму кола.

– Так і є, – підтвердив Колер. – Цей прискорювач тільки здається прямим. Це оптична ілюзія. Тунель настільки довгий, що його кривина непомітна – як і кривина Землі.

Ленгдон був вражений. Оце – коло?

– Але ж... тоді він мусить бути просто-таки велетенський!

– Наш прискорювач частинок – найбільший у світі. – Тут Ленгдон згадав, що пілот, коли віз його сюди, згадував якусь величезну машину, сховану під землею. Але... – Його діаметр – понад вісім кілометрів... довжина – двадцять сім кілометрів.

– Двадцять сім кілометрів? – У Ленгдона голова пішла обертом. Він здивовано подивився спочатку на директора, тоді в темний тунель перед собою. – Цей тунель тягнеться на двадцять сім кілометрів? Це ж... це ж понад шістнадцять миль!

Колер кивнув.

– Він має форму правильного кола і частково проходить під територією Франції. За мить до зіткнення частинки розганяються до такої швидкості, що облітають тунель понад десять тисяч разів на секунду.

Ленгдон ще раз подивився в чорноту перед собою і відчув, що в нього підгинаються ноги.

– Ви хочете сказати, ЦЕРН витягнув нагору ці мільйони тонн землі тільки для того, щоб трошити крихітні частинки?

Колер знизав плечима.

– Іноді, щоб відкрити істину, доводиться звертати гори.

16

За сотні миль від Женеви з рації крізь тріскіт почувся голос:

– Я вже на місці.

Охоронець, що спостерігав за моніторами, натиснув кнопку, щоб відповісти.

– Шукайте камеру номер вісімдесят шість. Вона має бути десь у самому кінці коридору.

На якийсь час запала тиша. Він напруженого чекання охоронець аж спитнів. Нарешті в рації клацнуло.

– Камери тут немає, – повідомив голос. – Я знайшов місце, де вона була встановлена. Очевидно, хтось її звідси виніс.

Охоронець важко видихнув повітря.

– Дякую. Зачекайте, будь ласка, ще хвильку.

Зітхнувши, він перевів погляд на ряд моніторів. Величезні ділянки комплексу були відкриті для публіки, тож бездротові камери зникали й раніше. Зазвичай їх крали хулігани, щоб потім мати щось на згадку. Однак, коли камеру виносили за межі комплексу й вона опинялася поза зоною досяжності, сигнал зникав і екран чорнів. Спонтелічений, охоронець дивився на монітор. Від камери номер вісімдесят шість і далі надходило ідеально чітке зображення.

Якщо цю камеру викрали, міркував він, то чому від неї досі йде сигнал? Він, звісно ж, знав, що пояснення може бути тільки одне. Камера й досі перебуває на території комплексу. Хтось просто переніс її в інше місце. Але хто? І навіщо?

Він довго дивився на монітор, тоді знову взяв рацію.

– Там поблизу є якісь шафи? Може, якісь комірочки чи ніші?

– Немає. А що? – У голосі чулося здивування.

Охоронець наморщив чоло.

– Та ні, нічого. Дякую за допомогу. – Він вимкнув рацію і закопирив губи.

Охоронець знав, що в цьому величезному, з посиленою охороною, комплексі з тридцяти двох окремих будівель, розташованих у радіусі півмилі, невеличка бездротова камера може бути захована практично де завгодно. Єдиною підказкою було те, що вона перебуває в якомусь темному приміщенні. Звичайно, користі від цієї інформації було небагато. У комплексі безліч темних місць: комори, канали теплотраси, будки садівників, гардероби, навіть лабіринт підземних тунелів. Камеру номер вісімдесят шість можна шукати тижнями.

Але Бог з нею, з камерою, думав охоронець.

Те, що камеру хтось переніс на інше місце, було ще півбіді. Охоронець дивився на зображення, яке вона передавала. Це був якийсь стаціонарний об'єкт – з вигляду складний пристрій, але нічого схожого охоронець раніше не бачив. Знизу на пристрої блимали електронні індикатори.

Хоч охоронець пройшов спеціальний курс навчання, як поводитися в надзвичайних ситуаціях, серце в нього й досі калатало. Він наказав собі не панікувати. Мусить бути якась пояснення. Підозрілий об'єкт був дуже малий

і навряд чи становив серйозну загрозу. Однак його поява на території комплексу непокоїла. Ще й як непокоїла!

А особливо сьогодні, подумав охоронець.

Для його працедавця безпека завжди мала першочергове значення, але сьогодні, як у жодний інший день за минулі дванадцять років, безпека важила понад усе. Охоронець довго дивився на незнайомий об'єкт, відчуючи, що над обрієм скупчуються грозові хмари.

Тоді, обливаючись потом, набрав номер начальника.

17

Мало хто з дітей може похвалитися, що пам'ятає той день, коли познайомився з власним батьком, а от Вітторія Ветра могла. Їй було тоді вісім років, і жила вона там, де й завжди, – в «Орфанотрофіо ді Сіена», католицькому сиротинці поблизу Флоренції. Рідні батьки її покинули, і вона їх не пам'ятала. Того дня йшов дощ. Монахині вже двічі кликали її вечеряти, а вона, як завжди, вдавала, що не чує. Дівчинка лежала на подвір'ї та дивилася на краплі дощу... відчувала, як вони вдаряються об її тіло... намагалася вгадати, де впаде наступна. Монахині покликали знову, пригрозивши, що запалення легенів швидко зменшить цікавість до природи навіть у нестерпно впертої дитини.

Я вас не чую, думала Вітторія.

Коли по неї прийшов молодий священник, вона вже змокла до нитки. Цього священника вона не знала, у сиротинці він був новеньким. Вітторія чекала, що зараз він її схопить і потягне до будинку. Але нічого такого не сталося. Натомість, на її подив, він ліг поруч із нею, геть намочивши рясу в калюжі.

– Мені сказали, ти весь час про щось запитуєш, – мовив молодик.

– А що в цьому поганого? – насупилася Вітторія.

– Бачу, мені сказали правду, – розсміявся він.

– Що ви тут робите на дощі?

– Те, що й ти... Роздумую, чому з неба падають краплі дощу.

– Я зовсім не роздумую, чому вони падають! Я це вже знаю!

– Та невже? – здивувався священник.

– Сестра Франциска каже, що краплі дощу – це сльози ангелів, які падають на землю, щоб змити наші гріхи.

- Он як! - втішився священник. - Ну тоді все зрозуміло.

- А от і ні! - заперечила дівчинка. - Краплі дощу падають, бо все падає! Все падає! Не тільки дощ!

Спантеличений, священник почухав потилицю.

- А знаєш, юна леді, ти маєш рацію. Справді, усе падає. Мабуть, це через тяжіння.

- Через що?

Він подивився на неї здивовано.

- Ти що, ніколи не чула про тяжіння?

- Ні.

- Дуже шкода. - Священник скрушно похитав головою. - Тяжіння пояснює багато загадок.

Вітторія аж сіла.

- Що таке тяжіння? - запитала рішуче. - Розкажіть мені!

Священник підморгнув їй.

- Може, я краще розповім тобі це за вечерею?

Молодого священника звали Леонардо Ветра. Колись він вивчав в університеті фізику і був одним із найкращих студентів, однак за якийсь час почув інше покликання і вступив до семінарії. У пронизаному самотністю світі монахинь і суворих правил Леонардо й Вітторія стали нерозлучними друзями. Вітторія часто смішила Леонардо, й він узяв її під своє крило. Він навчав її, що такі прекрасні речі, як веселка й річки, мають багато пояснень. Розповідав про світло, планети, зірки й інші природні явища - тлумачив, як їх бачить релігія і як їх бачить наука. Завдяки вродженому інтелектові й допитливості Вітторія виявилася надзвичайно здібною ученицею. Леонардо опікувався нею, як рідною донькою.

Вітторія була неймовірно щаслива. Вона ніколи не знала тепла батьківської любові. Зазвичай дорослі відповідали на її запитання роздратовано або й просто відмахувались. Леонардо ж міг цілими годинами показувати їй мудрі книжки. Він навіть цікавився, що вона сама думає з того чи іншого приводу. Вітторія молила Бога, щоб Леонардо залишився з нею назавжди. Але одного дня її найгірші побоювання справдилися: отець Леонардо повідомив, що залишає сиротинець.

- Я переїжджаю до Швейцарії, - сказав їй Леонардо. - Мені дали грант, щоб вивчати фізику в Женевському університеті.

- Фізику? - вигукнула Вітторія. - А я думала, ви любите Бога!

– Я дуже люблю Бога. І саме тому хочу вивчати Його божественні правила. Закони фізики – це полотно, яке Бог розстелив, щоб малювати на ньому свій шедевр.

Вітторія була пригнічена. Але отець Леонардо мав ще одну новину: він переговорив із начальством і йому дозволили удочерити її.

– Хочеш, щоб я тебе удочерив? – запитав Леонардо.

– А що це означає? – поцікавилася Вітторія.

Отець Леонардо пояснив.

Вітторія кинулась йому на шию і хвилини зо п'ять плакала від щастя.

– Хочу! Дуже хочу!

Леонардо сказав, що мусить на якийсь час її залишити, щоб облаштуватися в Швейцарії, але обіцяв, що забере через шість місяців. Ці шість місяців були найдовшими в її житті, однак Леонардо дотримав слова. За п'ять днів до того, як їй виповнилося дев'ять років, Вітторія переїхала до Женеви. Удень вона ходила до Женевської міжнародної школи, а вечорами вчилася від батька.

Три роки по тому Леонардо Ветру запросили працювати до ЦЕРНу. Вітторія і Леонардо перенеслися до країни чудес, про яку юна Вітторія не могла навіть і мріяти.

Вітторія Ветра крокувала тунелем, неначе в заціпенінні. Дивлячись на своє нечітке відображення в блискучій трубці прискорювача, вона гостро відчувала відсутність батька. Зазвичай Вітторія перебувала в стані глибокого спокою, у гармонії з навколишнім світом. А тепер усе якось раптом утратило сенс. Останні три години були як страшний сон.

Коли зателефонував Колер, на Балеарських островах була десята ранку. Вашого батька вбили. Негайно повертайтеся додому. Хоч на палубі катера було неймовірно спекотно, від цих слів її пройняло холодом аж до самих кісток. Від бездушного тону, яким Колер вимовив ці слова, було так само боляче, як і від їхнього змісту.

І от вона повернулася додому. Але до якого дому? ЦЕРН, який від дванадцяти років був її світом, раптом видався чужим. Батька, що перетворив це місце на країну чудес, не стало.

Дихай глибоко, наказала вона собі, але це не допомагало впорядкувати думки. Питання кружляли в голові швидше й швидше. Хто вбив батька? Чому? Хто цей «експерт» з Америки? Чому Колер так прагне побачити лабораторію?

Колер сказав, якісь факти свідчать, що вбивство батька пов'язане з їхнім останнім проектом. Що за факти? Ніхто не знав, над чим вони працюють! Але навіть якби хтось і довідався, то для чого вбивати батька?

Наближаючись до їхньої лабораторії, Вітторія усвідомила, що от-от оприлюднить найбільше батькове досягнення без нього самого. Вона ж бо уявляла цю мить зовсім інакше. Думала, що батько скличе до лабораторії найвидатніших науковців ЦЕРНу і продемонструє їм своє відкриття. А потім, сяючи батьківською гордістю, розповість, що це Вітторія підказала йому, як реалізувати цей проект... що це завдяки його доньці став можливий такий величезний науковий прорив. Сльози навернулися їй на очі. Цю мить триумфу вона мала розділити з батьком. А тепер вона тут сама. Ні колег, ні радісних облич. Лише якийсь незнайомец з Америки та Максиміліан Колер.

Максиміліан Колер. Король.

Цього чоловіка Вітторія не любила з дитинства. З часом вона навчилася поважати його потужний інтелект, однак його холодність завжди здавалася їй нелюдською. Він був цілковитою протилежністю батька, який просто-таки випромінював тепло. Колер уподобав науку за її бездоганну логіку... Батько ж благоговів перед її вишуканою красою. Проте, хоч як це не дивно, обидва вони завжди глибоко поважали один одного. Геній, як хтось їй колись пояснив, завжди приймає іншого генія беззастережно.

Геній, думала вона. Мій батько... Тато. Неживий.

До лабораторії Леонардо Ветри вів довгий стерильний коридор, суцільно викладений білим кахлем. Ленгдонові на мить здалося, що він заходить до якоїсь підземної лікарні для душевнохворих. На стінах висіло безліч дивних чорно-білих фотографій у рамках. І хоч Ленгдон усе свідоме життя вивчав символи й зображення, ці знімки були йому абсолютно незрозумілі. Вони скидалися на негативи з безладними рисками й спіралями. Сучасне мистецтво? – з гумором подумав він. – Джексон Поллок на амфетаміні?

– Це треки частинок, – пояснила Вітторія, зауваживши погляд Ленгдона. – Комп'ютерні моделі зіткнення частинок. Оце – Z-частинка, – вона показала на ледь помітну риску на знімку. – Батько відкрив її п'ять років тому. Чиста енергія – жодної маси. Цілком можливо, що це найменший структурний елемент природи. Матерія – не що інше, як сконденсована енергія.

Матерія – це енергія? Ленгдон замислився. Дуже схоже на буддизм. Він іще раз подивився на тонесеньку риску на фотографії й подумав: цікаво, як відреагують приятелі з кафедри фізики в Гарварді, коли він розповість їм, що минулого вікенду вештався біля великого адронного колайдера і споглядав Z-частинки.

– Вітторіє, – заговорив Колер, коли вони підійшли до важких сталевих дверей. – Мушу зізнатися, що сьогодні вранці я вже спускався сюди в пошуках твого батька.

– І що? – Вітторія ледь-ледь почервоніла.

– І уявіть мое здивування, коли я побачив, що він замінив стандартний кодовий замок ЦЕРНу чимось іншим. – Колер показав на складний електронний пристрій на стіні біля дверей.

– Пробачте, – сказала вона. – Ви ж знаєте, як батько до цього ставився. Він хотів, щоб до лабораторії мали доступ тільки він та я.

- Добре, - сказав Колер. - Відчини двері.

Вітторія якусь мить повагалася, тоді глибоко вдихнула і підійшла до пристрою на стіні.

Того, що сталося потім, Ленгдон аж ніяк не чекав.

Вітторія стала навпроти апарата й обережно наблизилася праве око до лінзи, що виступала, немов телескоп. Тоді натиснула кнопку. Усередині механізму щось клацнуло, і з лінзи вирвався промінь світла. Він методично зарухався сюди-туди, скануючи її око, як копіювальний апарат.

- Це сканер сітківки, - пояснила вона. - Стовідсоткова надійність. Запрограмований тільки на дві сітківки - на батькову й мою.

Від страшної здогадки Роберт Ленгдон уляк на місці. У пам'яті знову сплив страхітливий образ Леонардо Ветри - закривавлене обличчя, одне невидяче око і порожня очна яма. Він спробував відкинути очевидну істину, але наступної миті щось побачив... під сканером на білій кафельній підлозі... маленькі темно-червоні краплини. Засохла кров.

Вітторія, на щастя, нічого не зауважила.

Сталеві двері відчинилися, і вона увійшла досередини.

Колер похмуро глянув на Ленгдона. Погляд був красномовний. Казав я вам... викрадене око слугує вищій меті.

18

Руки жінки були зв'язані. Зап'ястя, туго стягнуті мотузкою, посиніли й розпухли. Смагливий убивця лежав поруч, спустошений, і милувався своєю оголеною винагородою. Цікаво, думав він, вона справді заснула чи лише так удає, щоб уникнути подальшої роботи?

Зрештою, йому це байдуже, бо він достатньо наситився. Задоволений, убивця сів на ліжку.

У його країні жінки - це власність. Слабкі створіння. Засіб для отримання насолоди. Товар, яким торгують, як худобою. І там вони знають своє місце. Тут же, у Європі, жінки вдають, що вони сильні й незалежні. Це його потішало і водночас збуджувало. Він завжди діставав особливе задоволення, змушуючи їх до фізичної покори.

Тепер, задовольнивши плоть, убивця відчув, як у ньому наростає інше бажання. Минулої ночі він убив. Убив і скалічив жертву, а вбивство діяло на нього, як наркотик... Кожна нова сутичка задовольняла лише ненадовго, а потім з'являлася ще більша потреба вбивати. Відчуття ейфорії минуло. Жага вбивати повернулася.

Він уважно подивився на жінку, що спала поруч, провів рукою по тонкій шиї. Думка, що він може вмиць позбавити її життя, збуджувала. Але яка від цього користь? Адже це істота нижчого порядку, створена, щоб служити й давати насолоду. Сильні пальці обхопили ніжне горло, убивця відчув її пульс. Однак, пересиливши бажання, забрав руку. На нього чекає робота. Служіння вищій меті важливіше за особисті бажання.

Уставши з ліжка, убивця знову подумав про велич своєї місії. Він і досі не міг досягнути всього масштабу влади цього чоловіка на ім'я Янус і давнього братства, яке той очолює. Дивовижно, що братство обрало його. Якимсь чудом вони довідалися про його ненависть... і про майстерність. Як вони це зуміли – назавжди залишиться для нього таємницею. Янус сказав, у них довгі руки.

Тепер вони удостоїли його найвищої честі. Він буде їхніми руками й голосом. Їхнім месником і посланцем. Тим, про кого його співвітчизники кажуть Малк аль-хак – Янгол істини.

19

Лабораторія Ветри нагадувала науково-фантастичне кіно.

Абсолютно біле приміщення, заставлене по периметру комп'ютерами та іншим електронним обладнанням, трохи скидалося на операційну. Цікаво, що за таємниці криються тут, думав Ленгдон, що заради них хтось наважився вирізати іншій людині око?

Опинившись усередині, Колер насторожено роззирнувся, ніби сподіваючись застати злодія. Але в лабораторії було порожньо. Вітторія теж ішла повільно... начебто без батька лабораторія стала їй чужою.

Увагу Ленгдона відразу привернули невисокі сталеві стовпчики у центрі приміщення. Їх було близько десятка, і стояли вони колом – такий собі Стоунхедж у мініатюрі. Приблизно три фути заввишки, вони нагадали Ленгдонові вітрини, на яких у музеях викладають дорогоцінні камені. Однак ці стовпці були призначені аж ніяк не для демонстрування дорогоцінних каменів. На кожному з них стояв грубий прозорий контейнер формою приблизно як коробка для тенісних м'ячів. На вигляд усі контейнери були порожні.

Колер здивовано подивився на цю конструкцію, однак вирішив, очевидно, розмову про неї відкласти на потім. Він повернувся до Вітторії.

– Нічого не зникло?

– Зникло? Як? Сканер сітківки дозволяє доступ тільки нам двом.

– Просто подивися, чи все на місці.

Вітторія зітхнула і кілька хвилин оглядала кімнату. Тоді знизала плечима.

– Усе має такий вигляд, як звук залишати батько. Упорядкований хаос.

Ленгдон відчув, що Колер зважає, як діяти далі. Наскільки сильно тиснути на Вітторію... скільки варто їй розповідати. Схоже, він вирішив поки що облишити цю тему. Виїхав у своєму кріслі на середину лабораторії і якусь мить споглядав загадкове скупчення начебто порожніх контейнерів.

– Таємниці, – мовив він нарешті, – це розкіш, якої ми більше не можемо собі дозволити.

Вітторія мовчки кивнула. Вона здавалася схвильованою, так начебто тут на неї раптом навалилася ціла лавина спогадів.

Дай їй час оговтатися, подумав Ленгдон.

Немов збираючись з духом перед тим, як відкрити таємницю, Вітторія заплющила очі й глибоко вдихнула повітря. Тоді ще раз. І ще раз. І ще...

Дивлячись на неї, Ленгдон занепокоївся. З нею все гаразд? Він глянув на Колера. Той був незворушний, так ніби йому не вперше доводилося спостерігати цей ритуал. Минуло десять секунд, і Вітторія розплющила очі.

Ленгдон не повірив очам. Вітторія Ветра разюче змінилася. Повні вуста посвіжіли, плечі розслабилися, очі пом'якшали. Здавалося, вона перелаштувала кожнісінький м'яз тіла на те, щоб змиритися з горем. Біль і образа сховалися під глибоким холодним спокоєм.

– З чого ж почати?... – рівним голосом спитала вона швидше сама себе.

– З початку, – підказав Колер. – Розкажи нам про батькові експерименти.

– Усе життя батько мріяв удосконалити науку за допомогою релігії, – почала Вітторія. – Він сподівався довести, що наука й релігія цілком сумісні – як два різні шляхи, що ведуть до тієї самої істини. – Вона замовкла, наче сама була нездатна досягнути те, що збирається сказати. – І нещодавно... він здогадався, як це можна зробити. – Колер мовчав. – Він задумав один експеримент, який мав би врегулювати найгостріший конфлікт між наукою й релігією.

Цікаво, який саме конфлікт вона має на увазі, подумав Ленгдон. Історія знає їх чимало.

– Міф про настання світу, – уточнила Вітторія. – Суперечку про те, як з'явився всесвіт.

Он як! Найголовніший конфлікт.

– Біблія, як відомо, каже, що світ створив Бог, – пояснила Вітторія. – Бог сказав: «Нехай буде світло», і з безмежної пустки виникло все, що ми бачимо навколо. На жаль, один із фундаментальних законів фізики свідчить, що матерію неможливо створити з нічого.

Ленгдон читав про цей глухий кут. Ідея, що Бог начебто створив «щось із нічого», повністю суперечить загальновизнаним законам сучасної фізики, і тому науковці стверджують, що біблійний міф про настання світу з погляду науки – абсурд.

– Містере Ленгдон, – звернулася до нього Вітторія, – сподіваюся, ви чули про теорію великого вибуху?

– Щось чув. – Ленгдон знизав плечима. Великий вибух – це визнана наукою модель утворення всесвіту. До кінця її Ленгдон не розумів, знав лише, що, згідно з цією теорією, всесвіт утворився з неймовірно стиснутої в одній точці енергії, яка вибухнула й розширилася в усі боки. Або щось у такому дусі.

– Коли 1927 року католицька церква висунула теорію великого вибуху, – вела далі Вітторія, – то...

– Перепрошую? – перебив її Ленгдон. – Ви хочете сказати, що ідея великого вибуху належить католицькій церкві?

Питання здивувало Вітторію.

– Звичайно. Її висунув 1927 року монах-католик на ім'я Жорж Леметр.

– А я думав... – він завагався. – Хіба автор цієї ідеї не гарвардський астроном Едвін Габбл?

– Ось іще один приклад американської самовпевненості, – сердито зауважив Колер. – Габбл опублікував свою статтю 1929 року, тобто на два роки пізніше від Леметра.

Ленгдон наморщив чоло. Усім відомо про телескоп Габбла, сер. Я ніколи не чув, щоб існував ще й телескоп Леметра!

– Містер Колер каже правду, – мовила Вітторія, – ця ідея належала Леметру. Габбл лише підтвердив її, зібравши дані, які свідчили, що великий вибух теоретично можливий.

– Он як, – мовив Ленгдон, застановляючись, чи шанувальники Габбла з кафедри астрономії в Гарварді бодай мимохідь згадують Леметра у своїх лекціях.

– Коли Леметр уперше висунув теорію великого вибуху, – вела далі Вітторія, – науковці заявили, що це цілковита нісенітниця. Наука каже, що матерію неможливо створити з нічого. І тому, коли Габбл приголомшив світ, підтвердивши науково, що великий вибух можливий, Церква тріумфувала й оголосила це доказом істинності Святого Письма. – Ленгдон кивнув. Тепер він слухав дуже уважно. – Звісно, науковці були не в захваті від того, що Церква використовує їхні відкриття для пропаганди релігії. Тому вони швидко математизували теорію великого вибуху, позбавили її всього релігійного підтексту і присвоїли. Однак, на прикрість для науки, у математичних рівняннях дотепер залишається одна істотна вада, на яку любить указувати Церква.

– Сингулярність, – пробурчав Колер. Він вимовив це слово так, наче це було найбільше зло в його житті.

– Саме так, – підтвердила Вікторія. – Сингулярність. Мить створення. Нульовий час. – Вона подивилася на Ленгдона. – Навіть сьогодні наука не може пояснити первинної миті виникнення всесвіту. Наші рівняння доволі переконливо описують ранні фази існування всесвіту, проте, коли ми наближаємося до нульового часу, математика раптом розсипається і все втрачає сенс.

– Усе правильно, – нетерпляче мовив Колер. – І Церква трактує це як доказ чудодійного Божого втручання. А тепер, будь ласка, ближче до суті.

Обличчя Вікторії набуло відстороненого виразу.

– Суть у тому, що батько завжди вірив, що великий вибух не обійшовся без Божого втручання. Хоч наразі наука не здатна досягнути божественної миті настання світу, він вірив, що колись вона доросте до цього. – Із сумом дівчина показала на гасло, видрукуване на лазерному принтері і прикріплене до стіни над батьковим столом. – Щоразу, як я починала втрачати впевненість, тато розмахував мені перед очима оцим.

Ленгдон прочитав:

НАУКА Й РЕЛІГІЯ НЕ СУПЕРЕЧАТЬ ОДНА ОДНІЙ.

ПРОСТО НАУКА ЩЕ НАДТО МОЛОДА, ЩОБ ЗРОЗУМІТИ ЦЕ.

– Тато хотів піднести науку на вищий рівень, – сказала Вікторія, – де б вона прийняла концепцію Бога. – Вона меланхолійно провела рукою по довгому волоссю. – Він замірився зробити щось таке, що досі не спадало на гадку жодному науковцеві. Щось таке, для чого досі не існувало навіть технологій. – Вона змовкла, наче не наважуючись домовити. – Він задумав експеримент, який мав справдити біблійну версію настання світу.

Біблійний міф про настання світу? – здивувався Ленгдон. – Нехай буде світло? Матерія з нічого?

Колер подивився на неї холодними очима.

– Пробач, як ти сказала?

– Батько створив усесвіт... абсолютно з нічого.

– Що?! – Колер різко підвів голову.

– Точніше, він відтворив великий вибух.

Здавалося, Колер зараз зірветься на ноги.

Ленгдон уже нічого не розумів. Створив усесвіт? Відтворив великий вибух?

- Звичайно, у значно меншому масштабі, - поспішно додала Вітторія. - Експеримент був дивовижно простий. Батько розігнав у прискорювачі два ультратонкі пучки частинок у протилежних напрямках. Вони зіштовхнулися на величезній швидкості, взаємопроникли, і вся їхня енергія стиснулася в точку. Щільність цієї енергії була надзвичайно висока. - Вона почала швидко називати цифри, і в директора щораз більше круглішали очі.

Ленгдон намагався стежити за розповіддю. Отже, Леонардо Ветра змоделював точку зі стиснутою енергією, з якої начебто утворився всесвіт.

- Результат без перебільшення можна назвати дивом, - сказала Вітторія. - Коли його опублікують, він струсоне самі основи сучасної фізики. - Тепер вона заговорила повільно, ніби насолоджуючись грандіозністю відкриття. - У цю мить, коли вся енергія стиснулася до точки, у прискорювачі раптом з нічого почали з'являтися частинки матерії.

Колер ніяк не відреагував. Він тільки мовчки дивився на Вітторію.

- Матерії, - повторила вона. - Яка виникла з порожнечі. Це був дивовижний феєрверк субатомних частинок. У нас на очах народжувався мініатюрний всесвіт. Батько довів не тільки те, що матерія може утворюватися з нічого, а й те, що великий вибух і біблійну версію походження світу можна пояснити просто присутністю надзвичайно потужного джерела енергії.

- Тобто Бога? - уточнив Колер.

- Бога, Будди, Сили, Єгови, сингулярності, одиничної точки... Називайте це, як хочете, результат залишається незмінний. Наука й релігія стверджують ту саму істину: всесвіт утворився з чистої енергії.

Коли Колер нарешті заговорив, голос його звучав сумно.

- Не знаю, що й думати, Вітторіє. Ти стверджуєш, що твій батько створив матерію... з нічого?

- Так. І ось доказ. - Вітторія показала на прозорі контейнери. - У цих контейнерах - зразки матерії, яку він створив...

Колер відкашлявся і попрямував до контейнерів. Він був насторожений, як звір, що інстинктивно чує небезпеку.

- Я, мабуть, чогось не дочув, - сказав він. - Чому хтось має вірити, що в цих банках зберігаються частинки матерії, яку ваш батько створив сам? Ці частинки можуть бути взяті звідки завгодно.

- Не можуть, - упевнено відповіла Вітторія. - Ці частинки унікальні. Такого виду матерії на Землі не існує... отже, її мусив хтось створити.

- Про який вид матерії ти говориш, Вітторіє? - Колер спохмурнів. - Існує лише один вид матерії, і це... - Колер змовк на півслові.

Вітторія тріумфувала:

– Ви ж самі нас учили, директоре. У всесвіті є два види матерії. Це науковий факт. – Вона повернулася до Ленгдона. – Містере Ленгдон, що каже Біблія про настання світу? Що Бог створив?

Ленгдон розгубився, не розуміючи, до чого тут це запитання.

– Гм... Бог створив... світло і тьму, рай і пекло...

– Саме так, – перебила його Вітторія. – Він усе створив парами. Симетрично. У повній рівновазі. – Вона знову обернулася до Колера. – Директоре, наука твердить те саме, що й релігія: усе, що створив великий вибух, має у всесвіті свою протилежність.

– У тому числі й матерія, – прошепотів ніби сам до себе Колер.

Вітторія кивнула.

– І в результаті батькового експерименту, зрозуміло, виникло два види матерії.

Цікаво, що це означає, думав Ленгдон. Леонардо Ветра створив протилежність матерії?

– Речовина, про яку ти говориш, – сердито мовив Колер, – існує деінде у всесвіті. На Землі її напевно немає. Можливо, її немає навіть у всій нашій галактиці!

– Саме так, – підтвердила Вітторія. – І це доводить, що частинки в цих контейнерах мусили бути створені штучно.

– Вітторіє, – обличчя Колера пожорсткішало, – ти серйозно стверджуєш, що тут лежать зразки цієї екзотичної речовини?

– Ще й як серйозно! – Вона з гордістю подивилася на прозорі контейнери. – Директоре, перед вами перші у світі зразки антиматерії.

20

Другий етап розпочався, думав убивця, крокуючи темним тунелем.

Смолоскип у руці був непотрібний. Він це знав. Смолоскип був лише для того, щоб справити враження. А враження – понад усе. Він давно зрозумів, що страх – його союзник. Страх паралізує краще, ніж будь-яка зброя.

У тунелі не було дзеркала, у якому він міг би помилуватися новим убранням, однак тінь від широкої рясина переконувала, що він має ідеальний вигляд. Проникнення до табору ворога було частиною змови... найціннішою деталлю плану. У найсміливіших мріях він не уявляв себе в цій ролі.

Ще два тижні тому він подумав би, що місія, яка чекає на нього по той бік тунелю, нездійсненна. Рівнозначна самогубству. Це все одно, що опинитися беззбройним у лігві лева. Однак Янус змусив його переглянути поняття нездійсненого.

Упродовж минулих двох тижнів Янус відкрив йому чимало таємниць... Однією з них був цей тунель. Давній, утім, і досі цілком придатний для використання.

Наближаючись до цитаделі ворога, убивця застановлявся, чи завдання, що чекає на нього там, буде й справді таким простим, як обіцяв Янус. Янус запевнив, що хтось усередині про все подбає. Хтось усередині. Неймовірно. Що більше він думав про свою місію, то простішою вона йому здавалася.

Вахад... тінтаін... тхалатха... арбаа, подумки сказав він арабською, дійшовши до кінця тунелю. Один... два... три... чотири...

21

– Здається, ви чули про антиматерію, містере Ленгдон? – Вітторія уважно дивилася на нього. Її смаглява шкіра різко контрастувала з білими стінами.

Ленгдон звів очі. Раптом він відчув себе невігласом.

– Можна так сказати... У певному сенсі.

– Ви дивилися «Стар трек». – Вона ледь помітно всміхнулася. Ленгдон почервонів.

– Мої студенти люблять цей серіал... – Він наморщив чоло. – Здається, антиматерія слугує паливом для «Ентерпрайза»?

– Добра наукова фантастика черпає ідеї зі справжньої науки.

– То антиматерія реально існує?

– Це закономірність природи. Усе має свою протилежність. Протони мають електрони, «верхні» кварки мають «нижні» кварки. На субатомному рівні панує досконала симетрія. Матерія й антиматерія – це інь і ян фізики. Антиматерія забезпечує фізичну рівновагу. – Ленгдон пригадав про дуальність Галілея. – Науковцям відомо ще з 1918 року, що в результаті великого вибуху утворилося два види матерії. Один із них – це та матерія, яку ми бачимо навколо. З неї створені гори, дерева, люди – все на Землі. Другий вид – протилежність знайомої нам матерії. Вона ідентична з нею в усьому, за винятком того, що її частинки мають протилежний заряд.

– Добре, але ж зберігати антиматерію практично неможливо, – нарешті отямився Колер. У його голосі забриніли нотки сумніву. – Як вам із батьком вдалося її нейтралізувати?

- Батько сконструював вакуумний контейнер з протилежною полярністю, щоб витягувати позитрони антиматерії з прискорювача, перш ніж вони зникнуть.

- Але ж вакуум витягував би і матерію! - сердито вигукнув Колер. - Відділити ці частинки одні від інших неможливо!

- Батько розділив їх за допомогою магнітного поля. Матерія перемістилася вправо, антиматерія - вліво. Вони, як відомо, мають протилежні заряди.

Стіна невіри, якою оточив себе Колер, схоже, нарешті дала тріщину. Він подивився на Вітторію з німим подивом і раптом сильно закашлявся.

- Неймо... вірно, - вимовив, витираючи вуста, - однак... - Здавалося, його здоровий глузд усе ще опирається. - Добре, припустімо, що ідея з вакуумом спрацювала, але ж самі контейнери створені з матерії. Антиматерію неможливо зберігати всередині матерії. Від контакту вона вмиєть...

- Антиматерія не торкається стінок контейнера. - Вітторія, очевидно, чекала, що він про це запитає. - Вона висить у вакуумі. Ці контейнери називаються «пастками для антиматерії», бо вони втримують антиматерію в центрі на безпечній відстані від стінок і дна.

- Утримують? Як?

- За допомогою двох магнітних полів, що перетинаються. Ось, подивіться.

Вітторія перейшла через усю кімнату і взяла якийсь великий електронний прилад. Ленгдонові він нагадав променеву гармату з мультфільмів - широченна труба з оптичним прицілом і безліч електронних причандалів. Вітторія встановила прилад на рівні одного з контейнерів, подивилася в окуляр і покрутила якісь регулятори. Тоді відступила вбік, запрошуючи Колера. Той розгубився.

- Ви що, зібрали видимий обсяг?

- П'ять тисяч нанограмів, - відповіла Вітторія. - Це рідка плазма, що містить мільйони позитронів.

- Мільйони? Але ж досі ще нікому й ніде не вдавалося виявити більше, ніж кілька частинок...

- Ксенон, - спокійно пояснила Вітторія. - Батько пускав пучок частинок у струмін'я ксенону і так відривав електрони. Усіх подробиць він мені не розповідав. Знаю лише, що він одночасно пускав у прискорювач ще й вільні електрони.

Ленгдон перестав будь-що розуміти і навіть засумнівався, чи розмова й досі ведеться англійською. Колер замислився, зморшки в нього на чолі поглибшали. Раптом він уривчасто зітхнув і обм'як, наче в нього влучила куля.

- У результаті цього всього мало б залишатися...

Вітторія кивнула:

- Саме так. Чимало частинок антиматерії.

Колер знову подивився на прозорий контейнер. Тоді невпевнено витягнувся в своєму кріслі і приклав око до окуляра мікроскопа. Він довго дивився, ніяк не реагуючи. Коли ж нарешті відірвався від окуляра і знову опустився в крісло, на чолі в нього був піт. Зморшки на обличчі розгладилися.

- О Боже, - прошепотів він. - Ви справді це зробили...

Вітторія кивнула.

- Це зробив мій батько.

- Я... не знаю, що й казати.

Вітторія повернулася до Ленгдона.

- Не хочете подивитися? - Вона показала на мікроскоп.

Не певний, чого сподіватися, Ленгдон підійшов. За два фути контейнер здавався порожнім. Усередині мусило бути щось надзвичайно мале. Ленгдон приклав око до окуляра. За якусь мить картинка набула чіткості.

І тоді він це побачив.

Об'єкт був не на дні контейнера, як він очікував, а плавав десь у центрі - блискуча крапелька рідини, схожої на ртуть. Вона плавно підскакувала в повітрі, і по її поверхні пробігали металічні хвильки. Це видовище нагадало Ленгдонові відеосюжет про те, як поводить ся крапля води в невагомості. Він знав, що кулька плазми в контейнері мікроскопічна, однак бачив кожну ямку й кожну опуклість, що утворювалися на її поверхні від руху.

- Воно... плаває, - вимовив він.

- Так і має бути, - сказала Вітторія. - Антиматерія дуже нестабільна. В енергетичному плані антиматерія - це дзеркало матерії, тож при контакті обидві вмиють зникають. Ізолювати антиматерію від матерії, звичайно, - надскладне завдання, бо все на Землі утворене з матерії. Антиматерію можна зберігати тільки так, щоб вона не торкалася нічого - навіть повітря.

Ленгдон був вражений. І скажіть після цього, що неможливо працювати у вакуумі!

- А ці пастки для антиматерії, - втрутився Колер, зацікавлено водючи пальцем по одному з контейнерів, - теж спроектував твій батько?

- Насправді це була моя ідея, - скромно відповіла Вітторія. Колер звів на неї очі. - Батько створив перші частинки антиматерії, але не знав, як їх зберігати. Я запропонувала йому цю схему - герметична оболонка з нанокмпозитів, на кінцях - магніти з протилежними полюсами.

- Схоже, тобі передався батьків геній.

– Геній тут ні до чого. Я запозичила цю ідею в природи. Фізалії ловлять щупальцями рибу за допомогою електричних зарядів. Такий самий принцип діє і тут. Контейнер має з кожного боку по одному електромагніту. Два магнітні поля протилежної дії перетинаються в центрі контейнера й утримують антиматерію посеред вакууму.

Ленгдон іще раз подивився в мікроскоп. Антиматерія плавала у вакуумі й не торкалася абсолютно нічого. Колер мав рацію. Це було геніально.

– Звідки надходить електрика для цих магнітів? – поцікавився Колер.

– Зі стовпців під контейнерами. Кожний контейнер прикручений до джерела живлення і постійно підзаряджається, – пояснила Вітторія.

– А що, як магнітне поле зникне?

– Це ж очевидно. Антиматерія впаде на дно контейнера, і відбудеться анігіляція.

Ленгдон нашорошив вуха. Останнього слова він не зрозумів.

– Анігіляція?

– Матерія й антиматерія при контакті взаємно знищуються. Фізики називають це явище «анігіляцією», – спокійно мовила Вітторія.

– Зрозуміло, – кивнув Ленгдон.

– Це найпростіша реакція в природі. Частинка матерії з'єднується з частинкою антиматерії, й утворюються дві нові частинки – їх називають фотонами. Фотон – це, по суті, мікроскопічний спалах світла.

Про фотони Ленгдон читав – це частинки світла, найчистіша форма енергії. Він стримався й не запитав про фотонні ракети, що їх капітан Кірк застосовує проти клінгонів у «Стар трек».

– Отже, якщо антиматерія впаде, ми побачимо крихітний спалах світла?

Вітторія знизала плечима.

– Залежить, що вважати крихітним. Зараз я вам покажу. – Вона почала відкривати контейнер від підставки.

Колер раптом злякано скрикнув, кинувся вперед і відштовхнув Вітторію від контейнера.

– Вітторіє! Ти що, збожеволіла?!

Сталося неймовірне. Колер підвівся і якусь мить, хитаючись, стояв на немічних ногах. Обличчя сполотніло від страху.

– Вікторіє! Облиш контейнер на місці!

Ленгдон мовчки спостерігав, спантеличений раптовою панікою директора.

– П'ятсот нанограмів! – вигукнув Колер. – Якщо магнітного поля не стане...

– Директоре, немає жодної небезпеки, – заспокоїла його Вікторія. – Кожний контейнер має альтернативне джерело живлення – батарею. Навіть якщо я зніму його з підставки, антиматерія й надалі висітиме там само.

Колера це начебто не дуже переконало. Проте він таки невпевнено опустився назад у крісло.

– Магніти автоматично перемикаються на батарею, якщо від'єднати контейнер від основного джерела струму, – пояснила Вікторія. – Батареї вистачає на двадцять чотири години. Це як запасний бак бензину. – Вона повернулася до Ленгдона, ніби відчувши його тривогу. – Антиматерія має деякі незвичні властивості, містере Ленгдон, і тому доволі небезпечна. У десяти міліграмах – це розмір піщинки – гіпотетично міститься стільки ж енергії, скільки й у двохстах метричних тоннах звичайного ракетного палива.

У Ленгдона знову голова пішла обертом.

– Це енергія майбутнього. У тисячі разів потужніша за ядерну. Коефіцієнт корисної дії – сто відсотків. Жодних відходів. Жодної радіації. Жодної шкоди для довкілля. Кількох грамів антиматерії достатньо, щоб забезпечувати енергією велике місто цілий тиждень.

Грамів? Ленгдон інстинктивно відступив подалі від контейнерів.

– Не бійтеся, – заспокоїла Вікторія. – У цих пастках зберігаються мільйонні частки грама. Така кількість відносно безпечна. – Вона знову почала відкручувати контейнер.

Колер зіщулився, але цього разу не втручався. Коли Вікторія зняла контейнер з підставки, почувся короткий сигнал і засвітився маленький дисплей. Заблимали червоні цифри – почався зворотний відлік часу.

24:00:00

23:59:59

23:59:58

Ленгдон уважно подивився на цей лічильник, він нагадав йому бомбу сповільненої дії.

– Батареї вистачає на двадцять чотири години. Її можна підзарядити, поставивши назад на підставку. Вона виконує функцію запобіжника, а крім того, дає змогу переміщати контейнер.

– Переміщати? – налякався Колер. – Ви що, виносили антиматерію за межі лабораторії?

– Звісно, ні, – сказала Вітторія. – Але мобільність контейнерів дає змогу краще її дослідити.

Вітторія повела Ленгдона з Колером у дальній кінець лабораторії. Там вона відсунула завісу, за якою виявилось вікно до суміжної, доволі великої кімнати. Її стіни, підлога й стеля були суцільно обшиті сталлю. Ця кімната нагадала Ленгдонові цистерну нафтового танкера, на якому він якось плавав до Нової Гвінеї, щоб вивчати татуювання тамтешніх аборигенів ханта.

– Це анігіляційна камера, – повідомила Вітторія.

Колер підвів голову.

– Ви справді спостерігаєте за анігіляціями?

– Батько захоплювався фізикою великого вибуху: коли з мікроскопічних крупинок матерії утворюється величезний обсяг енергії. – Вітторія витягла з-під вікна сталеву шухляду, поклала на неї контейнер з антиматерією і засунула назад. За мить контейнер з'явився по той бік вікна – він повільно котився широкою металевою дугою на металевій підлозі і нарешті зупинився майже в самому центрі кімнати. – Вітторія слабо усміхнулась. – Увага! Зараз ви вперше в житті спостерігатимете анігіляцію матерії й антиматерії. Кілька мільйонних грама. Обсяг відносно мізерний.

Ленгдон подивився на контейнер з антиматерією, що самотньо лежав на підлозі посеред величезної камери. Колер теж невпевнено повернувся до вікна.

– За звичайних умов нам довелося б чекати цілих двадцять чотири години, доки батарея сяде, але у цій камері під підлогою є потужні магніти, які можуть нейтралізувати пастку. Коли антиматерія торкнеться матерії...

– Відбудеться анігіляція, – прошепотів Колер.

– І ще одне, – сказала Вітторія. – При анігіляції вивільняється чиста енергія. Усі сто відсотків маси перетворюються на фотони. Тож не дивіться просто на контейнер. Прикрийте очі.

Ленгдон трохи нервувався, але зараз йому здалося, що Вітторія надто все драматизує. Не дивитися просто на контейнер? Пристрій лежить на відстані добрих тридцяти ярдів і до того ж за грубою стіною із затемненого плексигласу. Тим паче крупинка антиматерії в контейнері невидима, мікроскопічна. Прикрити очі? – дивувався Ленгдон. – Скільки енергії може утворитися від такого...

Вітторія натиснула кнопку.

Ленгдон миттєво осліп. У контейнері з'явилася малесенька блискуча цятка, яка вибухнула навсібіч сліпучим спалахом. Ударна хвиля струснула скло з неймовірною силою. Від вибуху завібрувала стеля, і Ленгдон мимоволі

відступив від вікна. Якусь мить світло яскраво сяяло, потім швидко стягнулося знову в крихітну цятку, а тоді й зовсім зникло. Очі в Ленгдона боліли, зір повертався повільно. Він знову зазирнув до сталеві камери. На підлозі було порожньо. Від контейнера не залишилося й сліду. Ніби він просто випарувався.

Ленгдон був ошелешений.

– О... Боже!

Вітторія з сумом кивнула.

– Те саме сказав і мій батько.

23

Колер з німим подивом дивився на те, що відбувається в анігіляційній камері. Роберт Ленгдон стояв поруч, ще більше вражений.

– Я хочу бачити батька, – рішуче сказала Вітторія. – Я показала вам лабораторію. Тепер поведіть мене до батька.

Колер повільно повернувся. Останніх слів він начебто й не чув.

– Чому ви так довго чекали, Вітторіє? Вам із батьком треба було розповісти мені про це відкриття одразу.

Вітторія здивовано подивилася на нього. Скільки ще причин тобі назвати?

– Директоре, про це ми можемо обговорювати пізніше. Зараз я хочу бачити батька.

– Ти розумієш, що означає ця технологія?

– Аякже, – різко відповіла Вітторія. – Гроші для ЦЕРНу. Чимало грошей. Тепер я хочу...

– І саме через це ви тримали її в таємниці? – допитувався Колер, явно провокуючи дівчину. – Ви боялися, що рада директорів і я захочемо її запатентувати?

– Її обов'язково треба запатентувати, – запально сказала Вітторія, усвідомлюючи, що таки дала втягнути себе в суперечку. – Виробництво антиматерії – важлива технологія. Але поки що небезпечна. Ми з батьком хотіли спершу вдосконалити цей процес і зробити його безпечним.

– Інакше кажучи, ви не вірили, що рада директорів здатна поставити науку вище фінансової наживи.

Байдужий тон Колера здивував Вітторію.

- Були й інші міркування, - сказала вона. - Батько хотів представити антиматерію у належному світлі.

- Тобто?

Невже не зрозуміло?

- Матерія з енергії? Щось із нічого? Фактично це доводить, що біблійна версія настання світу, з наукового погляду, можлива.

- Тобто він хотів, щоб під натиском комерціалізації не втратився релігійний підтекст цього відкриття?

- Можна так сказати.

- А ти?

Хоч як це парадоксально, Вітторія боялася якраз протилежного. Комерційний успіх має вирішальне значення для будь-якого нового джерела енергії. Технологія використання антиматерії як потужного й екологічно чистого джерела енергії має величезний потенціал, однак якщо оприлюднити її передчасно, то є загроза, що вона стане заручницею політики й чорного піару, як свого часу ядерна й сонячна енергії. Ядерну енергію почали широко використовувати, перш ніж вона стала безпечною, і у світі трапилося кілька аварій. Сонячну енергію почали використовувати, перш ніж вона стала економічно вигідною, і люди втратили гроші. Обидві технології мали погану репутацію і «всохли на пні».

- Мої інтереси були трохи приземленіші, - відповіла Вітторія. - Об'єднувати науку з релігією я не прагнула.

- Довкілля? - здогадався Колер.

- Антиматерія - невичерпне джерело енергії. Ніякої експлуатації земних надр. Ніякої шкоди для довкілля. Ніякої радіації. Вона може врятувати планету.

- Або знищити, - саркастично зауважив Колер. - Залежно від того, хто її використовує і з якою метою. - Від його скоюбленої фігури раптом повіяло крижаним холодом. - Хто ще про це знав?

- Ніхто. Я ж вам уже казала.

- Тоді чому твого батька вбили, як ти гадаєш?

- Поняття не маю. - Вітторія напружилася. - Він мав ворогів тут, у ЦЕРНі, ви ж знаєте, але це не може бути пов'язано з антиматерією. Ми заприсягнулись одне одному тримати це в таємниці ще кілька місяців, доки не будемо готові.

- І ти впевнена, що батько не порушив обітничі мовчання?

Вітторія почала втрачати рівновагу.

- Батько ніколи не порушував обітниць, навіть значно серйозніших!

- А ти сама нікому не казала?

- Ну звісно, ні!

Колер видихнув і якусь мить мовчав, наче ретельно добираючи слова для наступного запитання.

- Якщо припустити, що хтось таки довідався і якось зумів проникнути до лабораторії. Як ти думаєш, що саме його б тут цікавило? Може, твій батько тримав тут якусь документацію? Опис технологічних процесів?

- Директоре, я терпіла довго. Тепер я хочу пояснень. Ви весь час натякаєте на крадіжку, але ж ви бачили сканер сітківки. Батько дуже серйозно ставився до питань безпеки.

- Зроби мені ласку, - різко перервав її Колер, чим дуже здивував. - Скажи лише, що б звідси зникло?

- Поняття не маю. - Вітторія сердито оглянула лабораторію. Усі контейнери з антиматерією були на місці. Батьків стіл наче теж у порядку. - Ніхто сюди не заходив, - упевнено сказала вона. - Тут, нагорі, все має вигляд, як завжди.

- Нагорі? - насторожився Колер.

Вітторія сказала це машинально.

- Ну так, у верхній лабораторії.

- А ви користуєтеся ще й нижньою?

- Ми там дещо зберігаємо.

Колер під'їхав ближче і знову закашлявся.

- Ви щось зберігаєте в камері для небезпечних матеріалів? Що саме?

Небезпечні матеріали, що ж іще! Вітторія почала втрачати терпіння.

- Антиматерію.

Колер сперся руками на поруччя крісла й трохи підвівся.

- Є ще й інші зразки? Якого дідька ти не сказала відразу?!

- Уже сказала, - відрізала Вітторія. - Раніше ви не давали мені такої можливості!

- Треба перевірити, чи ці зразки на місці, - сказав Колер. - Негайно.

- Зразок, - уточнила Вітторія. - Один-єдиний. З ним усе нормально. Ніхто не міг...

- Лише один? - здивувався Колер. - То чому він не тут?

- Батько волів, щоб він про всяк випадок зберігався під скельною основою. Він більший від інших.

Вітторія зауважила стривожені погляди, якими обмінялися Колер із Ленгдоном. Колер знову під'їхав до неї.

- Ви створили зразок, більший за п'ятсот нанограмів?

- Ми мусили це зробити, - переконувала Вітторія. - Треба було довести, що поріг витрати/випуск легко долається.

Вона знала, що перше питання, яке має принципове значення, коли розглядають нові потенційні джерела енергії, - це співвідношення витрат до обсягу здобутої енергії. Немає жодного сенсу споруджувати бурову вежу заради видобутку однієї барелі нафти. Але якщо з тієї самої вежі можна дістати мільйони барелей, лише трохи збільшивши витрати, то така інвестиція, безумовно, вигідна. Так само і з антиматерією. Щоб створити в шістнадцятимильному прискорювачі крихітний зразок антиматерії, потрібно більше енергії, ніж міститиме сама ця антиматерія. Аби довести економічну доцільність цієї технології, треба створити значно більший зразок.

Батько не дуже поспішав створювати більший зразок, але Вітторія його переконала. Щоб антиматерію сприйняли серйозно, твердила вона, їм потрібно довести дві речі. По-перше, що можливо виготовляти такі обсяги антиматерії, які виправдають витрати. І по-друге, що антиматерію можна безпечно зберігати. Урешті-решт він таки здався, але поставив дві суворі умови. Він наполіг, щоб, по-перше, цей зразок зберігався в камері для небезпечних матеріалів - невеличкій гранітній печері на глибині сімдесят п'ять футів під лабораторією. І по-друге, щоб про нього знали тільки вони двоє. І щоб тільки вони двоє мали до нього доступ.

- Вітторіє? - не відступався Колер. - Наскільки великий той зразок, що зберігається внизу?

У глибині душі Вітторія мимоволі відчула зловтіху. Вона знала, що цей обсяг приголомшить навіть великого Максиміліана Колера. Подумки вона побачила антиматерію в нижній камері. Неймовірно видовище! У такій самій пастці висить досконало видима для неозброєного ока крихітна блискуча сфера. Не якась там мікроскопічна крупинка - крапля завбільшки як кулька від підшипника.

Вітторія набрала повні груди повітря.

- Ціла чверть грама.

- Що! - Колер сплотився. Він сильно закашлявся. - Чверть грама?! Це прирівнюється до... майже п'яти кілотонн!

Кілотонни. Це слово Вітторія ненавиділа. Вони з батьком ніколи його не вживали. Кілотонна дорівнює тисячі метричних тонн тротилу. Кілотонни – це для зброї. Корисне навантаження. Руйнівна сила. Вони ж із батьком послуговувалися електрон-вольтами та джоулями, і енергія, яку вони створювали, призначалася для мирних цілей.

– Така кількість антиматерії може знищити абсолютно все в радіусі півмилі! – вигукнув Колер.

– Так, якщо анігілювати все відразу, – погодилася Вітторія, – але ж цього ніхто не робитиме!

– Хіба що хтось матиме особливі міркування! Або джерело живлення дасть збій! – Колер уже іхав до ліфта.

– Саме тому батько й зберігав цей зразок у камері для небезпечних матеріалів з безперебійним живленням і додатковою системою безпеки.

Колер повернувся з надією в очах.

– Ви поставили там додаткову систему безпеки?

– Так. Іще один сканер сітківки.

Колер вимовив тільки два слова:

– Униз. Негайно.

Вантажний ліфт летів униз, наче камінь.

Ще сімдесят п'ять футів у глиб землі.

Вітторія явно відчувала в обох чоловіках страх, який зростав тим більше, чим глибше вони опускалися. Обличчя Колера, зазвичай абсолютно байдуже, тепер було напружене. Я знаю, думала Вітторія, цей зразок величезний, але ж із такою системою безпеки...

Ліфт зупинився.

Двері розсунулися, і Вітторія пішла вперед тьмяно освітленим коридором, який закінчувався величезними сталевими дверима. НЕБЕЗПЕЧНІ МАТЕРІАЛИ. Сканер сітківки біля дверей був ідентичний з тим, що нагорі. Вітторія підійшла. Обережно наблизилася око до лінзи.

Раптом вона відсахнулася. Щось було не так. Завжди бездоганно чиста лінза була заляпана... вимазана чимось, схожим на... кров? Збентежена, вона повернулася до чоловіків і побачила їхні воскові обличчя. Колер із Ленгдоном, неймовірно бліді, дивилися в одну точку на підлозі біля її ніг.

Вітторія простежила за їхніми поглядами...

– Ні! – закричав Ленгдон. Але було запізно.

Вітторія вже встигла побачити те, що там лежало. Цей предмет здався їй зовсім чужим і водночас дуже знайомим.

Потрібна була тільки мить.

І тоді, охоплена жахом, вона збагнула. З підлоги, викинуте, як непотріб, на неї дивилося око. Цю світло-кару зіницю вона упізнала б де завгодно.

24

Охоронець затамував подих, доки начальник, перекинувшись через його плече, вивчав зображення на довгому ряді моніторів. Минула хвилина.

Те, що начальник мовчить, нічого дивного, думав охоронець. Начальник завжди суворо дотримується інструкції. Він ніколи в житті не дослужився б до поста керівника однієї з найелітарніших у світі служб безпеки, якби звик спершу говорити, а тоді думати.

Цікаво тільки, що він думає?

Таємничий об'єкт на моніторі був схожий на скляну банку. Власне, це визначити було нескладно. Складним було все інше.

Усередині цієї банки якимось чудодійним способом плавала в повітрі крапля рідини, схожої на ртуть. Вона то з'являлася, то зникала в блиманні маленького червоного дисплея, що вів зворотний відлік секунд. Від цього дисплея охоронцеві чомусь було лячно.

– Зменшіть, будь ласка, контраст, – попросив начальник, чим здивував охоронця.

Він виконав наказ, і зображення трохи зблідло. Начальник нахилився ближче, придивляючись до чогось знизу на загадковій банці, чого раніше не було видно.

Охоронець простежив за його поглядом. Поряд із дисплеєм ледь помітно блищала якась аббревіатура. Чотири літери.

– Залишайтеся тут, – наказав начальник. – Нікому ні слова. Я сам цим займусь.

25

Камера для небезпечних матеріалів. П'ятдесят метрів під землею.

Вітторія Ветра заточилася й мало не впала на сканер сітківки. Вона відчула, як американець кинувся їй на допомогу, підхопив і втримав від падіння. З підлоги на неї дивилося батькове око. Вітторія хапала повітря ротом. Вони вирізали йому око! Її світ розколовся. Колер позаду щось говорив. Ленгдон підтримував її. Наче уві сні, вона усвідомила, що дивиться в сканер сітківки. Пристрій пікнув.

Двері відімкнулися.

Вітторія, напівпритомна від щойно побаченого, відчувала, що за дверима на неї чекає нове жахиття. Крізь туман, що заступав очі, вона побачила приміщення й пересвідчилася, що найгірші сподівання справдилися. Самотній стовпець із зарядним пристроєм усередині був порожній.

Антиматерія зникла. Вони вирізали батькові око, щоб викрасти її. Усе відбулося надто швидко, й Вітторія ще не встигла осягнути всіх можливих наслідків. Усе пішло шкереберть. Зразок, який мав довести, що антиматерія – безпечне й доступне джерело енергії, зник. Але ж ніхто не знав навіть про існування цього зразка! Однак заперечувати очевидне було неможливо. Хтось про все довідався. Вітторія не уявляла, хто б це міг бути. Навіть усемогутній Колер, якому начебто було відомо все, що відбувається в ЦЕРНі, явно нічого не знав про цей проект.

Батька вбили. Знищили за його геній.

Серце Вітторії розривалося від горя, а в свідомості тим часом з'явилося нове відчуття. Значно гірше. Воно мучило, штрикало, наче ніж. Цим відчуттям була провина. Страшна, жахлива провина. Вітторія знала, що це вона переконала батька створити цей зразок. Усупереч його волі. І за це його вбили.

Чверть грама...

Антиматерія, як і будь-яка інша технологія – вогонь, порох чи двигун внутрішнього згоряння, – у невідповідних руках ставала небезпечною. Дуже небезпечною. Антиматерія – смертоносна зброя. Потужна й неспинна. Щойно контейнер знято з зарядного пристрою в ЦЕРНі, відлік часу почався. І хвилини невблаганно спливали.

А коли час вийде...

Сліпуче світло. Оглушливий грім. Самозагорання. Лише один спалах... і порожній кратер. Великий порожній кратер.

Думка, що батьків геній хочуть використати як знаряддя знищення, ятрила душу. Антиматерія – ідеальна зброя для терористів. Вона не містить ні металевих частин, щоб її могли виявити металошукачі, ні хімічних елементів, щоб її могли винюхати пси. Не має вона й вибухового пристрою, який можна було б знешкодити, якби поліція знайшла контейнер. Відлік почався...

Ленгдон не знав, що ще зробити. Він витяг з кишені хустинку і накрив нею око Леонардо Ветри на підлозі. Вітторія стояла у дверях з виразом горя й паніки. Ленгдон знову інстинктивно рушив до неї, але Колер його спинив.

– Містере Ленгдон? – Обличчя Колера не виражало жодних емоцій. Він знаком відкликав Ленгдона вбік. Той неохоче скорився, залишивши Вітторію саму. – Ви фахівець, – настійливо зашепотів Колер. – Скажіть мені, що ці негідники-ілюмінати збираються робити з антиматерією?

Ленгдон спробував зосередитися. Попри все божевілля, що коїлося навколо, перша його реакція була логічною. Як науковець, він не міг погодитися з неймовірним припущенням Колера.

– Ілюмінати вимерли, містере Колер. Я не відступлюся від цього. Цей злочин міг скоїти хто завгодно – хоч би й хтось із працівників ЦЕРНу. Можливо, хтось довідався про відкриття містера Ветри й вирішив, що проект надто небезпечний.

– То ви вважаєте, що цей злочин продиктований міркуваннями морального плану, містере Ленгдон? – здивувався Колер. – Дурниці! Убивця Леонардо хотів одного – добути антиматерію. І, поза сумнівом, для конкретної мети.

– Тобто, по-вашому, це терористи?

– Сто відсотків.

– Але ж ілюмінати не були терористами!

– Розкажіть це Леонардо Ветрі.

Ленгдон мусив визнати, що це таки вагомий аргумент. Леонардо Ветрі й справді випалили на грудях символ ілюмінатів. Звідки він узявся? Підробити легендарну амбіграму дуже непросто. Малоімовірно, щоб хтось удався до таких зусиль, лише щоб замести сліди й кинути підозру на інших. Мало бути якимось іншим поясненням.

Ленгдон іще раз змусив себе припустити неможливе. Якби ілюмінати й досі існували і якби це вони викрали антиматерію, то якими були б їхні наміри? Що було б їхньою мішенню? Відповідь прийшла миттєво, але Ленгдон так само швидко її відкинув. Ілюмінати справді мали одного залятого ворога, але широкомасштабний терористичний акт проти цього ворога був абсолютно неможливий. Це було б зовсім не в традиціях братства. Так, ілюмінати часом убивали людей, але це були окремі особи, чітко визначені заздалегідь. Масове знищення було для них надто огидним і примітивним. Ленгдон замислився. І раптом подумав, що, з іншого боку, це мало б дуже символічний вигляд – за допомогою антиматерії, найбільшого здобутку науки, стерти з обличчя землі...

Він не міг повірити в таке недоладне припущення.

– Крім тероризму, є ще й інше логічне пояснення, – сказав несподівано.

Колер мовчки чекав.

Ленгдон хотів спочатку впорядкувати нову ідею в голові. Величезна влада ілюмінатів завжди спиралася на фінансові ресурси. Вони контролювали банки. Вони володіли золотом у злитках. Подейкували навіть, що їм належить найдорогоцінніший коштовний камінь у світі – так званий «діамант ілюмінатів», величезний алмаз без жодного дефекту.

– Гроші, – нарешті мовив Ленгдон. – Антиматерію могли викрасти заради фінансової наживи.

– Фінансової наживи? – недовірливо перепитав Колер. – Кому, скажіть на милість, можна продати чверть грама антиматерії?

– Не саму антиматерію, – заперечив Ленгдон. – Технологію. Технологія виготовлення антиматерії коштує, мабуть, півру грошей. Можливо, зразок викрали, щоб дослідити й навчитися її виготовляти.

– Промисловий шпіднаж? Але ж батареї вистачить лише на двадцять чотири години. Дослідники вибухнуть разом з антиматерією, перш ніж устигнуть хоч щось довідатися.

– Вони можуть її підзарядити. Можуть сконструювати такий самий зарядний пристрій, як тут, у ЦЕРНі.

– За двадцять чотири години? – вигукнув Колер. – Та навіть якби вони викрали всі схеми, на виготовлення такого зарядного пристрою пішло б кілька місяців, а не годин!

– Він каже правду, – тремтячим голосом підтвердила Вітторія.

Чоловіки обернулися. Вітторія йшла до них. Вона насилу трималася на ногах.

– Він каже правду. Ніхто не зможе відтворити зарядний пристрій за такий короткий час. Тільки на інтерфейс пішло б кілька тижнів. Фільтри потоку, сервокатушки, блок регулювання потужності – і все це має бути підлаштоване під електроенергію на місці встановлення.

Ленгдон наморщив чоло. Суть він зрозумів. Контейнер з антиматерією не можна підзарядити від першої-ліпшої розетки. За стінами ЦЕРНу він може проіснувати максимум двадцять чотири години, а тоді неминуче перетвориться на ніщо.

А в такому разі залишалась одна-єдина, дуже невтішна, версія.

– Треба дзвонити в Інтерпол, – сказала Вітторія. Власний голос здався їй якимсь далеким. – Мусимо негайно повідомити належні органи.

Колер похитав головою:

– У жодному разі.

– Як? – здивувалася Вітторія. – Чому це?

- Ви з батьком поставили мене в дуже складне становище.

- Директоре, нам потрібна допомога. Треба розшукати цей контейнер і повернути сюди, доки ніхто не постраждав. Це наша відповідальність!

- Наша відповідальність - думати, - жорстко сказав Колер. - Те, що сталося, може мати дуже й дуже серйозні наслідки для ЦЕРНу.

- То ви турбуєтеся про репутацію ЦЕРНу?! Ви уявляєте, що може наробити така кількість антиматерії в якійсь міській зоні? Її радіус вибуху - півмилі! Дев'ять кварталів!

- Мабуть, вам із батьком варто було подумати про це перед тим, як створювати цей зразок.

Для Вітторії це був удар у серце.

- Але ж... ми вжили всіх запобіжних заходів.

- Виявилось, що їх недостатньо.

- Але ж ніхто не знав про наш проект. - Вона, звичайно, розуміла, що цей аргумент уже не має сенсу. Звичайно, хтось таки знав. Хтось якимсь чином довідався.

Сама Вітторія не розповідала нікому. Отже, залишалося тільки два пояснення. Або батько комусь довірився, не розповівши про це їй, - що було дуже мало ймовірно, оскільки це власне він наполіг, щоб вони записалися одне одному тримати проект в таємниці, - або ж за ними хтось стежив. Може, хтось прослуховував мобільні телефони? За той час, що Вітторія подорожувала, вони кілька разів розмовляли. Можливо, у якійсь із розмов вони сказали щось зайве. Крім того, була ще електронна пошта. Але ж вони були обережні... А може, це служба безпеки ЦЕРНу? Може, за ними таємно стежили? Зрештою, це вже не мало жодного значення. Що зроблено, те зроблено. Батько загинув.

Ця думка підштовхнула її до дій. Вона витягла з кишені шортів мобільний телефон.

Колер, сильно кашляючи, поїхав до неї. Очі в нього палали гнівом.

- Кому... ти дзвониш?

- На комутатор ЦЕРНу. Вони можуть з'єднати нас з Інтерполом.

- Подумай добре! - прохрипів крізь кашель Колер і різко загальмував просто перед нею. - Невже ти й справді така наївна? Тепер цей контейнер може бути де завгодно. Жодна розвідувальна служба у світі не здатна знайти його за такий короткий термін.

- То ви пропонуєте не робити нічого?! - Вітторії було неприємно сперечатися з людиною в такому жалюгідному стані, але директор поведився так неадекватно, що вона його просто не впізнавала.

– Я пропоную робити те, що мудро, – відповів Колер. – Навіщо ставити під загрозу репутацію ЦЕРНу і втягувати в це поліцію, якщо вона й так нічим не допоможе? Зачекай. Подумаймо.

Вітторія знала, що в аргументах Колера є певна логіка, однак знала й те, що логіка, вже за визначенням, не має нічого спільного з моральною відповідальністю. Для її батька моральна відповідальність була понад усе – сумлінне ставлення до науки, чесність, віра в людське добро. Вітторія теж у це все вірила, але розглядала ці речі через призму карми. Відвернувшись від Колера, вона відкрила мобільник.

– Облиш це, – сказав він.

– Спробуйте мене зупинити.

Колер не ворухнувся.

Уже за мить Вітторія зрозуміла чому: так глибоко під землею подзвонити з мобільного неможливо. Шаленіючи з люті, вона швидко закрокувала до ліфта.

26

Убивця стояв у кінці кам'яного тунелю. Смолоскип у його руці й досі яскраво горів, дим змішувався із запахом моху й затхлого повітря. Довкола стояла тиша. Залізні двері на його шляху здавалися такими ж давніми, як і сам тунель. Заіржавілі, проте й досі міцні. Він чекав у темряві, вірячи, що його не підведуть.

Час майже настав.

Янус пообіцяв, що хтось відчинить йому двері зсередини. Така зрада вбивцю вражала. Щоб виконати завдання, він би прочекав під цими дверима й цілу ніч, однак відчував, що в цьому не буде потреби. Він мав справу з рішучими людьми.

За кілька хвилин, точно в призначений час, по той бік дверей голосно забряжчали важкі ключі. Метал скреготів об метал – старовинні замки піддавалися. Один за одним усі три величезні засуви відсунулися. Замки скрипіли так, наче їх ніхто не чіпав кілька століть поспіль.

Тоді настала тиша.

Убивця терпляче вичекав п'ять хвилин, як йому й наказали. Тоді, тремтячи від збудження, штовхнув важкі двері.

27

– Вітторіє, я забороняю тобі це робити! – задихаючись, мовив Колер.

Ліфт їхав догори, директорів ставало дедалі гірше.

Вітторія його не чула. Їй хотілося спокою, такого звичного в цьому місці, яке більше не здавалося рідним. Вона знала, що ЦЕРН вже ніколи не буде для неї тим, чим був раніше. Зараз треба зціпити зуби і діяти. Передусім дістатися до телефону.

Роберт Ленгдон був поруч і, як звичайно, мовчав. Вітторії набридло вгадувати, хто цей чоловік. Експерт? Більш непевно годі й висловитись. Містер Ленгдон може допомогти нам знайти вбивцю твого батька. Допомоги від Ленгдона не було жодної. Його доброта й турботливість, щоправда, здавалися щирими, але він явно щось приховував. Вони обидва щось приховували.

Колер не відступався.

– Як директор ЦЕРНу, я відповідальний за майбутнє науки. Якщо ти перетвориш це на міжнародний скандал і ЦЕРН постраждає...

– Майбутнє науки? – перебила його Вітторія. – Ви що, справді сподіваєтесь уникнути відповідальності, не зізнавшись, що цю антиматерію створено в ЦЕРНі? Вам начхати на життя людей, які ми поставили під загрозу?

– Не ми, – уточнив Колер. – А ви. Ти і твій батько. – Вітторія відвела очі. – Що ж стосується загрози для життя, – провадив Колер, – то, власне, про життя і йдеться. Тобі відомо, що опанування антиматерії має величезне значення для життя на цій планеті. Якщо ЦЕРН збанкрутує через скандал, постраждають усі. Майбутнє людства залежить від таких установ, як ЦЕРН, і від таких науковців, як ти й твій батько, що працюють сьогодні над вирішенням проблем майбутнього.

Вітторія вже не раз чула лекцію Колера про епохальну роль науки, але та ніколи не справляла на неї враження. Наука сама створює половину тих проблем, які намагається вирішити. «Прогрес» – це найбільше зло для матері-землі.

– Науковий поступ загалом пов'язаний із ризиком, – переконував Колер. – Так було завжди. Дослідження космосу, генна інженерія, медицина – в усіх сферах припускалися помилок. Наука мусить переживати власні невдачі й рухатися далі. Задля блага всіх.

Вітторію завжди вражало вміння Колера з науковою безсторонністю зважувати моральні питання. Здавалося, його інтелект відділяє від душі величезна холодна безодня.

– По-вашому, ЦЕРН такий необхідний для майбутнього Землі, що моральна відповідальність на нас не поширюється?

– Тільки не тороч мені зараз про мораль! Ви з батьком переступили межу, виготовивши цей зразок, і поставили під загрозу весь наш центр. Я ж намагаюся врятувати не тільки робочі місця трьох тисяч науковців, які тут працюють, а й добре ім'я твого батька. Подумай про нього. Такий чоловік,

як твій батько, не заслуговує на те, щоб його запам'ятали як винахідника зброї масового знищення.

Вітторія відчула, що цього разу удар влучив у ціль. Це я намовила батька виготовити той зразок. Це моя вина.

Коли ліфт зупинився й двері відчинилися, Колер усе ще говорив. Вітторія вийшла, витягнула мобільник і знову спробувала набрати номер.

Досі немає мережі. Чорт забирай! Вона попрямувала до дверей.

– Вітторіє, зупинись. – Директор важко дихав і ледве встигав за нею. – Зачекай, нам треба поговорити.

– Basta di parlare!

– Подумай про батька, – вмовляв Колер. – Що він би зробив на твоєму місці? – Вітторія не зупинялася. – Вітторіє, ти не все знаєш. – Вітторія відчула, як ноги самі зупиняються. – Не знаю, про що я думав. Я лише намагався захистити тебе. Скажи мені, чого ти хочеш. Ми мусимо діяти спільно.

Вітторія зупинилася на півдорозі, але не обернулася.

– Я хочу знайти антиматерію. І хочу дізнатися, хто вбив батька.

Вона чекала. Колер зітхнув.

– Вітторіє, ми вже знаємо, хто вбив твого батька. Пробач.

Вітторія повернулася до нього обличчям.

– Що?

– Я не знав, як тобі сказати. Це дуже важко...

– Ви знаєте, хто вбив батька?

– У нас є одна версія. Убивця залишив своєрідну візитівку. Саме тому я й запросив містера Ленгдона. Він знає все про організацію, яка взяла на себе відповідальність за вбивство.

– Організацію? Це терористична організація?

– Вітторіє, вони викрали чверть грама антиматерії.

Вітторія подивилася на Роберта Ленгдона, що стояв оддалік. Тепер усе ставало зрозуміло. Це частково пояснює всю цю таємничість. Дивно, як це не спало їй на думку раніше. Зрештою, Колер таки звернувся до органів правопорядку. До найвідповідніших у цій ситуації. Тепер це здавалося очевидним. Роберт Ленгдон – американець, підтягнутий, консервативний,

мабуть, дуже компетентний. Хто ж іще це міг бути? Вітторія мала б здогадатися відразу. Вона повернулася до нього з новою надією.

– Містере Ленгдон, я хочу знати, хто вбив мого батька. І ще скажіть, чи ваше агентство може розшукати антиматерію.

Ленгдон розгубився.

– Мое агентство?

– Я так розумію, ви з американської розвідки?

– Узагалі-то... ні.

– Містер Ленгдон викладає історію мистецтва в Гарвардському університеті, – втрутився Колер.

Вітторія почувалася так, наче на неї вилили відро холодної води.

– Викладає мистецтво?

– Він фахівець із символіки культів. – Колер зітхнув. – Вітторіє, ми думаємо, що твого батька вбили прибічники одного сатанинського культу. – Вітторія чула ці слова, але вони не доходили до її свідомості. Сатанинського культу... – Організація, що взяла на себе відповідальність за скоєне, називає себе ілюмінатами.

Вітторія подивилася спершу на Колера, потім на Ленгдона. Це що – якийсь недоладний жарт?

– Ті самі ілюмінати? – перепитала вона. – Баварські ілюмінати?

– Ти про них чула? – Колер був приголомшений.

Із розпачу Вітторія готова була розплакатися.

– «Баварські ілюмінати: Новий світовий лад» – комп'ютерна гра Стіва Джексона. Половина наших техніків грає в неї в Інтернеті. – Її голос надломився. – Але я не розумію...

Колер розгублено глянув на Ленгдона. Той кивнув:

– Це популярна гра. Давне братство завойовує світ. Вона частково відображає історію ілюмінатів. Не знав, що в Європі в неї теж грають.

Вітторія нічого не розуміла.

– Ви про що говорите? Ілюмінати? Це комп'ютерна гра!

– Вітторіє, – сказав Колер, – організація з назвою «Ілюмінати» взяла на себе відповідальність за вбивство твого батька.

Вітторії потрібна була вся сила волі, щоб стримати сльози. Вона опанувала себе і спробувала логічно оцінити становище. Але чим більше вона думала,

тим менше розуміла. Батька вбили. Система безпеки ЦЕРНу виявилась ненадійною. Хтозна-де лежить бомба сповільненої дії, і лічильник невблаганно відлічує секунди. І відповідальна за це вона. А директор запросив викладача мистецтв, щоб той допоміг йому знайти якесь таємниче братство сатаністів.

Раптом Вітторія почувалася страшенно самотньою. Вона повернулася, щоб іти геть, але Колер заступив їй шлях. Він витягнув щось із кишені і простягнув їй. Зім'ятий аркуш факсового паперу.

Побачивши, що на ньому, Вітторія з жахом відсахнулась.

– Негідники випалили йому тавро, – хрипло сказав Колер. – На грудях.

28

Секретарка Сильвія Боделок у паніці металася під дверима порожнього кабінету директора. Куди він, у біса, подівся? Що робити?

Цей день був ненормальний з самого ранку. Щоправда, на службі в Максиміліана Колера кожний день мав шанс стати дивним, однак сьогодні директор перевершив сам себе.

– Знайдіть мені Леонардо Ветру! – зажадав він, щойно Сильвія прийшла на роботу.

Вона слухняно набрала телефон Леонардо Ветри, послала повідомлення йому на пейджер і на електронну скриньку.

Нічого.

Роздратований, Колер забрався геть – очевидно, шукати Ветру сам. Коли за кілька годин він повернувся, то вигляд мав явно кепський... Не те щоб Колер загалом колись мав добрий вигляд, але тоді це було гірше, ніж звичайно. Він замкнувся в себе в кабінеті, і було чути, як він там дзвонить по модему, розмовляє по телефону, надсилає факси. Потім директор знову кудись зник і відтоді більше не повертався.

Спочатку Сильвія вирішила не звертати уваги на всі ці вибрики як просто на чергову виставу Колера, та, коли він у належний час не з'явився для щоденної ін'єкції, вона не на жарт стривожилася: фізичний стан директора потребував постійного лікування, і коли той наважувався випробовувати долю, це завжди закінчувалося погано – респіраторним шоком, нападами кашлю і шаленим напруженням для медперсоналу. Іноді Сильвії здавалося, що Максиміліан Колер підсвідомо бажає смерті.

Вона послала б йому нагадування на пейджер, та вже добре затирила, що самолюбство Колера не зносить жалості. Минулого тижня він так розлютився на одного заїжджого науковця, який недоречно йому поспівчував, що схопився

на ноги й пожурих йому в голову важкий пюпітр. У люті Король Колер був дивовижно спритний.

Однак зараз Сильвію найбільше турбувало навіть не здоров'я директора. Перед нею постала інша, ще нагальніша дилема. П'ять хвилин тому їй подзвонила ошаліла чергова з комутатора ЦЕРНу і сказала, що директора терміново просять до телефону.

– Його зараз немає, – відповіла Сильвія.

Тоді чергова повідомила, хто саме хоче говорити з директором.

Сильвія мало не розсміялася вголос.

– Ти що, жартуєш? – Вона слухала й не йняла віри. – І ти пересвідчилась, що він саме той, за кого... – Сильвія посерйознішала. – Зрозуміло. Добре. Запитай, у якій справі... – Вона зітхнула. – Ні. Усе нормально. Скажи, хай зачекає на лінії. Я зараз розшукаю директора. Так, я все розумію. Постараюсь якнайшвидше.

Але знайти директора Сильвії так і не вдалося. Вона тричі набирала номер його мобільного телефону і щоразу чула те саме: «Ваш абонент перебуває поза зоною досяжності». Поза зоною досяжності? Як далеко він міг заїхати? Сильвія подзвонила на пейджер. Двічі. Жодної реакції. Дуже на нього не схоже. Вона навіть послала електронного листа на його мобільний комп'ютер. Нічого. Так начебто чоловік просто провалився крізь землю.

То що ж робити?

Сильвія знала: якщо відкинути перспективу самотужки обшукувати весь комплекс ЦЕРНу, залишається тільки один спосіб, як привернути увагу директора. Йому це навряд чи сподобається, але того добродія, що хоче з ним говорити, не випадає довго тримати на лінії. І він, схоже, аж ніяк не налаштований почути, що директора немає на місці.

І Сильвія, здивована власною сміливістю, зважилась. Вона увійшла до кабінету Колера і наблизилась до металевої скриньки на стіні за його столом. Відчинила дверцята, уважно подивилася на кнопки і знайшла потрібну.

Тоді набрала в груди повітря й узяла мікрофон.

Вітторія не пам'ятала, як вони дійшли до головного ліфта. Та ось вони ідуть угору. Колер ззаду, вона чує його важке дихання. Стурбований погляд Ленгдона проходить крізь неї, наче привид. Він забрав факс і поклав собі до кишені подалі з її очей, але страшна картина міцно вкарбувалася їй у пам'ять.

Ліфт піднімався, а світ Вітторії закрутився в темряві. Тату! Вона намагалась уявити його живим. І на коротку мить, в оазі пам'яті, знову опинилася з ним. Їй дев'ять років, вона скочується з зелених пагорбів, укритих едельвейсами, а над головою крутиться швейцарське небо.

Тату! Тату!

Радісний Леонардо Ветра сміється поруч.

– Що, янголятко?

– Тату! – Вона хихоче й ластиться до нього. – Спитай мене, що таке квітка?

– Але ж ми з тобою, сонечко, знаємо, що таке квітка. Навіщо я буду запитувати?

– А ти просто запитай.

– Ну добре. – Він знизує плечима. – Що таке квітка?

Вона голосно сміється.

– Квітка – це матерія! Усе навколо – матерія! Гори! Дерев! Атоми! Навіть мурахоїди! Усе – матерія!

Він сміється.

– Мій маленький Айнштайн.

Вона супиться.

– Він мав смішне волосся. Я бачила його фотографію.

– Але дуже мудру голову, дитинко. Я розповідав тобі, що він довів, пам'ятаєш?

Її очі розширюються з жаху.

– Тату! Ні! Ти ж обіцяв!

– $E = mc^2$

! – Він її лоскоче. – $E = mc^2$

!

– Ніякої математики! Я ж тобі казала! Я її терпіти не можу!

– Це добре, що ти не любиш математики. Я навіть радий, бо дівчаткам узагалі заборонено займатися математикою.

Вітторія сторопіла.

– Як це?

– Так. Заборонено. Усі це знають. Дівчаткам – ляльки. Хлопцям – математика. Я навіть не маю права розмовляти з маленькими дівчатками про математику.

– Але ж це несправедливо!

– Правила є правила. Ніякої математики маленьким дівчаткам.

Вітторія була вражена.

– Але ж бавитися ляльками нудно!

– Нічого не вдієш! – відказав батько. А тоді додав: – Я міг би розповісти тобі про математику, але якщо мене застукать... – Він нервово озирнувся на безлюдні пагорби.

Вітторія зауважила його погляд.

– Ну гаразд, – прошепотіла, – розкажи мені потихеньку.

Легкий поштовх ліфта вивів її з задуми. Вітторія розплющила очі. Батька не стало.

Дійсність захльостувала її, стискаючи душу холодними лещатами. Вона подивилася на Ленгдона. Від широї турботи в його очах ставало тепліше, наче з нею поруч перебував янгол-охоронець, особливо в присутності нелюдяного Колера.

У свідомості невблаганно застугоніла одна-єдина думка.

Де антиматерія?

Від страшної відповіді її віддаляла лише мить.

30

Максиміліане Колер. Будьте ласкаві, негайно подзвоніть своїй секретарці.

Двері ліфта відчинилися в центральному холі, і в очі Ленгдонові вдарило яскраве світло. Ще допоки стихла луна від оголошення, що прозвучало з динаміків, усі електронні прилади на інвалідному кріслі Колера одночасно почали пищати або дзижчати. Пейджер. Телефон. Комп'ютер. Колер розгублено витріщився на блимаючі індикатори. Він піднявся з підземелля і знову був у зоні досяжності.

Директоре Колер. Будь ласка, подзвоніть секретарці.

Колеру було дивно чути з динаміка власне ім'я.

Він глянув угору з сердитим виразом, який майже відразу змінився тривогою. Ленгдон зустрівся поглядом з ним, тоді з Вітторією. Усі троє на мить завмерли, так наче все напруження між ними враз зникло і натомість з'явилося спільне передчуття лиха.

Колер узяв мобільник і набрав номер секретарки. У нього почався черговий напад кашлю.

– Це... директор Колер, – прохрипів він. – Так? Я був під землею, там немає зв'язку. – Він слухав, що каже секретарка, і його сірі очі дедалі більше й більше розширювались. – Хто? Так, з'єднайте мене. – Пауза. – Алло? Це Максиміліан Колер. Директор ЦЕРНу. З ким я розмовляю?

Вітторія з Ленгдоном мовчки чекали, доки Колер слухав співрозмовника.

– Не варто обговорювати це по телефону, – нарешті вимовив він. – Я зараз же буду у вас. – Він знову закашлявся. – Зустрінемося... в аеропорту Леонардо да Вінчі. Через сорок хвилин. – Колер почав задихатися. Тепер він кашляв без перерви і насилу видушував із себе окремі слова. – Знайдіть контейнер якнайшвидше... Я вже лечу. – На цьому розмова закінчилась.

Вітторія кинулася до Колера, але той уже не міг говорити. Ленгдон бачив, як вона витягнула мобільник, як дзвонить у лікарню ЦЕРНу. Він почувався, наче човен, що опинився на узбіччі шторму: хвилі його трохи гойдають, але загалом усе відбувається без його участі, і йому залишається тільки спостерігати.

У голові луною відбилися останні слова Колера. Зустрінемося в аеропорту Леонардо да Вінчі.

Невиразні тіні, що весь ранок затьмарювали Ленгдонові розум, умить викристалізувалися в чіткий образ. Він стояв, охоплений сум'яттям, і відчував, як усередині нього відчинилися якісь двері... ніби він щойно переступив містичний поріг. Амбіграма. Убитий священник-науковець. Антиматерія. А тепер от... мішень. Аеропорт Леонардо да Вінчі міг означати лише одне. Ленгдон раптом побачив усе дуже чітко і зрозумів, що перетнув межу. Він більше не мав сумнівів.

П'ять кілотонн. Нехай буде світло.

А тим часом до них уже бігло двоє медиків у білих халатах. Вони стали біля Колера навколішки і приклали йому до обличчя кисневу маску. Науковці, що випадково опинилися в холі, зупинялися й мовчки спостерігали.

Колер зробив два глибокі вдихи, відштовхнув маску і, все ще задихаючись, подивився на Вітторію й Ленгдона.

– Рим.

– Рим? – перепитала Вітторія. – Антиматерія в Римі? Хто це дзвонив?

Обличчя в Колера було перекошене, очі сльозилися.

– Швейцарський... – Він поперхнувся, і медики знову притиснули йому до обличчя маску. Доки вони лаштувалися везти його до лікарні, Колер отямився й схопив Ленгдона за руку.

Ленгдон кивнув. Він зрозумів, що той хоче йому сказати.

– Летіть... – прохрипів Колер під маскою. – Летіть... подзвоніть мені. – І медики повезли його геть.

Вітторія стояла як укопана і дивилася йому вслід. Тоді повернулася до Ленгдона.

– Рим? Але... що він мав на увазі, коли сказав «швейцарський»?

Ленгдон поклав руку їй на плече і ледь чутно прошепотів:

– Швейцарський гвардієць. Це одвічні вартові міста Ватикан.

31

Космічний літак X-33 з ревом злетів у небо й повернув на південь у бік Рима. Ленгдон мовчав. Останні п'ятнадцять хвилин проминули, як у маячні. І тільки тепер, коли він закінчив розповідати Вітторії про ілюмінатів та їхні плани щодо Ватикану, до його свідомості почало доходити все значення того, що сталося.

Що це я роблю, чорт забирай? – думав Ленгдон. – Треба було летіти додому, коли була можливість! Однак у глибині душі він знав, що такої можливості в нього не було ніколи.

Здоровий глузд Ленгдона волав, що треба повертатися до Бостона. Але науковий інтерес таки переважив розсудливість. Усі начебто неспростовні факти, які досі переконували його, що ілюмінатів давно не існує, раптом здалися блискучою підробкою. Допитливий розум науковця жадав доказу. Підтвердження. Крім того, Ленгдон відчував ще й моральну відповідальність. Тепер, коли Колера підкосила хвороба і Вітторія залишилася сама, він розумів: якщо його знання про ілюмінатів можуть хоч якось допомогти, то він просто зобов'язаний бути тут.

Була й третя причина. Хоч Ленгдон соромився в цьому зізнатися, але, почувши, де перебуває викрадена антиматерія, він інстинктивно злякався не лише за життя людей у місті Ватикан, а й за дещо ще.

Мистецтво.

Найбільша у світі колекція творів мистецтва опинилася на бомбі сповільненої дії. У музеї Ватикану в тисяча чотирьохсот семи залах

зберігається понад шістдесят тисяч безцінних шедеврів – Мікеланджело, да Вінчі, Боттічеллі. Ленгдон замислився, чи можна було б за потреби евакуювати відразу всю колекцію. Він знав, що це неможливо. Передусім тому, що серед експонатів є чимало скульптур, кожна з яких важить не одну тонну. Не кажучи вже про те, що найбільший скарб – це самі архітектурні споруди: Сікстинська капела, собор Святого Петра, славнозвісні спіральні сходи роботи Браманте, що ведуть до Museo Vaticano, – безцінні плоди творчого генія людини. Цікаво, на скільки ще часу вистачить батареї, роздумував Ленгдон.

– Дякую, що полетіли зі мною, – тихо мовила Вітторія.

Ленгдон виринув із задуми й підвів голову. Вітторія сиділа через прохід. Навіть у різкому світлі салону її оточувала аура спокою – дивний, майже магічний ореол цілісності. Дихала вона тепер глибше, немов у ній зажевіріла іскра самозбереження... жага справедливості й покарання, підживлена дочірньою любов'ю.

Вітторія не мала часу перевдягнутися й полетіла, у чому була – у шортах та майці, і тепер у прохолодному салоні літака її засмагли ноги вкрилися гусячою шкірою. Ленгдон машинально зняв піджак і запропонував їй.

– Американська галантність? – Вона взяла піджак і подякувала йому поглядом.

Літак потрапив у зону турбулентності, і Ленгдона раптом охопив неспокій. Салон без вікон знову здався тісним, і він спробував уявити себе на відкритому просторі, хоч і усвідомлював, що це нелогічно. Адже та страшна пригода трапилася з ним саме на відкритому просторі. Нудотна темрява. Він відігнав від себе нав'язливий спогад. Давня історія.

Вітторія дивилася на нього.

– Містере Ленгдон, ви вірите в Бога?

Такого запитаннячка він зовсім не чекав. Щирість у голосі Вітторії обеззброювала навіть більше, ніж суть її слів. Чи вірю я в Бога? Він сподівався на легшу тему для розмови під час польоту.

Духовна загадка, подумав Ленгдон. Так називають мене друзі. Ленгдон багато років вивчав релігію, однак сам не був релігійною людиною. Він поважав глибину віри, добродетельність церков, силу, що її релігія дає стільком людям... Однак, щоб по-справжньому «повірити», треба беззастережно відкинути сумніви, а це для його аналітичного розуму завжди було понад силу.

– Я хочу вірити, – почув він свій голос.

– То чому ж не вірите? – У запитанні Вітторії не прозвучало ні докору, ні виклику.

– Не все так просто, – хмикнув він. – Щоб вірити, треба розумом прийняти чудеса – непорочні зачаття і божественні втручання. Крім того, є ще норми поведінки. Біблія, Коран, священні книги буддистів... Усі релігії вимагають здебільшого того самого – і обіцяють однакову кару за недотримання вимог.

Тобто якщо я не житиму за певними правилами, то потраплю до пекла. Не уявляю Бога, який би керував саме так.

– Сподіваюсь, ви не дозволяєте своїм студентам так само безсоромно ухилятися від запитань.

– Що? – сторопів Ленгдон.

– Містере Ленгдон, я не запитувала, чи вірите ви в те, що говорять про Бога люди. Я запитала, чи ви вірите в Бога. Це різні речі. Святе Письмо – це оповіді... легенди й історія намагань людини зрозуміти власну потребу в сенсі буття. Я не прошу вас коментувати писемні джерела. Я запитую, чи вірите ви в Бога. Коли лежите під зоряним небом, чи відчуваєте присутність вищої сили? Чи вірите усім еством, що у вас перед очима – творіння руки Господа? – Ленгдон задумався. – Я занадто цікава, – вибачилася Вітторія.

– Та ні, я просто...

– Ви ж, мабуть, обговорюєте зі своїми студентами проблеми віри.

– Безперервно.

– І, здається мені, завжди постаєте в ролі адвоката диявола? Весь час підливаєте оливи до вогню?

– Ви, мабуть, теж викладачка, – усміхнувся Ленгдон.

– Ні, але я вчилася в майстра. Мій батько міг обстоювати обидві сторони стрічки Мьобіуса.

Ленгдон розсміявся, уявивши хитромудру фігуру, яку називають стрічкою Мьобіуса, – перекручену смужку паперу зі склеєними до купи кінцями, яка насправді має лише одну сторону. Уперше Ленгдон бачив цю однобоку конструкцію на гравюрах Ешера.

– Можна вас про щось запитати, міс Ветро?

– Називайте мене Вітторією. Від міс Ветри я почуваюся старою.

Він подумки зітхнув, раптом відчувши власний вік.

– Вітторіє, мене звуть Роберт.

– Ви хотіли щось запитати.

– Так. Як науковець і донька католицького священика, що ви самі думаете про релігію?

Вітторія замислилась, відкинула з очей пасмо волосся.

– Релігія – це як мова або одяг. Ми тяжіємо до тих традицій, у яких нас виховали. Хоч урешті-решт усі проголошуємо те саме. Що життя має сенс. Що ми вдячні тій силі, яка нас створила.

Таке трактування Ленгдона заінтригувало.

- То ви стверджуєте, що релігія залежить тільки від місця народження?

- Хіба це не очевидно? Подивіться на зони поширення різних релігій у світі.

- Отже, віра - це випадковість?

- Не думаю. Віра універсальна. Випадкові тільки способи її інтерпретації. Хтось із нас молиться Ісусові, хтось вирушає до Мекки, а хтось досліджує субатомні частинки. Так чи інакше, усі ми шукаємо істини - тієї, що більша від нас.

Ленгдон хотів би, щоб його студенти вміли висловлюватися так само чітко. Та що там студенти! Він і сам був би не проти висловлюватися так само чітко.

- А як же Бог? - запитав він. - Ви вірите в Бога?

Вітторія довго мовчала.

- Наука каже мені, що Бог мусить існувати. Мій розум каже, що я ніколи не зрозумію Бога. А серце каже, що я й не повинна розуміти.

Коротко і ясно, подумав Ленгдон.

- Отже, ви вірите, що Бог існує, але ми ніколи Його не зрозуміємо.

- Її, - усміхнувшись, уточнила вона. - Ваші корінні американці мали рацію.

- Матінка Земля, - хмикнув Ленгдон.

- Гея. Планета - це організм. Усі ми - клітини, що мають різне призначення. І, однак, усі ми пов'язані. Служимо одне одному. Служимо цілому.

Дивлячись на неї, Ленгдон відчув, як у нього в душі щось ворухнулось. Щось, чого він не відчував уже довгий час. У її очах була заворожлива ясність... а в голосі дивовижна чистота. Він був зачарований.

- Містере Ленгдон, дозвольте запитати вас іще щось.

- Роберт, - нагадав він. Від містера Ленгдона я почуваюся старим. Я й справді старий!

- Скажіть, Роберте, якщо не секрет, як так сталося, що ви зацікавились ілюмінатами?

Ленгдон на хвилю задумався.

- Насправді це сталося через гроші.

Вітторія була розчарована.

- Гроші? Тобто ви маєте на увазі консультації?

Ленгдон розсміявся, усвідомивши, як це пролунало.

- Ні, ні. Я мав на увазі гроші в сенсі банкноти. - Він поліз до кишені і витягнув кілька банкнот. Знайшов серед них один долар. - Ілюмінати мене заінтригували, коли я довідався, що американські банкноти рясніють їхніми символами.

Вітторія примружилась, очевидно, не знаючи, чи варто сприймати це серйозно.

Ленгдон простягнув їй однодоларову купюру.

- Подивіться на зворотний бік. Бачите ліворуч велику державну печатку?

Вітторія перевернула купюру іншим боком.

- Тобто піраміду?

- Піраміду. Знаєте, що спільного між пірамідами й історією США? - Вітторія знизала плечима. - Отож. Анічогісінько.

Вітторія наморщила чоло.

- То чому центральний символ на вашій державній печатці - піраміда?

- Темний епізод історії, - відповів Ленгдон. - Піраміда - це окультний символ, який означає сходження вгору, до найвищого джерела просвітлення. Бачите, що зображено над нею?

Вітторія уважно подивилася на банкноту.

- Око всередині трикутника.

- Це має назву тринакрія. Скажіть, ви бачили таке око в трикутнику ще десь?

Вітторія помовчала.

- Здається, бачила, але я не впевнена...

- Його можна побачити в масонських ложах у всьому світі.

- То це масонський символ?

- Насправді навіть не масонський. Це символ ілюмінатів. Вони називають його «сяючою дельтою». Це щось на кшталт заклик до просвітленої зміни. Око символізує здатність ілюмінатів усюди проникати і за всім спостерігати. Сяючий трикутник означає просвітлення. І, крім того, трикутник - грецька літера дельта, математичний символ, який означає...

- Зміну. Перехід.

Ленгдон усміхнувся:

- Я забув, що розмовляю з науковцем.

- Тобто ви хочете сказати, що велика державна печатка США – це заклик до просвітленої, всевидючої зміни?

- Дехто називає це новим світовим ладом.

Вітторія була вражена. Вона знову подивилася на банкноту.

- Під пірамідою написано Novus... Ordo...

- Novus Ordo Seclorum, – підказав їй Ленгдон. – Це означає новий світський лад.

- Світський, тобто нерелігійний?

- Нерелігійний. Ці слова не тільки чітко окреслюють мету ілюмінатів, а й різко суперечать фразі, що поряд. Ми віримо в Бога.

- Але як усі ці символи могли опинитися на наймогутнішій валюті світу? – занепокоїлась Вітторія.

- Більшість науковців вважають, що це сталося завдяки віце-президентові Генрі Воллесу. Він був масоном вищого рангу і, безумовно, мав зв'язки з ілюмінатами. Ніхто не знає, чи він зробив це свідомо як один з ілюмінатів, чи несвідомо, просто під їхнім впливом. Але такий зразок державної печатки запропонував президентові саме Воллес.

- Як? Як міг президент погодитися...

- Цим президентом був Франклін Рузвельт. Воллес просто сказав йому, що Novus Ordo Seclorum означає новий курс.

- І Рузвельт більше нікого не попросив подивитися на цей символ, перш ніж доручити скарбниці його друкувати? – Вітторія не дуже вірила.

- Не було такої потреби. Вони з Воллесом були як брати.

- Брати?

- Зазирніть до підручника історії, – усміхнувшись, порадив Ленгдон. – Франклін Рузвельт був відомим масоном.

зусиллям волі взяти ситуацію під контроль. Колеса торкнулися землі, і літак покотив до одного з приватних ангарів.

– Вибачте за довгий політ, – сказав пілот, вийшовши з кабіни. – Над населеними районами доводилося летіти повільніше, щоб не перевищувати встановлених норм шуму.

Ленгдон подивився на годинник. Вони летіли рівно тридцять сім хвилин.

Пілот швидко відчинив зовнішні двері.

– Ніхто не хоче пояснити, що відбувається?

Вітторія й Ленгдон промовчали.

– Що ж, добре, – сказав пілот, потягуючись. – Я буду в кабіні з кондиціонером і музикою. Тільки я й Гарт.

Під яскравим пообіднім сонцем Ленгдон перекинув піджак через плече. Вітторія підвела обличчя до неба й глибоко вдихувала повітря, неначе сонячні промені передавали їй якусь чудодійну енергію.

Середземноморці, подумав Ленгдон, відчуваючи, що вже спітнів.

– Трохи невідповідний вік для мультфільмів, як ви вважаєте? – сказала Вітторія, не розплющуючи очей.

– Перепрошую?

– Ваш годинник. Я побачила його в літаку.

Ленгдон злегка почервонів. Він уже звик виправдовуватися за свій годинник. Цю колекційну модель із Мікі-Маусом подарували йому в дитинстві батьки. І хоч Мікі-Маус із випростаними руками, що виконували функцію стрілок, мав трохи дурнуватий вигляд, іншого годинника Ленгдон ніколи не носив. Він був водонепроникний і світився в темряві – ідеальний для змагань із плавання та пізніх прогулянок неосвітленими стежками кампусу. Коли студенти звертали увагу на його дивне уявлення про моду, Ленгдон відповідав, що Мікі-Маус допомагає йому залишатися в душі молодим.

– Шоста година, – сказав він.

Вітторія кивнула, все ще не розплющуючи очей.

– А ось, схоже, і наш транспорт.

Ленгдон почув удалині якийсь гуркіт, подивився вгору, і його мало не занудило. З півночі, опустившись низько над злітною смугою, до них наближався гелікоптер. Ленгдон один раз літав на гелікоптері над долиною Пальпа в Андах, розглядаючи загадкові малюнки пустелі Наска на піску, і йому це аніскілечки не сподобалось. Літучий черевик. Після двох перельотів за день Ленгдон мав надію, що Ватикан вишле по них авто.

Очевидно, він помилявся.

Гелікоптер сповільнився в них над головами, якусь мить повисів у повітрі, тоді почав швидко спускатися на злітну смугу. Він був білий, а з одного боку мав герб – два тонкі ключі навхрест і папська тіара на тлі щита. Цей символ Ленгдон знав дуже добре. Це була традиційна печатка Ватикану – священний символ папського престолу, причому сам «престол» був у прямому сенсі давнім тронм святого Петра.

Святий гелікоптер, подумки зітхнув Ленгдон, спостерігаючи, як той приземляється. Він і забув, що Ватикан має власний повітряний флот у складі одного гелікоптера, яким папу доправляють до аеропорту, на зустрічі, а також до його літньої резиденції в Гандольфо. Ленгдон однозначно волів би їхати авто.

Пілот вистрибнув із кабіни і пішов до них. Тепер настала черга Вітторії занервувати.

– Оце наш пілот?

Ленгдон поділяв її занепокоєння.

– Летіти чи не летіти? Ось у чім запитання.

Пілот мав такий вигляд, наче його нарядили для якоїсь шекспірівської п'єси, – жакет у блакитно-золоту смужку з пишними рукавами, такі самі панталони і гетри. На ногах він мав чорні туфлі без підборів, дуже схожі на домашні капці. На додаток до всього на голові в нього був чорний фетровий берет.

– Це традиційний однострій швейцарських гвардійців, – пояснив Ленгдон. – Його змодельював свого часу сам Мікеланджело. – Коли пілот підійшов ближче, Ленгдон скривився. – Треба визнати, що він не належить до його найкращих творінь.

Попри маскарадну зовнішність, було видно, що пілот налаштований серйозно. У його ході відчувалося не менше впевненості й гідності, ніж у морського піхотинця США. Ленгдон багато разів читав, які суворі вимоги висувають до тих, хто хоче вступити до елітної швейцарської гвардії. Рекрутів набирають в одному з чотирьох католицьких кантонів Швейцарії, і вони мусять бути громадянами Швейцарії чоловічої статі віком від дев'ятнадцяти до тридцяти років, зростом щонайменше п'ять футів шість дюймів, неодруженими і відслужити в швейцарській армії. У світі це блискуче військо було предметом заздрості – мало чи не кожна держава хотіла б мати таку саму надійну й ефективну службу безпеки.

– Це ви з ЦЕРНу? – холодно запитав гвардієць, зупинившись перед ними.

– Так точно, – відповів Ленгдон.

– Ви долетіли на диво швидко, – сказав гвардієць і спантеличено глянув на Х-33. Тоді повернувся до Вітторії. – Скажіть, шановна пані, у вас немає іншого одягу?

– Перепрошую?

Він показав на її ноги.

– У Ватикані не дозволено ходити в шортах.

Ленгдон подивився на ноги Вітторії і спохмурнів. Він геть забув. У Ватикані суворо заборонено виставляти напоказ ноги вище колін – і чоловікам, і жінкам. Таке правило запроваджено як вияв поваги до святості Божого міста.

– Це все, що в мене є з собою, – відповіла Вітторія. – Ми дуже поспішали.

Гвардієць кивнув, явно незадоволений. Тоді звернувся до Ленгдона:

– Маєте при собі якусь зброю?

Зброю? здивувався Ленгдон. Та я не маю при собі навіть запасного комплекту спідньої білизни! Він похитав головою.

Гвардієць присів біля Ленгдонових ніг і почав його обмацувати, починаючи зі шкарпеток. Довірливий хлопець, що й казати, подумав Ленгдон. Сильні руки пересувалися все вище по ногах Ленгдона, неприємно наблизившись до паху. Нарешті перейшли догори – до грудей і плечей. Пересвідчившись, очевидно, що Ленгдон «чистий», гвардієць повернувся до Вітторії. Пройшовся поглядом по її ногах і фігурі.

Вітторія спалахнула.

– Навіть не думайте про це!

Гвардієць зміряв її суворим поглядом, явно бажаючи залякати. Вітторія й оком не зморгнула.

– Це що? – Гвардієць показав на невеличкий квадратний горбок на передній кишені її шортів.

Вітторія витягла ультратонкий мобільний телефон. Гвардієць узяв його, відкрив, зачекав на гудок, тоді, очевидно, пересвідчившись, що це й справді тільки телефон, віддав їй. Вітторія запхала його назад до кишені.

– Поверніться, – попросив гвардієць.

Вітторія послухалась – випростала руки вгору й повернулася на всі триста шістдесят градусів.

Гвардієць уважно її оглядав. Ленгдон уже визначив, що обтислі шорти й майка Вітторії не випирають ніде, де не повинні. Гвардієць, очевидно, дійшов такого самого висновку.

– Дякую. Ідіть, будь ласка, за мною.

Пропелер гелікоптера Ватикану крутився на неробочому ході. Вітторія, як загартований профі, зайшла до кабіни перша, тільки ледь пригнувшись під пропелером. Ленгдон на мить завагався.

– А в автомобілі доїхати ніяк не можна? – напівжартома прокричав він пілотові, який саме сідав на своє місце.

Той нічого не відповів.

Знаючи навіжених римських водіїв, Ленгдон усвідомлював, що літати в Римі, мабуть, безпечніше, ніж їздити. Він глибоко вдихнув і теж зайшов досередини, обережно пригнувшись під пропелером.

Коли гвардієць увімкнув двигун, Вітторія гукнула йому:

– Ви вже знайшли контейнер?

Гвардієць подивився через плече, очевидно, нічого не розуміючи.

– Знайшли що?

– Контейнер. Ви ж телефонували до ЦЕРНу через контейнер?

– Не розумію, про що ви говорите. – Гвардієць знизав плечима. – У нас сьогодні море роботи. Командир наказав мені вас привезти. Це все, що я знаю.

Вітторія занепокоєно подивилася на Ленгдона.

– Пристебніться, будь ласка, – попросив пілот. Двигун запрацював гучніше.

Ленгдон пошукав свій пасок безпеки і застебнув. Здавалося, крихітна кабіна стискається довкола нього. Гелікоптер із ревом піднісся в небо і різко звернув на північ, у бік Рима.

Рим... *caput mundi*, де колись правив Цезар і де розіп'яли святого Петра. Колиска сучасної цивілізації. І в самому його серці... бомба сповільненої дії.

З повітря Рим схожий на лабіринт – складна плутанина старовинних вуличок, що закручуються довкола будинків, фонтанів і давніх руїн.

Гелікоптер Ватикану летів низько над містом, розтинаючи прошарок смогу, який «викашлювали» численні транспортні засоби, що скупчилися внизу. Ленгдон із цікавістю дивився на мопеди, туристичні автобуси й безліч «фіатів-седанів», що рухалися в усіх напрямках. Кояніскаці, подумав він, згадавши слово, яким індіанське плем'я хопі називає «життя без рівноваги».

Вітторія сиділа поруч, сповнена мовчазної рішучості.

Раптом гелікоптер сильно нахилився на один бік.

Щоб стримати нудоту, Ленгдон подивився вдалечінь. Його очі розрізнили напіврозвалені стіни римського Колізею. Ленгдон завжди вважав Колізей одним із найбільших парадоксів історії. Сьогодні це – величний символ розквіту людської культури й цивілізації. Однак первинно знаменитий амфітеатр спорудили як арену для варварських видовищ, чим він і був багато століть – тут голодні леви роздирали на шматки в'язнів, тут раби забивали один одного на смерть на потіху глядачам, тут гвалтували жінок, захоплених у полон в далеких екзотичних краях, тут відрубували голови й кастрували. І треба ж було так статися, подумав Ленгдон, – а може, це й не випадково, – що саме Колізей послужив архітектурною моделлю для Солдатського поля в Гарварді – футбольного стадіону, де щосені відроджуються варварські традиції... Оскаженілі фанати голосно жадають крові, доки Гарвард грає з Єлем.

Гелікоптер тримав курс на північ, і незабаром Ленгдон розгледів Римський форум – серце дохристиянського Рима. Зруйновані колони нагадували перекинуті надгробки на цвинтарі, що дивом уцілів посеред галасливого мегаполіса.

На заході широке русло річки Тібр описувало величезні дуги. Навіть із такої висоти Ленгдон бачив, що вода в річці глибока. Коричневий бурхливий потік, каламутний і пінистий від сильних дощів.

– Дивіться вперед, – сказав пілот і підняв гелікоптер вище.

І тут Ленгдон з Вітторією побачили. Неначе гора, що виринає з ранішнього туману, над містом височів грандіозний купол – собор Святого Петра.

– А оце те, – сказав Ленгдон Вітторії, – що вдалося Мікеланджело на славу.

Ленгдон ніколи не бачив собору Святого Петра з повітря. У пообідньому сонці мармуровий фасад палав вогнем. Велетенський храм має ширину як два футбольних поля, довжину, як цілих шість, і прикрашений ста сорока статуями святих, мучеників і янголів. Усередині нього може одночасно вміститися понад шістдесят тисяч вірян: у сто разів більше, ніж усе населення міста Ватикан – найменшої держави у світі.

Неймовірно, але навіть така велична цитадель не може затьмарити п'яца, що розкинулася перед нею. Величезний, вистелений гранітом майдан Святого Петра – благословенний відкритий простір у тісно забудованому Римі, як класичний Централ-парк. Перед фасадом собору обабіч п'яца чотирма концентричними арками вишикувалися двісті вісімдесят чотири колони... Архітектурний задум, призначений ще більше підкреслити її велич.

Дивлячись на цей розкішний храм, Ленгдон подумав: цікаво, що сказав би святий Петро, якби зараз опинився тут. Святий прийняв мученицьку смерть – його розіп'яли догори ногами на цьому самому місці. Тепер він покоїться в найсвятішій із могил – на глибині п'ять поверхів під землею, точнісінько під центральною банею собору.

- Місто Ватикан, - сказав пілот аж ніяк не гостинно.

Ленгдон подивився на високі кам'яні бастіони, що виднілися попереду, - непроникні мури довкола міста... дивовижно земний захист для духовного світу секретів, влади і таїнств.

- Дивіться! - раптом вигукнула Вітторія і схопила Ленгдона за руку. Вона збуджено показувала вниз на майдан Святого Петра просто під ними. - Он там, - сказала.

Ленгдон подивився туди, куди вона показувала. З протилежного боку від собору п'яца нагадувала автостоянку, на якій припаркувалося з десяток чи й більше автофургонів. На дахах стриміли величезні тарілки супутникових антен зі знайомими назвами:

TELEVISOR EUROPEA

VIDEO ITALIA

BBC

UNITED PRESS INTERNATIONAL

Ленгдон не знав, що й думати. Невже інформація про антиматерію так швидко просочилася назовні?

Вітторія стривожилась.

- Чому тут преса? Що відбувається?

Пілот здивовано подивився на неї через плече.

- Що відбувається? А ви що, не знаєте?

- Ні, - відрізала вона.

- Il Conclave, - пояснив пілот. - Приблизно за годину двері опечатають. Весь світ спостерігає.

Il Conclave.

Це слово довго звучало Ленгдонові в голові, доки не впало каменем на дно свідомості. Il Conclave. Ватиканський конклав. І як він міг забути? Останнім часом про нього згадували в новинах.

П'ятнадцять днів тому після винятково успішного дванадцятирічного перебування на Святому Престолі папа відійшов у кращий світ. Усі газети розповідали, що в папи уві сні стався інсульт, від якого той помер. Смерть

була раптовою й несподіваною, і декому вона навіть видалась підозрілою. Але, хоч як би там було, дотримуючись священної традиції, через п'ятнадцять днів після смерті папи Ватикан скликав конклав. Це давня церемонія, суть якої полягає в тому, що всі сто шістдесят п'ять кардиналів – найвпливовіші люди у християнському світі – збираються у Ватикані, щоб обрати нового папу.

Кожен суший кардинал сьогодні тут, думає Ленгдон, коли гелікоптер пролітає над собором Святого Петра. Унизу його очам відкрилася простора територія міста Ватикан. Отже, уся владна верхівка Римської католицької церкви опинилася на бомбі сповільненої дії.

34

Кардинал Мортаті дивився на розкішну стелю Сікстинської капели і намагався зібратися з думками. Від розписаних фресками стін відлунювали голоси кардиналів із різних куточків світу. Вони тіснилися в освітленому свічками святилищі, схвильовано перешіптувались і радились один з одним численними мовами, спільними з яких були англійська, італійська та іспанська.

Зазвичай освітлення в Сікстинській капелі чудове – довгі, з різнокольоровими відтінками промені сонця розтинають темряву, неначе світло з самого раю. Але сьогодні все було інакше. Згідно з традицією всі вікна каплиці були затягнуті чорним оксамитом. Це робилося для того, щоб ніхто всередині не міг подавати якихось сигналів чи якимось чином спілкуватися із зовнішнім світом. І тому тут панувала темрява, яку розганяли лише свічки. Здавалося, їхнє мерехтливе сяйво очищає кожного, кого торкається, і робить безтілесним... таким, як святі.

Яка честь, думає Мортаті, що мене призначили наглядати за цим священним дійством. Кардинали, яким поза вісімдесят, вважаються застарілими для обрання на посаду папи і не беруть участі в конклаві. Сімдесятидев'ятирічний Мортаті був найстаршим серед присутніх кардиналів, і йому доручили наглядати за процедурою.

Як завжди, кардинали зібралися тут за дві години до початку конклаву, щоб зустрітися з друзями, щось наостанок обговорити. О сьомій вечора сюди прийде камерарій покійного папи, прочитає вступну молитву й піде. Тоді швейцарський гвардієць опечатає двері й замкне всіх кардиналів усередині. І саме в цю мить розпочнеться найстаровинніший і найтаємніший політичний ритуал у світі. Кардиналів не випустять із каплиці, доки вони не вирішать, хто з них стане наступним Папою.

Конклав. Навіть сама ця назва передбачає таємницю. «Con clave» дослівно означає «замкнений на ключ». Кардиналам не дозволено в жодний спосіб спілкуватися із зовнішнім світом. Ні телефонувати. Ні обмінюватися повідомленнями. Ні перешіптуватися крізь двері. Конклав має відбуватися у вакуумі, без жодного впливу ззовні. Приймаючи доленосне рішення, кардинали мусять мати Solum Dum prae oculis... перед очима тільки Бога.

А під стінами каплиці, звісно ж, чекають журналісти, намагаючись спрогнозувати, хто з кардиналів відтепер правитиме мільярдом католиків у всьому світі. Конклави створюють напружену політичну атмосферу, і впродовж століть вони не раз закінчувалися трагічно: усередині священних стін траплялись отруєння, кулачні бійки і навіть убивства. Це все давно минуло, думав Мортаті. Сьогоднішній конклав буде злагоджений, мирний і, понад усе... короткий.

Принаймні так він спочатку сподівався.

Але зараз сталося дещо непередбачене. З незрозумілих причин у каплиці не було чотирьох кардиналів. Мортаті знав, що всі виходи з міста Ватикан охороняються, отже, відсутні кардинали не могли відійти далеко. Однак до вступної молитви залишалося менше години, і він почувався неспокійно. Зрештою, ці четверо були не звичайними кардиналами.

Чотири обранці.

Як уповноважений наглядати за конклавом, Мортаті вже поінформував про зникнення чотирьох кардиналів швейцарських гвардійців. Відповіді він поки що не діставав. Інші кардинали вже зауважили дивну відсутність чотирьох колег і почали перешіптуватись. З-поміж усіх кардиналів кому-кому, а цим чотирьом належало б бути вчасно! Кардинал Мортаті вже почав побоюватись, що вечір, зрештою, може й затягнутися.

Хтозна.

35

З міркувань безпеки і щоб не створювати шуму, гелікоптерний майданчик Ватикану розташований у крайній північно-західній точці міста, якнайдалі від собору Святого Петра.

– Terra firma, – оголосив пілот, коли вони приземлилися.

Він вийшов із кабіни й відчинив двері Ленгдонові й Вітторії.

Ленгдон зійшов на землю перший і повернувся, щоб допомогти Вітторії, але та вже легко зіскочила сама. Здавалося, кожний м'яз у її тілі налаштований на одне – знайти антиматерію, доки не сталося трагедії.

Натягнувши на скло кабіни захисний брезент, пілот повів їх до величезного електричного авта, що чекало поблизу майданчика. Авто безшумно повезло їх уздовж західного кордону держави – бетонного валу заввишки п'ятдесят футів, достатньо товстого, щоб устояти навіть перед танками. З внутрішнього боку стіни через кожні п'ятдесят метрів стояв, пильно оглядаючи територію, швейцарський гвардієць. Авто різко звернуло праворуч на віа делла Оссерваторіо. На роздоріжжі стояли дороговкази:

PALAZZO GOVERNATORATO

COLLEGIO ETIOPE

BASILICA SAN PIETRO

CAPELLA SISTINA

Водій збільшив швидкість, і вони поїхали далі тією самою охайною дорогою повз присадкуватий будинок із написом RADIO VATICANA. Саме з цього приміщення, усвідомив Ленгдон, найпопулярніше у світі радіо – Радіо Ватикану – транслює слово Боже мільйонам слухачів по всій землі.

– Attenzione, – сказав пілот, різко звернувши на кільце.

Коли авто повернуло, Ленгдон насилу повірив власним очам. Giardini Vaticani, подумав він. Серце міста Ватикан. Просто перед ними була задня стіна собору Святого Петра. Ленгдон подумав, що більшість людей ніколи не бачила собору Святого Петра з цього боку. Праворуч виднівся Палац трибуналу – розкішна резиденція папи у стилі бароко, позмагатися з якою в оздобленні міг хіба що Версаль. Суворий на вигляд будинок Governatorato, у якому міститься адміністрація міста Ватикан, тепер був позаду. А ліворуч попереду височіла прямокутна будівля музею Ватикану. Ленгдон знав, що в цей приїзд не буде часу на відвідання музею.

– А де всі? – поцікавилася Вітторія, оглядаючи порожні галявини й тротуари.

Гвардієць подивився на свій чорний військовий годинник – дивний анахронізм під його пишним рукавом.

– Кардинали зібралися в Сікстинській капелі. Конклав розпочинається менш ніж за годину.

Ленгдон кивнув, невиразно пригадуючи, що перед конклавом кардинали проводять дві години в Сікстинській капелі у спокійних роздумах і спілкуванні з колегами-кардиналами з різних куточків світу. Ця традиція має на меті поновити стару дружбу між кардиналами і полегшити процес виборів.

– А інші мешканці й персонал?

– Задля безпеки і збереження таємниці їм заборонено бути в місті, доки не закінчиться конклав.

– А коли він закінчиться?

Гвардієць знизав плечима.

– Бог один знає. – Слова його прозвучали надивовижу буквально.

Припаркувавши авто на широкій галявині позаду собору Святого Петра, гвардієць повів Ленгдона з Вітторією нагору кам'яною стежкою на викладений мармуром майдан. Перетнувши його, вони впритул наблизилися до стіни собору і пішли вздовж неї через трикутне подвір'я, в'їздом до купки будівель, що тісно тулились одна до одної. Вивчаючи історію мистецтв, Ленгдон достатньо «нахапався» італійської, щоб зрозуміти написи на будинках: Друкарня Ватикану, Лабораторія з відновлення gobelens, Управління пошти та Церква Святої Анни. Вони перетнули ще один невеличкий майдан і досягнули мети свого маршруту.

Присадкувата кам'яна будівля, у якій міститься офіс швейцарської гвардії, розташована біля Il Corpo di Vigilanza, на північний захід від собору Святого Петра. Обабіч входу, наче дві кам'яні статуї, стояло двоє вартових.

Ленгдон мусив визнати, що ці вартові мають зовсім не комічний вигляд. Хоч вони теж були одягнуті в блакитно-золотий однострій, кожний мав традиційного «довгого ватиканського меча» – гостреного списа завдовжки вісім футів. Подейкують, що в п'ятнадцятому столітті під час хрестових походів від таких мечів загинуло безліч мусульман.

При наближенні Ленгдона з Вітторією вартові зробили крок уперед і схрестили списи, заступивши вхід. Один збентежено подивився на пілота.

– I pantaloni, – мовив, показуючи на шорти Вітторії.

– Il comandante vuole vederli subito. – Пілот жестом наказав їм відступити.

Вартові з невдоволеним виглядом відступили вбік.

Усередині було прохолодно. Ленгдон ніколи б не подумав, що адміністративний офіс служби безпеки може мати саме такий вигляд. В ошатних і бездоганно обставлених холах висіли полотна, що їх будь-який музей у світі, поза всяким сумнівом, виставив би в найпочеснішому місці.

Пілот показав на білі мармурові сходи, що круто спускалися вниз.

– Сюди, будь ласка.

Обабіч сходів стояли скульптури, що зображали оголених чоловіків. Кожна мала фіговий листок, світліший за кольором, ніж решта тіла.

Велика кастрація, подумав Ленгдон.

Це була одна з найжахливіших трагедій для мистецтва епохи Відродження. У 1857 році папа Пій IX вирішив, що точне відтворення чоловічого тіла може викликати хіть у мешканців Ватикану. І тому він узяв різець і молоток і відрубав геніталії усім без винятку чоловічим статуям на території міста Ватикан. Понівечені місця прикрили фіговими листками з алебастру. Папа поспував роботи Мікеланджело, Браманте і Берніні. Сотні статуй зазнали

кастрації. Ленгдон часто застановлявся, куди поділися відрубані пеніси. Може, вони й досі зберігаються в якійсь величезній скрині десь у Ватикані?

– Прийшли, – сказав гвардієць.

Сходи впиралися у важкі сталеві двері. Гвардієць набрав код, і двері відімкнулися. Ленгдон і Вітторія ввійшли досередини.

Усередині панувала неймовірна метушня.

36

Офіс швейцарської гвардії.

Ленгдон стояв у дверях і дивився на зіткнення епох у нього перед очима. Переплетіння часів. Приміщення було розкішно оздобленою бібліотекою в стилі Відродження з інкрустованими книжковими полицями, східними килимами й кольоровими гобеленами... І водночас тут стояла маса надсучасного обладнання: комп'ютери, факси, електронні карти комплексу Ватикан і телевізори, налаштовані на Сі-ен-ен. Чоловіки в смугастих панталонах гарячковито стукали по клавіатурах, уважно слухаючи інформацію у футуристичних навушниках.

– Зачекайте тут, – сказав гвардієць.

Залишивши їх, він попрямував через усю кімнату до винятково високого й худорлявого чоловіка в темно-синій військовій формі. Той розмовляв по мобільному телефону й тримався так рівно, що аж вихилився назад. Гвардієць щось йому сказав, той швидко глянув на Ленгдона й Вітторію і кивнув. Тоді повернувся до них спиною і продовжив телефонну розмову.

Гвардієць повернувся до них.

– Командир Оліветті за хвилину підійде до вас.

– Дякуємо.

Гвардієць рушив назад до сходів.

Ленгдон із цікавістю розглядав командира Оліветті, розуміючи, що це, по суті, головнокомандувач збройних сил цілої держави. Вітторія з Ленгдоном чекали, спостерігаючи за тим, що відбувалося в кімнаті. Гвардійці в маскарадних костюмах бігали сюди-туди, вигукуючи накази італійською.

– Continua cercando! – прокричав один у телефон.

– Probasti il museo? – запитав інший.

Ленгдонові не потрібно було досконало знати італійську, щоб зрозуміти, що служба безпеки Ватикану зайнята енергійними пошуками. Це втішало. Засмучувало те, що, вочевидь, вони іще не знайшли антиматерії.

– Як ви? – спитав Ленгдон Вітторію.

Та знизала плечима і втомлено усміхнулась.

Командир нарешті закінчив розмову і пішов через кімнату до них. Здавалося, що із кожним кроком він стає ще вищий. Ленгдон сам був доволі високий і не звик дивитися на інших угору, але командир Оліветті цього вимагав. Ленгдон одразу відчув, що командир – чоловік бувалий, який пережив за вік чимало бур. Обличчя він мав жорстке й енергійне. Темне волосся було підстрижене по-військовому коротко, а очі палали тією твердою рішучістю, яка приходить тільки за роки суворої дисципліни. У всіх його рухах відчувалася військова точність, а навушник, старанно схований за вухом, робив його більше схожим на офіцера секретної служби США, ніж на головнокомандувача швейцарської гвардії.

Командир звернувся до них англійською з сильним італійським акцентом. Попри величезний зріст, говорив він на диво тихо, майже пошепки. Однак у кожному його слові відчувалася військова чіткість і категоричність.

– Доброго дня, – сказав він. – Я командир Оліветті – Comandante Principale швейцарської гвардії. Це я телефонував вашому директорові.

Вітторія подивилася на нього знизу вгору.

– Дякую, що зустрілися з нами, сер.

Командир не відповів. Він показав жестом, щоб вони йшли за ним, і повів їх через лабіринт електронних пристроїв до дверей у бічній стіні приміщення.

– Заходьте, – сказав, притримуючи двері.

Ленгдон і Вітторія опинилися в напівтемній кімнаті, де стояв довгий ряд моніторів. На них безперервно змінювались чорно-білі зображення різних місць комплексу. Перед моніторами сидів і уважно стежив за картинками молодий гвардієць.

– Fuori, – наказав Оліветті.

Гвардієць встав і вийшов за двері.

Оліветті підійшов до одного з моніторів. Показуючи на екран, сказав:

– Це зображення йде від камери, що схована десь у місті Ватикан. Поясніть мені, будь ласка, що це означає.

Ленгдон і Вітторія подивились на екран і разом охнули. Зображення було дуже чітке й не викликало жодних сумнівів. На екрані був контейнер з антиматерією. Усередині зловісно виблискувала крапля металічної рідини, підсвітлювана ритмічним блиманням цифрового годинника. Дивно, але довкола контейнера було майже зовсім темно, так начебто антиматерія

розташовувалась у якійсь коморі або в затемненій кімнаті. Угорі на моніторі світився напис: ПРЯМА ПЕРЕДАЧА – КАМЕРА № 86.

Вітторія подивилась на індикатор на контейнері і сполотніла.

– Менше шести годин, – шепнула вона Ленгдонові.

Ленгдон подивився на годинник.

– Отже, маємо час до... – Він змовк, у грудях похололо.

– До півночі, – понуро сказала Вітторія.

До півночі, думав Ленгдон. Для більшого ефекту. Очевидно, той, хто минулої ночі викрав антиматерію, все чітко розрахував. Передчуття лиха стиснуло Ленгдонові серце, коли він усвідомив, що перебуває на вершині вулкана, який от-от вивергнеться.

Шепіт Оліветті тепер нагадував тихе шипіння.

– Цей об'єкт належить вашій установі?

Вітторія кивнула.

– Так, сер. Його в нас викрали. У ньому міститься надзвичайно вибухова речовина з назвою «антиматерія».

На Оліветті її слова не справили враження.

– Я добре знаюся на запальних засобах, міс Ветро, однак про антиматерію ніколи не чув.

– Це нова технологія. Треба знайти її негайно або ж евакуювати всіх із Ватикану.

Оліветті повільно заплющив і розплющив очі, начебто сфокусувавши погляд на Вітторії наново, він міг зрозуміти суть сказаного якимось інакше.

– Евакуювати? Ви знаєте, що тут сьогодні відбувається?

– Так, сер. І життя ваших кардиналів у небезпеці. Маємо близько шести годин. Наскільки просунулись ваші пошуки контейнера?

Оліветті похитав головою.

– Ми ще не починали його шукати.

– Як? – Вітторія мало не задихнулась. – Але ж ми виразно чули, як ваші гвардійці говорили між собою, що шукають...

– Шукають – так, але не ваш контейнер, – сухо сказав Оліветті. – Мої люди розшукують дещо, що вас не обходить.

- То ви навіть не починали шукати контейнер? - надломленим голосом спитала Вітторія.

Здавалося, зіниці в Оліветті зараз зовсім сховаються десь у нього в голові. Його погляд не виражав нічого, як погляд комахи.

- Міс Ветро, так, здається, вас звати? Дозвольте щось вам пояснити. Ваш директор відмовився розповідати мені будь-що про цей об'єкт по телефону. Сказав тільки, що треба негайно його знайти. Ми сьогодні дуже зайняті, і я не можу собі дозволити кидати людей на завдання, доки не дістану якихось конкретних фактів.

- Зараз, сер, важливий тільки один факт, - мовила Вітторія. - Якщо ви не знайдете цього пристрою, то через шість годин місто Ватикан злетить у повітря.

Оліветті залишався незворушний.

- Міс Ветро, мушу сказати вам іще щось. - У його тоні почулися нотки зверхності. - Попри архаїчний вигляд міста Ватикан, кожен вхід сюди - і громадський, і приватний - устатковано надсучасними датчиками. Якби хтось спробував пронести до міста якийсь вибуховий пристрій, його б миттєво виявили. У нас є сканери радіоактивних ізотопів, фільтри запахів, що виявляють навіть найслабкіший хімічний слід вибухових речовин і токсинів. Крім того, ми маємо найдосконаліші металошукачі і рентгенівські сканери.

- Усе це дуже вражає, - холодно сказала Вітторія у тон Оліветті. - На жаль, антиматерія не радіоактивна, її хімічний склад - це чистий водень, а контейнер виготовлений з пластику. Жоден із перелічених вами пристроїв його б не виявив.

- Але цей контейнер має блок живлення, - Оліветті показав на червоний індикатор. - Навіть найменший кадмієво-нікелевий акумулятор...

- Батареї теж пластикові.

- Пластикові батареї? - Терпіння Оліветті явно почало вичерпуватись.

- Електроліт із полімерного гелю й тефлону.

Оліветті нахилився до неї, наче бажаючи підкреслити перевагу свого високого зросту.

- Signorina, до Ватикану щомісяця надходять десятки повідомлень з погрозою вибуху. Я особисто навчаю швейцарських гвардійців основ сучасних вибухових технологій. І я чітко знаю, що немає на землі речовини, здатної зробити те, що ви кажете. Для цього щонайменше потрібна ядерна боеголовка з активною зоною завбільшки як бейсбольний м'яч.

- У природи є ще багато нерозкритих таємниць. - Вітторія подивилася на нього з люттю.

Оліветті нахилився до неї ще ближче.

- А можна вас запитати, хто ви така? Яку посаду ви займаєте в ЦЕРНі?

- Я старший дослідник і вповноважена підтримувати контакт із Ватиканом до врегулювання цієї кризи.

- Пробачте за прямоту, але якщо справді йдеться про кризу, то чому я маю справу з вами, а не з вашим директором? І що ви хотіли показати тим, що з'явилися до Ватикану в шортах?

Ленгдон подумки застогнав. Неймовірно, що в такому становищі цей чоловік здатний турбуватися про одяг. Але Ленгдон вчасно згадав: якщо кам'яні пеніси здатні викликати в мешканців Ватикану хтиві думки, то Вітторія Ветра в шортах однозначно становить загрозу для державної безпеки.

- Командире Оліветті, - втрутився Ленгдон, намагаючись відвернути конфлікт. - Мене звати Роберт Ленгдон. Я професор релігієзнавства у Сполучених Штатах і не маю нічого спільного з ЦЕРНом. Я бачив, як вибухає антиматерія, і можу підтвердити слова міс Ветри, що це надзвичайно небезпечна речовина. Ми маємо підстави припускати, що до Ватикану вона потрапила стараннями одного антирелігійного культу, який сподівається зірвати конклав.

Оліветті повернувся й витріщився на Ленгдона.

- Жінка в шортах каже мені, що якась крапля рідини здатна знищити місто Ватикан, а професор з Америки заявляє, що проти нас щось затіває якийсь антирелігійний культ. І що, по-вашому, я повинен робити?

- Знайти антиматерію, - сказала Вітторія. - Негайно.

- Це неможливо. Ваш контейнер може бути де завгодно. Місто Ватикан величезне.

- Ваші камери не мають зв'язку з глобальною системою орієнтування?

- Зазвичай їх не крадуть. Зниклу камеру можна шукати багато днів.

- У нашому розпорядженні не дні, - твердо сказала Вітторія, - а шість годин.

- І що станеться через шість годин, міс Ветро? - Оліветті раптом заговорив голосніше. Він показав на індикатор на контейнері. - Цей відлік добіжить кінця? Місто Ватикан зникне? Повірте, я не цяцькаюся з тими, хто лізе в мою систему безпеки. І мені зовсім не подобається, що в стінах міста загадковим чином з'являються незнайомі пристрої. Я занепокоений. Це мій обов'язок - бути занепокоєним. Але те, чого ви від мене вимагаєте, неможливо.

- Ви чули про ілюмінатів? - Це запитання вихопилося в Ленгдона, перш ніж він устиг подумати.

Від цих слів залізна витримка командира нарешті дала тріщину. Його очі побіліли, наче в акули, що збирається напасти на жертву.

- Попереджаю вас. Я не маю на це часу.

- Отже, ви таки чули про ілюмінатів?

- Я вірний захисник католицької церкви. - Очі Оліветті стали гострі, як ножі. - Звичайно, я чув про ілюмінатів. Вони вимерли багато років тому.

Ленгдон витягнув з кишені факс із зображенням убитого Леонардо Ветри з тавром на грудях і простягнув Оліветті.

- Я вивчав історію ілюмінатів, - сказав Ленгдон, доки Оліветті розглядав фотографію. - Мені самому важко повірити, що ілюмінати досі існують, однак це тавро та ще й той факт, що ілюмінати мають давні рахунки з містом Ватикан, змусили мене змінити думку.

- Комп'ютерна підробка. - Оліветті повернув факс Ленгдонові.

- Підробка?! - Ленгдон здивовано витріщився на нього. - Та ви подивіться на цю симетрію! Ви, як ніхто, мали б усвідомлювати автентичність...

- Автентичність - це саме те, чого тут бракує! Можливо, міс Ветра вам не розповіла, що науковці ЦЕРНу десятиліттями критикують політику Ватикану. Вони постійно чіпляються до нас із вимогами, щоб ми спростували біблійну теорію настання світу, щоб формально вибачилися за Галілея й Коперника, щоб припинили засуджувати небезпечні й аморальні дослідження. Що для вас більше схоже на правду: те, що сатанинський культ чотирьохсотрічної давнини ожив і заволодів зброєю масового знищення, чи те, що якийсь жартівник у ЦЕРНі намагається зірвати священний ватиканський обряд за допомогою блискуче виконаної підробки?

- Це фотографія мого батька, - сказала Вітторія голосом, що аж бринів від гніву. - Його вбили. Думаєте, я б так жартувала?

- Не знаю, міс Ветро. Але знаю інше: я не заб'ю на сполох, доки не дістану пояснення, яке лунатиме переконливо. Мій обов'язок - бути пильним і обережним... щоб духовні справи тут творилися з чистим розумом. А надто сьогодні.

- Принаймні відкладіть конклав, - сказав Ленгдон.

- Відкласти? - здивувався Оліветті. - Яка самовпевненість! Конклав - це вам не бейсбольний матч, який можна відкласти через дощ. Це священна процедура з суворим регламентом. Що з того, що мільярд католиків у всьому світі чекають на лідера! Що з того, що під каплицею зібралися журналісти! Правила проведення цього заходу священні й не підлягають змінам. З 1179 року конклави відбувалися, незважаючи на землетруси, голод і навіть чуму. Затямте: конклав аж ніяк не відкладуть через убивство якогось науковця і краплю бозна-чого.

- Відведіть мене до того, хто тут головний, - зажадала Вітторія.

- Він перед вами, - спалахнув Оліветті.

- Ні, - заперечила Вітторія. - До когось із духовенства.

В Оліветті на чолі набрякли вени.

– Духовенства тут зараз немає. За винятком швейцарських гвардійців, цієї миті у Ватикані перебуває тільки колегія кардиналів. А вони зібралися в Сікстинській капелі.

– А куди подівся камерарій? – спокійно поцікавився Ленгдон.

– Хто?

– Камерарій покійного папи. – Ленгдон упевнено повторив це слово, відчайдушно сподіваючись, що пам'ять його не зраджує. Колись він начебто читав про дивне правило стосовно переходу верховної влади у Ватикані після смерті папи. Якщо Ленгдон не помилявся, то в період між смертю одного папи й обранням іншого уся влада в державі тимчасово переходить до особистого помічника покійного папи – його камерарія – простого клерка, який має наглядати за конклавом, доки кардинали не оберуть нового понтифіка. – Наскільки я розумію, зараз головний тут – камерарій.

– Il camerlengo? – сердито перепитав Оліветті. – Камерарій – простий священник. Це слуга покійного папи.

– Але він тут. І ви йому підпорядковуєтесь.

– Містере Ленгдон, – Оліветті схрестив на грудях руки, – це правда, що за правилами Ватикану під час конклаву вся виконавча влада переходить до камерарія, але це тільки тому, що він особа незацікавлена, оскільки сам не може бути обраним папою. Це так, ніби ваш президент помер і один із його помічників тимчасово зайняв Овальний кабінет. Камерарій – чоловік молодий. У питаннях безпеки – та, зрештою, і в усіх інших – він розуміється дуже поверхово. Так що, фактично, керую тут я.

– Відведіть нас до нього, – сказала Вітторія.

– Це неможливо. Конклав починається за сорок хвилин. Камерарій зараз у кабінеті папи, готується. Я не турбуватиму його питаннями безпеки.

Вітторія розтулила було рот, щоб відповісти, але її перебив стукіт у двері. Оліветті відчинив.

За дверима стояв швейцарський гвардієць при всіх регаліях і показував на годинник.

– E l'ora, comandante.

Оліветті подивився на свій годинник і кивнув. Тоді повернувся до Ленгдона й Вітторії з виглядом судді, що вирішує їхню долю.

– Ідіть за мною. – Він вивів їх з пункту стеження і повів через увесь зал до маленького прозорого кубрика при задній стіні. – Мій кабінет. – Оліветті запросив їх досередини. Кімнатка була нічим не примітна – стіл, завалений паперами, полиці з теками, складані стільці, водоохолоджувач. –

Я за десять хвилин повернуся. Раджу вам за цей час подумати, що ви робитимете далі.

– Ви не можете отак узяти й піти! – підскочила до нього Вітторія. – Цей контейнер...

– Я не маю на це часу, – відрізав Оліветті. – Можливо, мені варто затримати вас до закінчення конклаву, коли я матиму час.

– Signore, – знову звернувся гвардієць, показуючи на годинник. – Spazzare di cappella.

Оліветті кивнув і зібрався йти.

– Spazzare di cappella? – перепитала Вітторія. – Ви йдете прибирати капелу?

Оліветті повернувся і гостро подивився на неї.

– Так, міс Ветро, йду перевіряти, чи немає там електронних жучків. Це називається завбачливість. – Він показав на її ноги. – Навряд чи ви здатні це зрозуміти.

Із цими словами він голосно грюкнув дверима, аж затремтіло грубе скло. Тоді одним блискавичним рухом витягнув ключ, вставив його в замкову щілину і двічі повернув.

– Idiota! – крикнула Вітторія. – Ви не можете тримати нас тут!

Крізь скло Ленгдон бачив, як Оліветті щось сказав гвардійцю. Той кивнув. Оліветті вийшов з кімнати, а гвардієць повернувся і втупився в них, схрестивши руки на грудях. На поясі в нього висів великий пістолет.

Чудово, подумав Ленгдон. Оце так уклепались!

37

Вітторія злостиво поглядала на швейцарського гвардійця, що стояв за зачиненими дверима кабінету Оліветті. Той зиркав так само неприязно. Кольоровий костюм аж ніяк не узгоджувався з його відверто ворожим настроєм.

Che fiasco, думала Вітторія. У полоні у клоуна з пістолетом!

Ленгдон мовчав. Вітторія сподівалась, що він у цю мить напружує свій мозок гарвардського науковця, шукаючи якогось виходу. Однак з виразу його обличчя було очевидно, що він більше приголомшений, ніж замислений. Вітторія шкодувала, що так сильно втягнула його в це все.

Першим її поривом було витягнути мобільник і подзвонити Колерові, але вона швидко збагнула, що це без сенсу. По-перше, гвардієць, мабуть, увійде й відбере в неї телефон. По-друге, якщо приступ у Колера проходить так само, як завжди, то він, мабуть, і досі неспроможний говорити. Зрештою, це не має значення... Схоже, Оліветті зараз так чи інакше не налаштований нікому вірити на слово.

Згадай! наказувала вона собі. Згадай розв'язок цієї задачі!

Згадування – це один із трюків буддистської філософії. Замість того щоб просити розум знайти вихід із, на перший погляд, безвихідного становища, Вітторія просто намагалася згадати його. Упевненість, що колись вона знала відповідь, налаштовувала розум на те, що ця відповідь мусить існувати... Їй рятувала від відчаю. Вітторія часто вдавалася до цієї тактики, вирішуючи проблеми в науці, які, на думку багатьох, не мали розв'язку.

Кінець ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (https://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=40102648&lfm=362673004) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.

notes

1

Conseil Europeen pour la Recherche Nucleaire (фр.). (Тут ідалі прим. перекл.)

2

Талса – місто в штаті Оклахома.

3

Служба безпеки. Зупиніться (фр.).

4

Нутрощі, кишки (англ.).

5

Grand Unification Theory (англ.).

6

Англійською «іонний» та «іонічний» звучить однаково – Ionic.